

HOLMEN

Årsredovisning 2009

Innehåll

VD-ord _____	1	Förvaltningsberättelse _____	44	Årsstämma _____	86
Året i korthet _____	2	Resultaträkning _____	52	Information _____	87
Holmen i korthet _____	4	Rapport över totalresultat _	52	Definitioner och ordlista _____	88
Affärsidé, strategi och mål ____	6	Balansräkning _____	53	Adresser	
Holmen Paper _____	12	Förändringar i eget kapital _	54	Holmen på 90 sekunder	
Iggesund Paperboard _____	16	Kassaflödesanalys _____	55		
Holmen Timber _____	20	Moderbolaget _____	56		
Holmen Skog _____	22	Noter _____	58		
Holmen Energi _____	24	Förslag till vinstdisposition _	84		
Tillverkning och råvaror _____	26	Revisionsberättelse _____	85		
Aktien och ägarna _____	28				
Bolagsstyrningsrapport _____	31				
Styrelse _____	36				
Koncernledning _____	38				
Kvartalsuppgifter _____	39				
Tioårsöversikt _____	40				

VD-ord

Bäste aktieägare

Vi lägger till handlingarna ett år som går till historien. Den exempellösa nedgången i världsekonomin satte tydliga spår i Holmens affärsområden för tryckpapper och konsumentkartong. Efterfrågeminskningar på över 10 procent medförde omfattande produktionsneddragningar, vilket satte press på resultatet. Samtidigt bidrog högre priser, lägre fiberkostnader och en förmånligare valutasituation till att resultatet kunde öka inom både tryckpapper och kartong. Vinsten per aktie hamnade på 12,0 kronor och även om vi inte är nöjda med den nivån så är det en förbättring mot föregående års 7,6 kronor. Avkastningen på eget kapital uppgick till 6 procent.

Trots resultatökningen föreslår styrelsen att utdelningen sänks från 9 till 7 kronor per aktie. Det sker mot bakgrund av att vi går in i ett osäkrare lönsamhetsläge där tryckpapperspriserna är under kraftig press samtidigt som stora investeringar genomförs, bland annat det nya sågverket i Braviken. Styrelsen ändrar samtidigt utdelningsmålet för att bättre återspegla vår situation. Utdelningen ska grundas på koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och målet att ha en stark finansiell ställning.

Tryckpapper

Tidningspappersleveranserna till Europa minskade med 14 procent under 2009. Det innebär en minskning med nära 20 procent de senaste två åren. Vi bedömer att tryckpapper, och då främst tidningspapper, är på väg in i en fas där strukturellt ökad konkurrens från nya medier kommer att påverka tillväxten i negativ

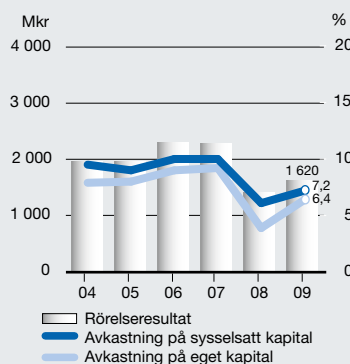
riktning. Det gör att Holmen Paper och hela branschen står inför behov av att förändra produktionsstrukturen.

Holmen Paper arbetar efter en plan att förbättra kvaliteten, ställa om till mer specialiserade nischprodukter, stänga olönsam produktion samt effektivisera och sänka kostnaderna. En kommentar per bruk kan belysa detta: Vid Hallsta Pappersbruk stängdes en pappersmaskin och en returpapperslinje 2008. Samtidigt har en kraftig bemanningsreduktion genomförts och produktionen har lagts om

Fakta	2009	2008
Nettoomsättning, Mkr	18 071	19 334
Rörelseresultat, Mkr	1 620	1 051
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster, Mkr	1 620	1 412
Årets resultat, Mkr	1 006	642
Resultat per aktie, kr	12,0	7,6
Utdelning per aktie, kr	7 *	9
Avkastning på sysselsatt kapital, %**	7,2	6,1
Avkastning på eget kapital, %	6,4	3,9
Skuldsättningsgrad, ggr	0,34	0,48
Investeringar, Mkr	818	1 124
Medelantal årsanställda	4 577	4 829

*Styrelsens förslag. **Exkl. jämförelsestörande poster.

Rörelseresultat

Nettoomsättning och rörelsemarginal

för att kunna tillverka mer bokpapper. I en stagnerande marknad har man lyckats öka volymerna inom nischen MF Special där flera nyutvecklade produkter möter stor uppskattning hos våra kunder. Vid Bravikens Pappersbruk sker fortsatta effektiviseringar, vilket inkluderar personalneddragningar på cirka 100 personer. Den nya massalinje som invigdes 2008 har inneburit att energiförbrukningen per ton har minskat kraftigt. Bruket i Madrid genomför en investering i en ny gaskombi-anläggning för att sänka kostnaden för el och ånga, två stora kostnadsposter. I Madrid pågår också en omställning av den mindre pappersmaskinen från tidningspapper till bestruktet magasinpapper (LWC). Wargöns Bruk stängdes 2008. Avvecklingen har gått enligt plan och i slutet av året såldes pappersmaskinen.

Konsumentkartong

Marknadsläget för färskfiberkartong var också svagt under första delen av året men förbättrades under hösten. Vid årets slut hade Iggesund Paperboard ett bra orderläge.

Vi har fortsatt förädlingen av våra produkter. Vid Iggesunds Bruk har Invercote-produkter vidareutvecklats för olika tillämpningsområden. Samtidigt genomförs ett effektiviseringsarbete för att sänka kostnaderna. Utsläppen av koldioxid från fossila bränslen har under året minskat med 65 procent och över 90 procent av brukets internt genererade elförsörjning kommer från biobränslen. En ny storskalig reningsanläggning med senaste tekniken har tagits i drift.

Vid bruket i Workington stängdes den äldsta kartongmaskinen i december 2009. Samtidigt

uppgraderades kapaciteten vid den kvarvarande maskinen. Åtgärderna ökar vår konkurrenskraft och innebär en förflyttning av marknadspositionen mot ett högre kvalitetssegment. Bruket har efter justeringarna en årskapacitet på 200 000 ton mot tidigare 250 000 ton. Cirka 100 personer berörs av personalminskningen.

Sågade trävaror

Lågkonjunkturen satte avtryck även på konsumtionen av sågade trävaror. Begränsad tillgång på råvara, låga lager och produktionsbegränsningar hos många europeiska leverantörer bidrog dock till att marknadsläget trots allt var ganska bra och att Holmen Timber kunde öka sina leveranser jämfört med föregående år. Marknadsbalansen innebar att prishöjningar kunde genomföras under andra halvan av året.

Det nya sågverket i Braviken kommer att tas i drift vid årsskiftet 2010/2011 och förhoppningsvis ser vi en lite starkare efterfrågan framöver.

Skog

Efter att inledningsvis ha legat på en relativt låg nivå ökade efterfrågan, liksom virkespriserna, under senare delen av året. Hotet om en kraftigt höjd rysk exportskatt har avtagit under året men den minskade importen ser ut att bli bestående.

Holmen Skog har en viktig roll som anskaffare av virke till våra industrier. Under året har organisationen förstärkts för att kunna möta behovet av grantimmer till det nya sågverket och marknadsaktiviteterna kommer att öka ytterligare under året.

Året i korthet

- Efterfrågan på Holmens produkter har varit svag under året. Leveranserna till Europa av tidningspapper och färskfiberkartong var 14 respektive 9 procent lägre jämfört med 2008 och konsumtionen av sågade trävaror minskade.
- Avverkningarna i Holmens egna skogar ökade under året. Holmens vattenkraftproduktion var något lägre än ett normalår.
- Rörelseresultatet (exklusive jämförelsestörande poster 2008) ökade från 1 412 Mkr till 1 620 Mkr. Högre priser på tidningspapper och kartong ligger bakom resultatförbättringen. Svag efterfrågan har medfört omfattande produktionsbegränsningar vilket inverkat negativt på resultatet.

Första skoptaget för det nya sågverket intill Bravikens Pappersbruk togs 11 augusti inför ett stort pressuppbåd och inbjudna gäster.

Energi

Holmen Energi levererade ett mycket starkt rörelseresultat, främst tack vare bra priser. Aktiviteten är hög inom Holmen Energi. En ny kraftstation i Iggesundsån har under året ersatt tre äldre vattenkraftverk. Under hösten gick de första leveranserna från Holmens nyutvecklade torvtäkt. Dessutom pågår ett antal aktiviteter inom vindkraft. Vår ambition är att producera vindkraft motsvarande 1 TWh på vår egen skogsmark. Vindmätningar genomförs på flera platser och det står alltmer klart att vi har många områden som kan vara intressanta för uppförande av vindkraftparker. Vi är också delägare i bolaget VindIn AB, som invigde sin första vindkraftpark under hösten 2009.

Holmen Biorefinery Development Center är ett nytt verksamhetsområde som ska utveckla nya produkter från skogsråvara samt bi- och restprodukter från Holmens övriga verksamheter.

Holmen står tillsammans med fyra bolag inom den elintensiva industrin bakom Industrikraft i Sverige AB som under hösten tecknade en överenskommelse med Vattenfall om att gå vidare i projekt för att säkerställa framtida fossilfri baskraft.

Utsikter för 2010

År 2010 ser ut att bli ännu ett tufft år för Holmen Paper. Tecknen på att efterfrågan ska vända dröjer och de pågående prisförhandlingarna bedöms leda till lägre priser på tryckpapper i Europa. Samtidigt har priserna för returpapper, som är en av våra viktigare råvaror, börjat stiga. För Iggesund Paperboard och

Holmen Timber ser marknadsförutsättningarna ljusare ut. Efterfrågan på timmer är stor och priserna har ökat, vilket ökar kostnaderna för Holmen Timber samtidigt som Holmen Skog kan få något bättre virkesintäkter. För Holmen Energi kan 2010 bli ännu ett bra år eftersom priserna i hög utsträckning är säkrade på bra nivåer.

Den största valutaexponeringen, som är mot euron, har säkrats för 2010 och 2011 och kurserna blir lite mer gynnsamma än de säkringskontrakt som gällde för 2009.

Det nya sågverket i Braviken bidrar till att investeringarna bedöms hamna över 1 500 Mkr. En pågående utvärdering av tillkommande energirelaterade investeringar kan innebära att investeringsnivån blir fortsatt hög.

Holmen på väg

Vi är inne i en period då delar av vår koncern måste stöpas om och jag tänker då på tryckpappersverksamheten inom Holmen Paper. Vi har i vår 400-åriga historia gått igenom stora förändringar ett antal gånger tidigare. Det är i sig en styrka i tider av omdaning men det går inte utan alla medarbetares bidrag i omställnings- och utvecklingsarbetet. Jag vill tacka er och tillsammans ska vi möta de utmaningar som ligger framför oss.

Stockholm den 19 februari 2010

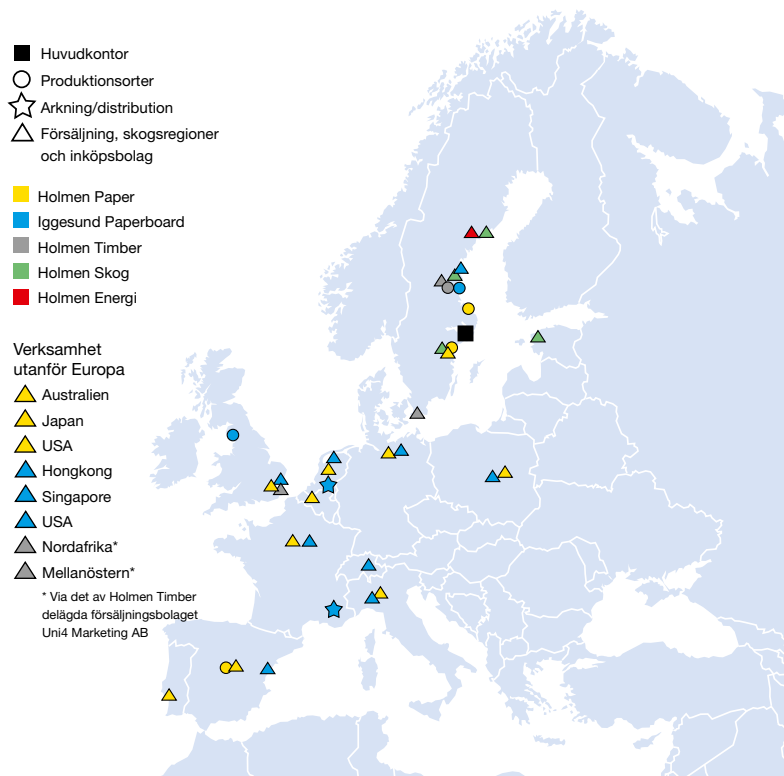
Magnus Hall
VD och koncernchef

Vid jubileumsdagen 18 september gav Livgardets dragonmusik-kår och den Beridna Högvakten en konsert vid Holmen-torget i Norrköping.

- Den äldsta kartongmaskinen vid bruket i Workington stängdes i slutet av december. Samtidigt uppgaderades kapaciteten på den kvarvarande maskinen. Bruket får efter förändringarna en årskapacitet på 200 000 ton. Förändringen innebär att personalstyrkan minskar med upp till 100 personer.
- Vid Bravikens Pappersbruk sker fortsatta effektiviseringar som ett led i affärsområdets anpassning till marknaden. Under hösten varslades om uppsägningar motsvarande cirka 100 personer.
- Vid Iggesunds Bruk färdigställdes en ny anläggning för vattenrening.
- En ny kraftstation i Iggesundån ersatte tre äldre vattenkraftverk.
- Holmen firade 400 år bland annat genom en tidningsbilaga på tre språk, ett seminarium om branschens framtidsutmaningar och en bok om Holmens historia.

Holmen i korthet

Holmen är en skogsindustrikoncern som tillverkar tryckpapper, kartong och trävaror och bedriver verksamhet inom skogsbruk och energi. Det stora egna skogsinnehavet och höga andelen egenproducerad energi är strategiskt viktiga resurser för Holmens framtida utveckling.

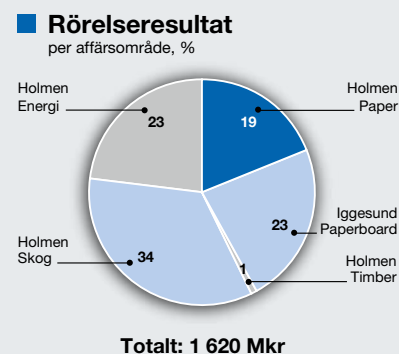
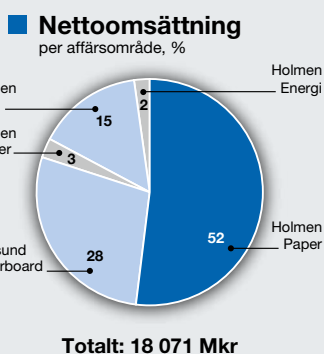
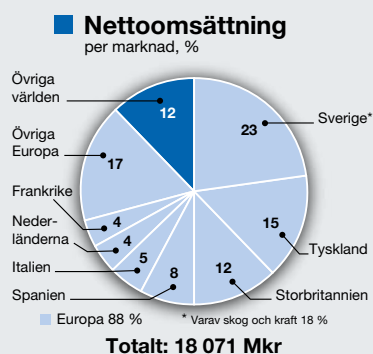
PRODUKTER. Holmen är inriktat på tryckpapper, kartong, trävaror, skogsbruk och energi. Holmen Paper och Iggesund Paperboard svarar tillsammans för 80 procent av Holmens nettoomsättning.

EGEN SKOG GER MERPARTEN AV VIRKESRÅVARAN. Holmens tillverkning är baserad på förnybar råvara från hållbart brukade skogar. Koncernens markinnehav uppgår till cirka 1,3 miljoner hektar, varav en miljon hektar utnyttjas för skogsbruk. Självförsörjningsgraden för virke är cirka 60 procent.

VATTENKRAFT OCH BIOENERGI. Holmens behov av elenergi täcks genom egen och delägd vattenkraft, mottryckskraft samt inköpt el. Självförsörjningsgraden för el är cirka 30 procent. Behovet av värmeenergi täcks till betydande del av biobränslen.

PRODUKTION I TRE LÄNDER. Holmen har fyra produktionsanläggningar i Sverige samt en i vardera Storbritannien och Spanien. Viss efterbearbetning sker i Nederländerna och Frankrike. Egna försäljningsbolag finns i flera europeiska länder. Cirka 90 procent av produktionen säljs inom Europa. Ett dotterbolag för virkesinköp finns i Estland.

HOLMENS TVÅ AKTIESERIER är noterade på Nasdaq OMX Nordic, Large Cap.

■ Råvaruinriktade affärsområden

Holmen Skog

Verksamhet: Ansvar för skötsel av Holmens skogar och för virkesförsörjning till koncernens svenska enheter samt virkeshandel.

Innehav av landareal: 1 264 000 hektar, varav 1 032 000 hektar produktiv skogsmark.

Virkesförråd: 119 miljoner skogskubikmeter.

Holmen Energi

Verksamhet: Ansvar för koncernens vattenkraftanläggningar, samordning av koncernens energifrågor och elförsörjning till koncernens svenska enheter.

Antal hel- och delägda vattenkraftverk: 21.

Antal delägda vindkraftparker: 1.

Produktionskapacitet/år (vattenkraft): 1 100 GWh.

■ Produktinriktade affärsområden

Holmen Paper

Produkter: Vitt och färgat tidningspapper, katalog-, bok-, och magasinpapper.

Kunder: Dagspress, detaljister, bok- och tidskriftsförlag, katalogutgivare och tryckerier.

Fabriker: Hallsta Pappersbruk, Bravikens Pappersbruk och Holmen Paper Madrid.

Produktionskapacitet/år: 1 940 000 ton.

Antal pappersmaskiner: 8.

Iggesund Paperboard

Produkter: Solid-kartong och fals-kartong för konsumentförpackningar och grafiska ändamål.

Kunder: Konverterare av kartong till förpackningar samt tryckerier och grossister.

Fabriker: Iggesunds Bruk och Workingtons Bruk.

Produktionskapacitet/år: 530 000 ton.

Antal kartongmaskiner: 3*.

* Efter stängning av BM1 i Workington i december 2009.

Holmen Timber

Produkt: Furuträvaror.

Kunder: Snickeri- och möbelindustri, tillverkare av massiva trägolv, hyvlerier och byggvaruhandel.

Sågverk: Iggesunds Sågverk.

Produktionskapacitet/år: 340 000 kubikmeter.

Bravikens Sågverk, med en initial kapacitet om 550 000 kubikmeter, planeras starta vid årsskiftet 2010/2011.

■ Produkter och marknader

Papperet används till tidningar, tidskrifter, kataloger, direktreklam och böcker.

Huvudmarknad: Europa.

Kartongen används i konsumentförpackningar och för grafiska ändamål.

Huvudmarknad: Europa.

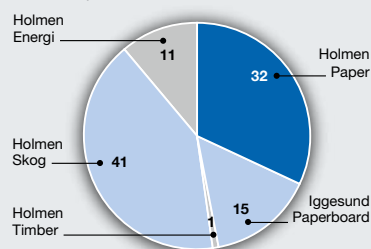
Trävarorna används vid tillverkning av fönster, golv, dörrar, möbler etc.

Huvudmarknader: Skandinavien, Storbritannien, Nordafrika och Mellanöstern.

De råvaruinriktade affärsområdena Holmen Skog och Holmen Energi förser de produktinriktade affärsområdena Holmen Paper, Iggesund Paperboard och Holmen Timber med virke respektive elenergi. Översikten visar hur produkterna blir till och hur konsumenterna kommer i kontakt med dem.

■ Operativt kapital

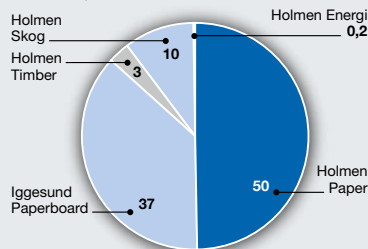
per affärsområde, %

Totalt: 26 929 Mkr

■ Anställda

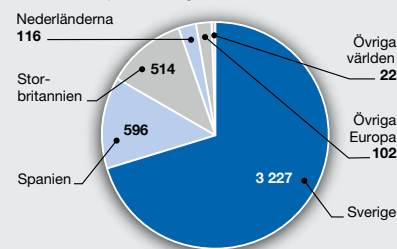
per affärsområde, %

Totalt: 4 577

■ Medelantal anställda

per land/region

Totalt: 4 577

Affärsidé, strategi och mål

Holmens affärsidé är att utveckla och driva lönsam verksamhet inom tre produktinriktade affärsområden för tryckpapper, kartong och trävaror och inom två råvaruinriktade affärsområden för skog och energi. Europa är huvudmarknaden.

Produktinriktade affärsområden

HOLMEN PAPER tillverkar tryckpapper för dagstidningar, tidskrifter, kataloger, reklam och böcker vid två svenska och ett spanskt bruk. Holmen Paper är med sin produktionskapacitet om 1 940 000 ton tryckpapper per år Europas femte största producent. UPM och Stora Enso är störst med cirka 7 respektive 6 miljoner ton. Inom tryckpapper har Holmen Paper en stark position hos de europeiska dagspressförlagen, dit cirka två tredjedelar av försäljningen går. Andra viktiga kundsegment är detaljister, tryckerier samt bok- och katalogförlag. I Europa har Holmen Paper en marknadsandel på knappt 10 procent inom standard tidningspapper. Inom förbättrat tidningspapper, katalogpapper och bokpapper är marknadsandelen drygt 30 procent. Försäljningsorganisationen finns i Sverige och i försäljningsbolag på viktiga geografiska marknader.

IGGESUND PAPERBOARD producerar färskfiberbaserad solid- och falskartong för konsumentförpackningar och grafiska ändamål vid ett svenskt och ett engelskt bruk. Inom detta segment är Iggesund med kapaciteten 530 000 ton per år den tredje största tillverkaren i Europa. Huvudkonkurrenter är Stora Enso och M-real med cirka 1 miljon respektive 700 000 ton färskfiberkartong. Iggesunds största kundgrupp är konverterare som tillverkar konsumentförpackningar. Viktiga kunder är även grossister och tryckerier som köper kartong till olika grafiska produkter. Iggesund har en ledande marknadsposition inom främst solidkartong i Europa men är också en betydande aktör inom falskartong. Inom färskfiberkartong uppgår Iggesunds marknadsdel i Europa till cirka 20 procent. Försäljningen till Europa koordineras via ett centralt försäljningskontor i Nederländerna med säljare och tekniker i ett antal europeiska länder. Egna

försäljningsbolag finns även i Hongkong, Singapore och USA.

HOLMEN TIMBER är koncernens tredje produktinriktade affärsområde och tillverkar trävaror vid ett svenskt sågverk. Holmen Timber är en relativt liten aktör i Europa med en marknadsandel inom trävaror som understiger 1 procent. Holmen Timber säljer sina varor främst till kunder i Skandinavien, Storbritannien, Nordafrika och Mellanöstern. Trävaror säljs direkt till kund via egna försäljningsbolag i Sverige och England samt via deläggande i marknadsbolag. Vid årsskiftet 2010/2011 beräknas Holmen Timbers nya Bravikens Sågverk att tas i drift. Det nya sågverket kommer att producera konstruktionsvirke för byggsektorn. Skandinavien, Storbritannien och USA blir viktiga marknader.

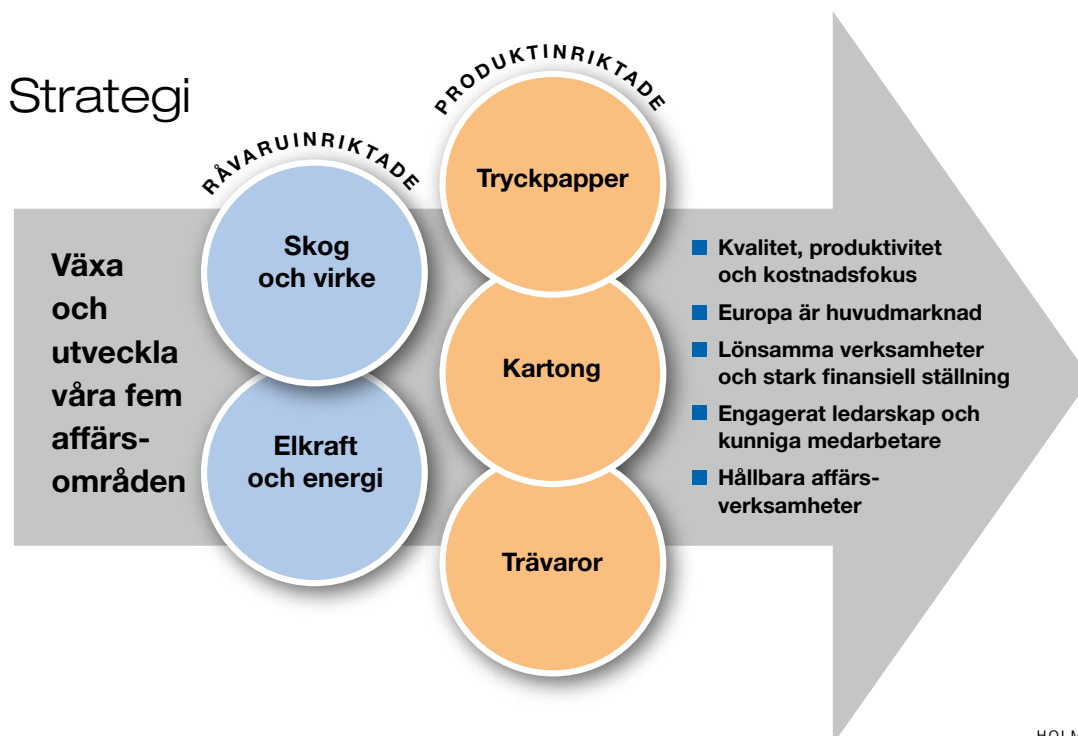
Råvaruinriktade affärsområden

HOLMEN SKOG ansvarar för koncernens skogstillgångar. Skogsinnehavet uppgår till en miljon hektar produktiv skogsmark i Sverige med ett virkesförråd om 119 miljoner skogskubikmeter. Holmen är Sveriges fjärde största skogsägare med cirka 4,5 procent av landets produktiva skogsmark. Virkesförrådet växer årligen med 3,0 miljoner kubikmeter, samtidigt som de årliga avverkningarna normalt uppgår till 2,5 miljoner kubikmeter. Hälften av virket säljs som

Ett urval av Holmens produkter i konsumentledet.

timmer till sågverk, cirka 40 procent som massaved till massa- och pappersindustrin och cirka 10 procent som biobränsle för energiproduktion. Holmen Skog ansvarar även för virkesförsörjningen till Holmens svenska industrier.

Forskning och utveckling, FoU

Holmen bedriver FoU i egen regi men deltar även externt; branschgemensamt och i samarbeten med universitet och högskolor. Inriktningen är huvudsakligen på produktutveckling och effektivisering av processer, men även på skoglig tillväxt och effektivisering av skogsbruket. Det externa arbetet utförs i samarbete med en rad olika aktörer. Svenska Innventia, MoRe Research, SweTree Technologies, Kungliga Tekniska högskolan, Umeå universitet, Mittuniversitetet, Karlstads universitet, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och Skogforsk är några exempel. I England samarbetar Holmen med University of Manchester och i Spanien med Universidad Complutense de Madrid.

HOLMEN ENERGI ansvarar för koncernens vattentillgångar samt för att utveckla koncernens verksamhet inom energiområdet. Produktionen av vattenkraft uppgår ett normalår till 1,1 TWh, vilket gör Holmen till den sjätte största elproducenten i Sverige. Holmen Energi ansvarar även för elförsörjningen till Holmens svenska industrier.

Utveckling

Holmen är verksamt på marknader som är stora och väletablerade. Det gäller såväl produktmarknaderna papper, kartong och trävaror, som råvarumarknaderna för virke och energi. Målet är att växa och förbli en stark leverantör med effektiv produktion. Tillväxten sker främst organiskt genom att förbättra produkterna och öka produktionsvolymen inom befintliga produktområden. Förvärv har stått för en mindre del av tillväxten. Det senaste större förvärvet var bruket i Madrid år 2000. Utveckling kräver också omställningar och stängning av olönsam produktion, något som präglat de senaste verksamhetsåren inom Holmen Paper. För att minska produktionen av standard tidningspapper har fokus lagts på produktutveckling inom mer förädlade papperskvaliteter. Inom Iggesund Paperboard anpassas produktionen för att prioritera produktion av kartong i det högsta kvalitetssegmentet. För sågade trävaror sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete i nära samarbete med kunder och specialiserade underleverantörer. Bravikens Sågverk blir när det står klart

ett högteknologiskt och effektivt sågverk för konstruktionsvirke.

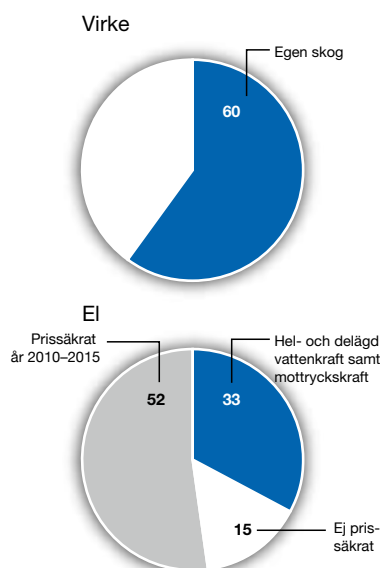
Den egna virkes- och energiproduktionen ska också utvecklas och växa. Den skogsskötsel som genomförts bedöms medföra att den årliga virkesproduktionen (avverkningarna) successivt ökar för att om fyrtio år vara 20 procent högre än idag. Dessutom bedöms det på 30 års sikt finnas goda möjligheter att höja tillväxttakten i koncernens skogar omkring 25 procent genom en ny, förbättrad skogsskötsel. Det innebär på sikt högre avverkningsnivåer. Inom energiproduktion bedöms potentialen vara god att utveckla ny lönsam produktion av vindkraft och biobränsle. Målsättningen är att årligen kunna producera 1 TWh el från vindkraft uppförd på egna marker. Under 2009 startade Holmen Energi ett utvecklingscenter i Iggesund med inriktning på bioraffinaderi och biobränsle.

Holmen måste möta kundernas höga krav på att effektivt kunna trycka, konvertera och såga produkterna till ändamålsenliga och tilltalande slutprodukter. För att stödja affärsverksamhetens krav på produktutveckling och effektiva processer bedriver Holmen ett decentraliserat forsknings- och utvecklingsarbete inom respektive affärsområde.

Produktivitet

Övergripande ambition för koncernens verksamhet är att erbjuda kunderna attraktiva och högkvalitativa produkter samt god service. Det ska ske kostnadseffektivt så att Holmen förblir

■ Självförsörjning råvaror, %

Så tillverkas produkterna

Denna mycket förenklade bild visar tillverkningsprocessen i en pappers- och kartongmaskin. I verkligheten skiljer sig maskinerna åt en hel del. Råvaror utgörs främst av ved och/eller returpapper samt el och kemikalier. Massan som tillverkas kemiskt eller mekaniskt går ut på en bana i maskinen.

Först passerar den ett våtparti, sedan en press och därefter torkas papperet/kartongen på banan som då löper mellan ett stort antal cylindrar för att i slutändan rullas upp och sedan skäras till i de rull- eller arkstorlekar kunderna beställt.

en konkurrenskraftig leverantör. Storskaliga, effektiva produktionsanläggningar och kompetenta medarbetare ger hög produktivitet samt effektivt utnyttjande av insatsvaror och kapital. För att framgångsrikt kunna genomföra långsiktiga investeringar och uppnå både storskalighet och utveckling måste samspelet fungera väl mellan marknadsföring, produktutveckling och produktionsökning. Basvolymen av vissa produkter kombineras med utvalda satsningar på mer förädlade eller förbättrade produkter riktade mot befintliga och nya kundgrupper.

Utöver effektiva produktionsprocesser är kostnaderna för råvaror och transporter viktiga för konkurrenskraften. Fiber i form av virke, returpapper och massa samt energi i form av el och värme utgör huvudsakliga råvaror i processen för att producera tryckpapper, kartong och trävaror. Genom en väl integrerad produktionsprocess producerar Holmen drygt 90 procent av massan och värmeenergin vid de egna brukerna. Anskaffningen av övriga råvaror är förstärkt genom en integration bakåt i förädlingskedjan via ägande av skog och vattenkraftproduktion samt enheter för anskaffning av returpapper. För virke är självförsörjningsgraden till koncernens svenska enheter cirka 65 procent och för koncernen totalt (inklusive bruket i England) cirka 60 procent. Produktionen av egen elkraft motsvarar drygt 30 procent av koncernens elenergiebehov medan värmeenergiproduktion till cirka 70 procent baseras på restprodukter från den egna produktionsprocessen. Därutöver är cirka 55 procent av elleveranserna prissäkrade genom långsiktiga leveransavtal. Betydande returpappersvolymen köps via hel- och delägda insamlingsbolag.

Finansiella mål

LÖNSAMHET. Målet för Holmen är att avkastningen uthålligt ska överstiga marknadsmässig kapitalkostnad. Lönsamhetsmålet används för att styra verksamheten. I koncernen används nyckeltalet Value Added för att beräkna lönsamheten utifrån rörelseresultatet med avdrag för kapitalkostnad och skatt. Det ger ett enkelt och tillräckligt rättvisande mått som kontinuerligt följs upp för koncern, affärsområden och produktionsenheter. Med undantag för år 2008 har koncernens lönsamhet under en längre period överstigit kapitalkostnaden.

Holmens verksamhet är kapitalintensiv och en stor del av utvecklingen sker genom investe-

ringar i utökad kapacitet och förbättrad produktion. Även kostnadsrationalisering sker ofta i kombination med investeringar. För att utvärdera lönsamheten i investeringarna används en modell för att nuvärdesberäkna kassaflöden, det vill säga bedömda framtida kassaflöden diskonteras med den vägda kapitalkostnaden.

För att beräkna kapitalkostnaden vägs kostnaden för lånat och eget kapital ihop och multipliceras med det kapital som verksamheten bundit. Kostnaden för eget kapital beräknas som ränta plus en premie anpassad till verksamhetens risk, där kapital bundet i industriverksamhet åsätts en högre riskpremie (5 procent) än kapital bundet i skogs- och krafttillgångar (2 procent).

Koncernens vägda kapitalkostnad för den löpande verksamheten beräknas utifrån korta marknadsräntor och var under 2009 knappt 8 procent (före skatt) för industriverksamhet. Kapitalkostnaden som används vid prövning av investeringar baseras på långa marknadsräntor och var under 2009 cirka 11 procent (före skatt) för industriverksamhet.

KAPITALSTRUKTUR. Holmens mål är att ha en stark finansiell ställning som ger finansiell stabilitet och möjlighet att fatta korrekta och långsiktiga affärsbeslut som inte enbart är beroende av konjunktur och externa finansieringsmöjligheter. Målet för skuldsättningsgraden är intervallet 0,3–0,8 och anpassningen till detta mål utgör en del av den strategiska planeringen.

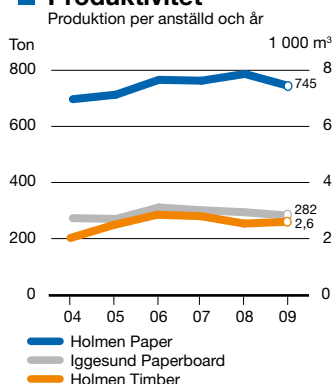
UTDELNING. Beslut om ordinarie aktieutdelning ska grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning.

Styrelsen har till årsstämman 2010 föreslagit en sänkning av utdelningen till 7 kronor per aktie, vilket motsvarar 4 procent av eget kapital. Under de senaste tio åren har den ordinarie utdelningen i genomsnitt uppgått till 5 procent av eget kapital. Det har inneburit att cirka 60 procent av resultatet per aktie per år har delats ut i form av ordinarie utdelningar.

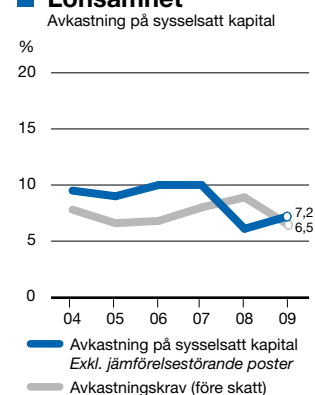
Utöver ordinarie utdelning har Holmen lämnat extra utdelningar för verksamhetsåren 1998, 2000 och 2003.

Styrelsen har under senare år haft mandat från årsstämman att återköpa upp till 10 procent av bolagets samtliga aktier. Under 2008 återköptes totalt 760 000 aktier av serie B,

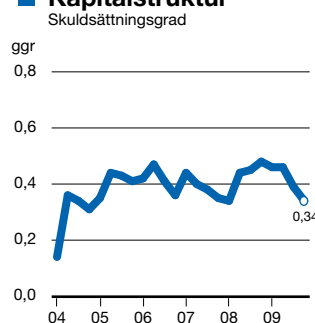
Produktivitet

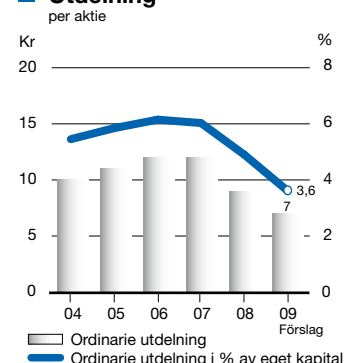
Lönsamhet

Kapitalstruktur

Utdelning

Holmen och omvärlden

beskriver Holmens arbete för en hållbar utveckling. Ambitionen är att hållbarhetsredovisningen ska ge tydliga svar på de frågor som koncernens intressenter ställer om miljö- och socialt ansvar samt ekonomisk utveckling. Redovisningen för 2009 publiceras på svenska och engelska i mars 2010 och kan beställas på Holmens webbplats. Spansk version beräknas vara klar i maj.

I likhet med tidigare år blev Holmen under 2009 upptaget på flera så kallade företagsindex för hållbar utveckling och samhällsansvar. Att komma med i ett index är en bekräftelse på att företaget bedöms agera ansvarsfullt ur ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter. Holmen ingår bland annat i Swedbank Roburs fondfamiljer Ethica och Banco, FTSE4Good Index Series, Nasdaq OMX/GES Nordic Sustainability Index, OMX GES Sustainability Sweden Index, Storebrands SRI-index och SIX STARS hållbarhetsindex.

Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer för hållbarhetsredovisning, G3, är de globalt vedertagna riktlinjerna för hållbarhetsredovisning. Holmen följer dessa riktlinjer sedan flera år och hållbarhetsredovisningen för 2009 uppfyller den högsta redovisningsnivån, nivå A. Detta har även intygats av revisionsföretaget KPMG.

vilket motsvarar cirka 0,9 procent av det totala antalet utelöpande aktier och cirka 0,3 procent av det totala antalet röster. Återköpet var kopplat till koncernens incitamentsprogram. Något uttryckligt mål för aktieåterköp finns inte. Det har använts som ett komplement till utdelningarna för att justera kapitalstrukturen när omständigheterna bedömts gynnsamma. Förutom 2008 års återköp har aktier återköpts år 2000.

Hållbarhet

Holmens utveckling ska ske med en uthållig syn på lönsamhet och resursanvändning. Råvarorna virke och returpapper samt produkterna är kretsloppsanpassade och återvinningsbara.

Holmen arbetar för att utnyttja elenergi och värme effektivt, minska utsläppen av fossil koldioxid och öka självförsörjningsgraden av energi.

Koncernen är medlem av FN:s Global Compact, vilket innebär att företaget står bakom internationella riktlinjer avseende mänskliga rättigheter, sociala förhållanden, miljö och fackföreningsrätt.

Holmens arbete för en hållbar utveckling beskrivs utförligt i den separata hållbarhetsredovisningen *Holmen och omvärlden*, vilken uppfyller GRIs redovisningsnivå A, det vill säga den högsta nivån.

EKONOMISK UTVECKLING. God lönsamhet och stark finansiell ställning skapar goda förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling. Holmen har en tydlig roll i det hållbara samhället genom att vara ett framgångsrikt och lönsamt företag som tillverkar produkter av naturliga råvaror.

Det skapar arbetstillfällen och gör det möjligt att köpa insatsvaror, betala skatter och lämna avkastning till ägare och finansiärer. Lönsamheten är också en förutsättning för investeringar som gör att företaget kan utvecklas i linje med gradvis förändrade marknadsförhållanden. Holmens finansiella mål stödjer på detta sätt en långsiktig och hållbar ekonomisk utveckling.

SOCIALT ANSVAR. Holmens HR-arbete styrs av framtagna riktlinjer samt lagar och avtal. Tonvikten ligger på kompetensförsörjning, ledarskap och organisation. Holmen har satt upp ett antal mål avseende humankapital, ledarskap, medarbetarsamtal, antal arbetsolyckor samt

Medarbetare vid Bravikens Pappersbruk.

andel kvinnliga chefer. Målen beskrivs mer detaljerat i hållbarhetsredovisningen *Holmen och omvärlden*.

Resultaten följs upp via nyckeltal och medarbetarundersökningen *Holmen Inblick*. Medarbetarundersökningar genomförs vartannat år och från och med 2009 på Holmens samtliga enheter. Resultatet bildar underlag för det strategiska HR-arbetet samt för lokala åtgärdsplaner.

Holmen arbetar systematiskt för att identifiera och utveckla anställda som har förutsättningar för att avancera till mer kvalificerade uppgifter. Målet är att minst 75 procent av alla lediga chefstjänster i koncernen ska tillsättas genom intern rekrytering. Chefsutbildningarna har kompletterats genom att alla nya chefer får en lokal mentor och att samtliga nya chefer erbjuds en introduktionsutbildning.

Varje år avsätts betydande resurser för kompetensutveckling. Samtliga affärsområden genomför ett stort antal utbildningsprogram. Den genomsnittliga Holmen-anställda genomgår cirka 40 utbildningstimmar per år.

Holmen arbetar långsiktigt för att lägga en stabil grund för framtida rekryteringar, bland annat genom nära samarbeten med högskolor och genom att erbjuda sommarjobb till ungdomar.

Holmen försöker genom omplaceringar, förtida pensioneringar och utbildningsbidrag hjälpa medarbetare som påverkas av omstruktureringsbeslut.

Samverkan med de fackliga organisationerna sker i frågor som rör hälsa, säkerhet,

jämställdhet och kompetensutveckling samt personalneddragningar. Samtliga policyer är utvecklade tillsammans med eller förankrade hos de fackliga organisationerna.

MILJÖANSVAR. Holmens verksamhet regleras miljömässigt av lagar och tillstånd i varje land. Koncernens miljöpolicy är utgångspunkten för hur miljöarbetet organiseras och bedrivs. I policyn tydliggörs energi- och klimatfrågornas betydelse för verksamheten. Tillverkningens miljöpåverkan ligger inom de ramar som miljömyndigheterna anger.

Skogarna brukas med mål att långsiktigt producera allt mer virke och samtidigt ge livsutrymme för de många arter som lever där. Ett skogsskötselprogram har tagits fram som bedöms kunna öka tillväxten i Holmens skogar ytterligare samtidigt som naturligt förekommande växter och djur ges förutsättningar att långsiktigt fortleva i skogslandskapet. Koncernen har dessutom som ambition att öka uttagen av biobränslen i skogarna i takt med att efterfrågan från biobränslebaserad energiproduktion ökar.

Den industriella verksamheten och skogsbruket är certifierade enligt ISO 14001. Skogsbruket är dessutom certifierat enligt FSC

(Forest Stewardship Council) och PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes).

Holmen arbetar aktivt för åtgärder som bidrar till hållbar utveckling och minskad klimatpåverkan. Holmen berörs av Kyoto-protokollets regelverk kring handeln med utsläppsrätter eftersom koncernens anläggningar sedan 2005 ingår i systemet. Energi-effektivisering samt utbyggnad av koldioxidneutrala kraftslag som vattenkraft, vindkraft och kärnkraft stöds av Holmen.

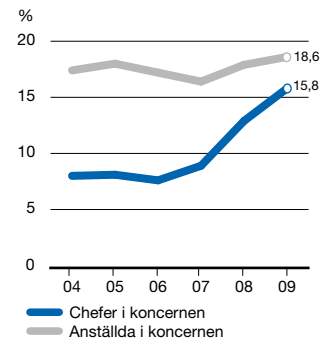
Holmen deltar i Sverige och England i frivilliga program för energieffektivisering som ger de energiintensiva industrierna ett alternativ till energiskatter. Det sätter internt fokus på energifrågor och väntas öka energieffektiviteten och minska klimatpåverkan. Energiledningssystem som tidigare införts vid koncernens svenska anläggningar och vid bruket i Workington, infördes under 2009 vid bruket i Madrid.

Holmen arbetar aktivt med att identifiera och genomföra energibesparande åtgärder. Koncernens energi- och klimatmål, som mer utförligt finns beskrivna i hållbarhetsredovisningen *Holmen och omvärlden 2009*, innebär att energianvändningen ska effektiviseras och att användningen av fossila bränslen ska minska.

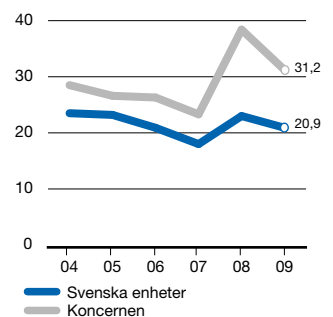
För varje träd som Holmen avverkar sätts tre nya plantor.

■ Andel kvinnor

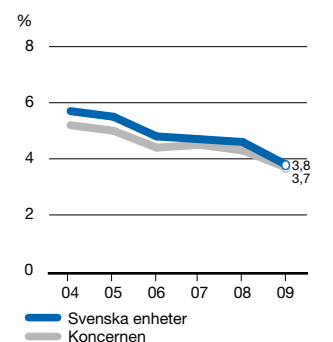

■ Arbetsolyckor

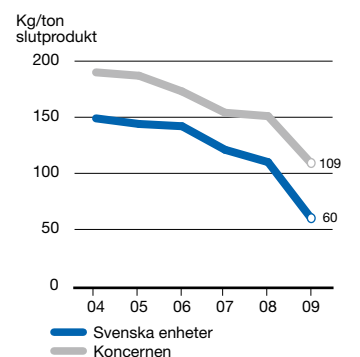
som resulterat i frånvaro, antal per 1 000 anställda

■ Sjukfrånvaro

■ Fossil koldioxid

Holmen Paper

Holmen Paper är Europas femte största tillverkare av tryckpapper. Marknadsandelen i Europa uppgår till 10 procent för standard tidningspapper och till drygt 30 procent för MF Journal-, bok- och katalogpapper.

Verksamheten 2009

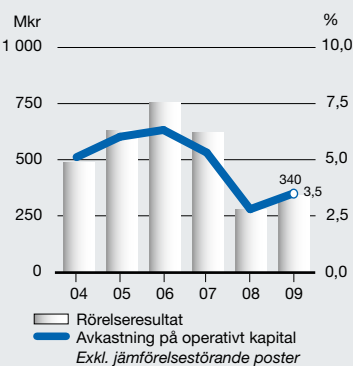
Den globala efterfrågan på tryckpapper sjönk under 2009. Efterfrågan på tryckpapper i Europa sjönk med cirka 15 procent. Leveranserna av tidningspapper till Europa sjönk med 14 procent jämfört med föregående år. En svag

efterfrågan även utanför Europa medförde att kapacitetsutnyttjandet för europeiska producenter var lågt. Trots detta sågs bara enstaka permanenta nedläggningar på marknaden, vilket skapat en obalans mellan utbud och efterfrågan. Efterfrågan på MF Journal i Europa

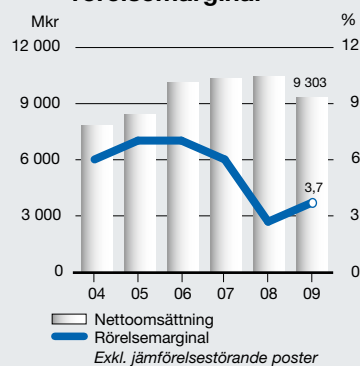
Fakta

	2009	2008
Nettoomsättning, Mkr	9 303	10 443
Rörelseresultat, Mkr	340	-81
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster, Mkr	340	280
Investeringar, Mkr	287	679
Operativt kapital, Mkr	8 789	10 237
Medelantal anställda	2 301	2 584
Andel försäljning i Europa, %	84	88
Leveranser, 1 000 ton	1 745	2 044

Rörelseresultat

Nettoomsättning och rörelsemarginal

var 20 procent lägre under 2009 jämfört med föregående år. För SC-papper var nedgången 9 procent och för bestrukt papper 22 procent.

Holmen Papers verksamhet har under året fokuserats mot en omfattande satsning på kvalitet och produktutveckling parallellt med kostnadsbesparingar och effektiviseringsåtgärder. Vid Hallsta Pappersbruk har bemanningen minskats med cirka 30 procent efter 2008 års stängning av PM 2 och massalinjen för returpapper. Bemanningen vid Bravikens Pappersbruk kommer att minskas med cirka 100 personer när en ny organisation införs under våren 2010. Vid pappersbruket i Madrid fortsätter arbetet för att åstadkomma effektivare processer i kombination med besparingsåtgärder.

Rörelseresultatet för 2009 uppgick till 340 Mkr jämfört med 280 Mkr för föregående år (exklusive jämförelsestörande poster). Förbättringen förklaras av högre försäljningspriser, men det svaga marknadsläget medförde dock omfattande produktionsbegränsningar och ökad försäljning utanför Europa. Lägre kostnader för virke och returpapper påverkade resultatet positivt, samtidigt som kostnaden för energi ökade.

Marknad

Holmen Papers marknadsstrategi är att med fokus på Europa utveckla konkurrenskraftiga produkter och affärskoncept inom trähaltigt tryckpapper till kundgrupperna dagspressförlag, detaljister, tryckerier samt bok- och katalogförlag. Marknadsandelen inom standard tidningspapper är cirka 10 procent i Europa.

För nischprodukter av tidningsrelaterat papper, såsom MF Journal, bok- och katalogpapper, uppgår Holmen Papers samlade europeiska marknadsandel till drygt 30 procent. Europa-marknaden för trähaltigt tryckpapper omfattade under 2009 drygt 21 miljoner ton, en minskning mot 2008 med 4 miljoner ton eller cirka 15 procent.

TIDNINGSPAPPER. Cirka 9 miljoner ton av den europeiska marknaden för trähaltigt tryckpapper utgjordes av tidningspapper. Betalda dagstidningar svarar för huvuddelen av konsumtionen. Gratistidningarna, som visat sig mera konjunkturkänsliga med sitt starka beroende av annonsintäkter, minskade under året till att motsvara cirka 5 procent av konsumtionen.

Efterfrågan på tidningspapper påverkas i allt högre grad av ökat utbud av elektroniska media och ändrade medievanor hos både konsumenter och annonsörer. Bland de traditionella tidningshusen märks satsningar inom radio, TV och Internet.

Den globala efterfrågan på tidningspapper minskade under året med 15 procent. Den största nedgången återfinns i Nordamerika och Europa med cirka 26 respektive 14 procents minskning. Tillväxt återfinns främst i Asien. Holmen Papers leveranser av tidningspapper minskade med 16 procent, något mer än snittet, beroende på nedläggning av kapacitet, omställning mot andra produkter och fallande efterfrågan.

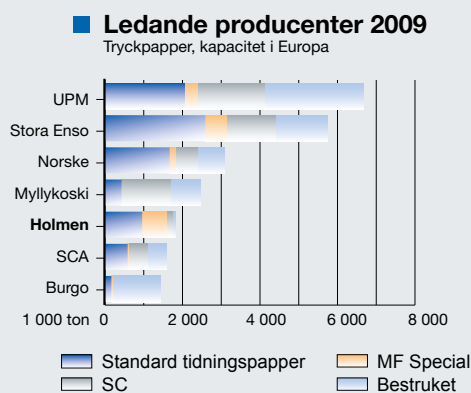
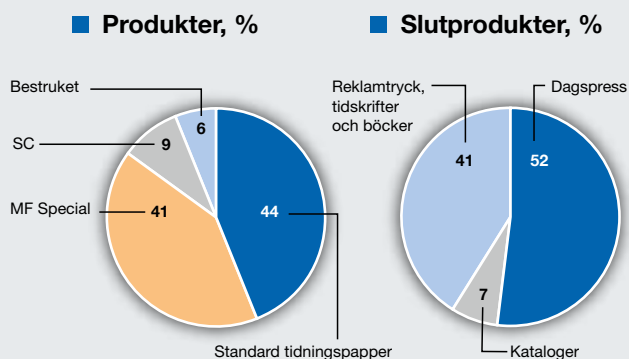
Efter prissänkningar under 2008 genomfördes prishöjningar på tidningspapper under 2009. För 2010 går priserna ned igen.

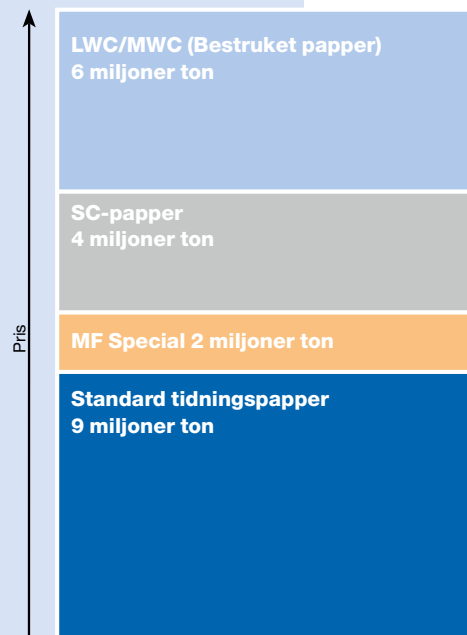
Lyckad TMP-investering

Bravikens nya linje för termomekanisk massaproduktion, TMP, togs i drift under senare delen av 2008 efter investeringar på cirka 500 Mkr. Ett år senare är effekterna tydliga. Energibesparingen tillsammans med minskad kemikalieåtgång motsvarar över 90 Mkr per år. Oljeförbrukningen har tack vare förbättrad ångåtervinning minskat dramatiskt, från 25 000 till 14 000 kubikmeter per år.

Massan som produceras har dessutom förbättrade styrkeegenskaper och förhöjda optiska egenskaper. Braviken har därför kunnat producera Holmen XLNT vid så låg ytvikt som 36 gram och på marknaden kunnat ta marknadsandelar från SC-papper med 45 grams ytvikt.

Studierna och vidareutvecklingen av massaproduktionen fortsätter kontinuerligt och potential finns för ytterligare förbättringar avseende både energiförbrukning, produktivitet och massaegenskaper.

Europeiska tryck-
pappersmarknaden 2009

LWC/MWC
Magasin
Tidskrifter
Veckotidningar
Produktkataloger
Reklamtryck

SC-papper
Tidskrifter
Veckotidningar
Produktkataloger
Reklamtryck

MF Special
Reklamtryck
Bilagor
Böcker
Telefonkataloger

Standard tidningspapper
Dagstidningar
Reklamtryck
Bilagor

Marknaden var svag under hela året. Den svaga efterfrågan i Europa har delvis kompensats av ökad export utanför Europa, men resultatet blev ändå ett kapacitetsutnyttjande på 84 procent för väst-europeiska leverantörer.

På Holmen Papers samtliga bruk genomfördes betydande marknadsrelaterade produktionsstopp under 2009.

MF SPECIAL. Produktområdet MF Special innefattar produktgrupperna MF Journal, bokpapper och telefonkatalogpapper. Holmen Papers styrka ligger inom produktgruppen MF Journal med produkter som kvalitetsmässigt ligger mellan standard tidningspapper och magasinpapper

(SC- och LWC-papper). Ambitionen är att erbjuda kostnadseffektiva och ytterligare vidareutvecklingsbara alternativ till framförallt SC-papper. Inom MF Journal ökade Holmen Paper leveranserna med 20 000 ton till 400 000 ton, en ökning med 5 procent. Den generella marknadsutvecklingen för MF Journal i Europa under 2009 var 20 procent lägre efterfrågan.

Bokpapper är en nischprodukt som vuxit i betydelse för Holmen Paper där man sett positiva resultat av produktutveckling under året. Holmens leveranser ökade under 2009 med 23 procent. Den totala europeiska marknaden för trähaltigt bokpapper uppgår till cirka 500 000 ton per år.

Marknaden för telefonkatalogpapper domineras av ett fåtal starka nationella köpare. Efterfrågan, liksom Holmen Papers leveranser, minskade under 2009 med cirka 20 procent och den långsiktiga utvecklingen för marknaden är negativ. Holmen Papers marknadsandel uppgår till cirka 35 procent.

MAGASINPAPPER. 2009 blev ett svagt år också för magasinpapper, det vill säga SC-papper och bestruket papper. Europamarknaden minskade med 17 procent till 10 miljoner ton. Tidskriftsförlag, detaljister och tryckerier utgör de stora kundkategorierna och trots den drastiska minskningen under 2009 är förhoppningarna om en viss återhämtning drivet av annonsinvesteringar goda. Positiva drivkrafter är ökad adresserad direktreklam och nya magasintitlar.

Inom SC-papper och bestruket papper har Holmen Paper relativt små volymer. För båda kvaliteterna minskade leveranserna under 2009 med cirka 5 procent utan hänsyn tagen till nedläggningen av Wargöns Bruk.

Förändring och utveckling

Tidningspapper kommer också i framtiden att utgöra Holmen Papers bas men åtgärder pågår sedan flera år för att minska exponeringen mot detta område till förmån för mer kvalificerade och utvalda produkter inom produktområdet MF Special. Här har Holmen Paper en stark ställning med bland annat produkterna Holmen Book och Holmen XLNT.

Fokuserad vidareutveckling pågår kontinuerligt och riktas i stor utsträckning in på projekt för vidareutveckling av MF Special.

Holmen Paper driver kontinuerligt besparings- och effektiviseringsarbeten för att möta den förändrade marknadssituationen.

En ny organisation med 30 procents minskad bemanning började tillämpas vid Hallsta Pappersbruk under 2009. I september tillkännagavs att personalstyrkan vid Bravikens Pappersbruk minskas med cirka 100 personer, vilket också kommer att medföra en ny organisation och synliga resultateffekter under 2010.

Kontinuerlig översyn görs av de rörliga kostnaderna, där maskinparkens effektivitet och åtgångstalen för insatsvaror och energi ständigt förbättras.

Ett internt arbete för att förbättra kvaliteten inom områdena produkttegenskaper, teknisk support och leveransprecision fördjupades under 2009 och drivs i högt tempo.

Produktutveckling, exemplet Holmen XLNT

Marknad

Marknadens krav på tryck-papperet fångas bland annat upp via Holmen Papers marknadsavdelning och teknisk kundtjänst. Dessa är viktiga kanaler för att få information om kundbehov och krav på produktutveckling. Även kundundersökningar används i detta syfte.

Strategiska mål

Holmen Papers produktportfölj ska stämma överens med den strategi som affärsområdet har fastställt. Holmen Papers strategi är att minska exponeringen mot standard tidningspapper, som svarar för drygt hälften av produktionsvolymen, till förmån för produkter med högre förädlingsvärde, som till exempel MF Special.

PRODUKTRÅD

Holmen Papers produktråd identifierar möjlig produktutveckling utifrån affärsområdets strategiska mål och identifierade marknadsbehov som bedöms ha god framtida potential.

Holmen Paper har en hög andel MF Special i sin produktportfölj. MF Special är en av Holmen Papers strategiska styrkor som är viktiga att ta vara på. Samtidigt är SC-papper, som Holmen Paper endast tillverkar i mindre utsträckning, en viktig produkt för vissa slutanvändare. SC-papper är mer förädlad än MF Special. Holmen Paper såg därför en affärsmöjlighet i att utveckla MF Special till en högre produktklass som ligger nära SC-papper i kvalitet. Nyckelfrågan blev: Går det att skapa ett MF Special-papper med SC-papperets egenskaper?

FÖRSTUDIE

En förstudie initieras där tekniska möjligheter och begränsningar samt nödvändiga investeringsbehov identifieras. Kalkyler upprättas för att beräkna kostnader för projekten.

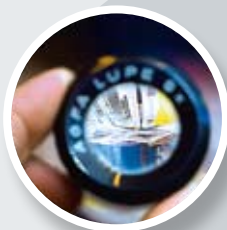
SC-papper har högre glans än MF Special-produkter. Under förstudien undersöktes hur ett MF Special-papper skulle kunna ges högre glans. Viktiga parametrar att arbeta med var pappersmassan, fyllmedel och kalandrering. Diskussioner hölls bland annat med maskintillverkare och leverantörer av kemikalier.

BESLUT

Lönsamhetsberäkningar och teknikförutsättningar ligger sedan till grund för beslut.

Förstudien visade att projektet hade goda förutsättningar att bli lyckosamt. Marknaden gav tydliga signaler om att konceptet var intressant. Beslut fattades därför att gå vidare med projektet.

PROJEKT OCH PILOTFÖRSÖK

Vid positivt utfall initieras ett projekt för att ta fram den nya produkten. Pilotförsök genomförs. Kvalificering, genom tester hos nyckelkunder, är ett viktigt steg och sker före produktlanseringen.

Fullskaleförsök genomfördes där blandningen av pappersmassan och fyllmedel testades i kombination med olika kalandrering, det vill säga hur papperet pressas.

Provtryckningar genomfördes hos nyckelkunder, varefter vissa justeringar gjordes. Ett successivt utvecklingsarbete ledde till stegvisa förbättringar.

LANSERING

Efter genomförda tester är den nya produkten redo för lansering på marknaden.

Genom nära samarbeten med referens-kunder nåddes ett genombrott, vilket har resulterat i att Holmen Paper är marknadsledande inom den här typen av papper. Marknaden är mycket positiv till MF Special-produkten som har fått namnet Holmen XLNT.

SLUTPRODUKT

Iggesund Paperboard

Iggesund Paperboard är den tredje största tillverkaren av färskfiberkartong i Europa, där marknadsandelen uppgår till cirka 20 procent. Iggesund Paperboard har en ledande marknadsposition inom solidkartong i Europa, men är också en betydande aktör inom falskartong.

Verksamheten 2009

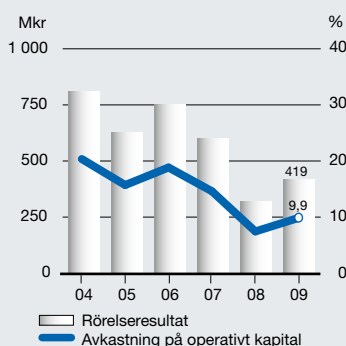
Marknaden för färskfiberkartong var svag, speciellt under det första halvåret 2009. Det försämrade marknadsläget orsakades av den konjunkturavmattning som initierats av en

global finansiell oro med vikande efterfrågan och efterföljande lageravveckling. Totalt sett minskade marknaden för färskfiberbaserad kartong i Europa med 9 procent. Leveranserna från Europa till icke-europeiska marknader

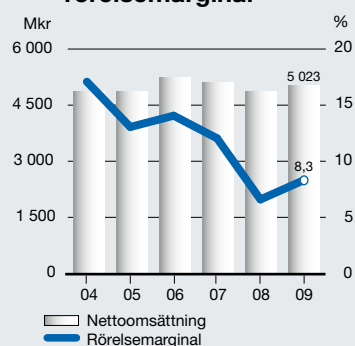
Fakta

	2009	2008
Nettoomsättning, Mkr	5 023	4 860
Rörelseresultat, Mkr	419	320
Investeringar, Mkr	260	327
Operativt kapital, Mkr	4 114	4 254
Medelantal anställda	1 669	1 670
Andel försäljning i Europa, %	85	89
Leveranser, 1 000 ton	477	494

Rörelseresultat

Nettoomsättning och rörelsemarginal

minskade med 14 procent. Som följd av kapacitetsstängningar sjönk inte kapacitetsutnyttjandet hos europeiska producenter i samma utsträckning som efterfrågan. Prishöjningar har under året genomförts för både solid- och falskartong. Iggesund Paperboard genomförde under hösten prishöjningar för falskartong på den engelska marknaden och har för övriga Europa aviserat prishöjningar för 2010.

Under hösten fattades beslut om att stänga den äldsta kartongmaskinen vid Workingtons Bruk permanent, samtidigt som den kvarvarande kartongmaskinen uppgraderas för en högre kapacitet och högre kvalitet. Bruket får efter detta en årskapacitet på 200 000 ton, en volym som är bättre anpassad till marknaden. Som en konsekvens av förändringen minskas personalstyrkan med cirka 100 personer.

Rörelseresultatet för 2009 uppgick till 419 (320) Mkr. Förbättringen beror på de prishöjningar som genomfördes under andra halvåret 2008 tillsammans med pund- och kronförsvagning. Samtidigt påverkade produktionsbegränsningar och höga tillverkningskostnader resultatet negativt. Reserveringar och nedskrivningar till följd av stängningen av kartongmaskinen påverkade resultatet negativt med 75 Mkr under året.

Marknad

Världskonsumtionen av kartong uppgår till cirka 32 miljoner ton per år. För de kvaliteter Iggesund Paperboard producerar – färskfiberbaserad solidkartong och falskartong – är europamarknadens storlek cirka 2,6 miljoner ton. Den årliga marknadstillväxten har under

några år varit högre än normalt, cirka 5 procent, men föll under 2008 och 2009 till följd av en kombination av konjunkturavmattning och finansiell oro. De största marknaderna i Europa för solid- och falskartong är Tyskland och Storbritannien med 23 respektive 14 procent av konsumtionen. Flera europeiska delmarknader uppvisar en negativ utveckling, med en något mer uttalad nedgång i Östeuropa. Asien har under de senaste åren gått om Nordamerika som största marknad för färskfiberkartong. Iggesund Paperboards andel av marknaden för färskfiberkartong i Europa är cirka 20 procent och inom segmentet solidkartong är företaget klart marknadsledande i Europa.

Försäljningen är inriktad mot produktsegmenten förpackningskartong, med tobakskartong som ett viktigt delsegment, och grafisk kartong. Kunderna utgörs främst av konverterare som tillverkar förpackningar samt grossister och tryckerier som köper kartong till grafiska användningsområden.

Iggesund Paperboards varumärken Invercote och Incada är de ledande på Europas kartongmarknad. Solidkartongen Invercote, som tillverkas vid Iggesunds Bruk, har det starkaste varumärket och falskartongen Incada, som produceras vid Workingtons Bruk är nummer två.

FÖRPACKNINGSKARTONG. Den typ av färskfiberbaserad kartong som Iggesund Paperboard tillverkar används bland annat till konfektyr, läkemedel, kosmetika och parfym. Privatkonsumtionens utveckling, som globalt sett utvecklades negativt under 2009, är en faktor som har stor påverkan på efterfrågan på förpackningar. Som en följd därav minskade efterfrågan på kartong

Sänkt förbrukning av fossila bränslen

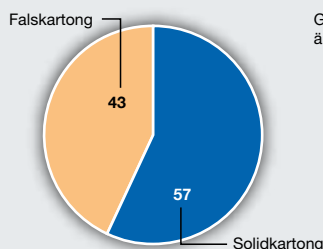
Vid Iggesunds Bruk bedrivs sedan decennier ett långsiktigt miljöarbete. Målet är att bli självförsörjande på el och oberoende av fossila bränslen. Energiförsörjningen bygger på värme från den egna processen och elektricitet som till nära hälften är egenproducerad.

Under 2009 har utsläppen av koldioxid från fossila källor vid Iggesunds Bruk sänkts med 65 procent till följd av energibesparingar och investeringar på cirka 100 Mkr i ökad kapacitet för att nyttja biobränslen. Sänkningen motsvarar utsläppen från 17 500 personbilar som vardera körs 1 500 mil per år.

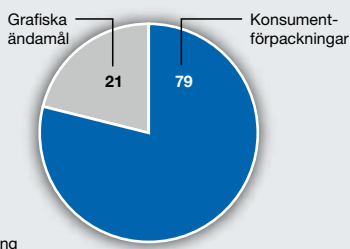
Redan innan dessa åtgärder var brukets internt genererade elförsörjning biodriven till nära 90 procent. Nu ökar andelen till 95 procent. Det innebär att Invercote i stort sett tillverkas helt utan utsläpp av fossil koldioxid.

Iggesunds Bruk har ett överskott på värmeenergi som förutom att driva den egna produktionen också används till att torka trävaror i Holmen Timbers sågverk, men också för uppvärmning av ett tusental bostäder i det närbelägna samhället.

■ Produkter, %

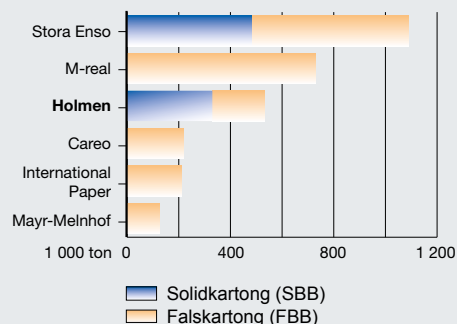

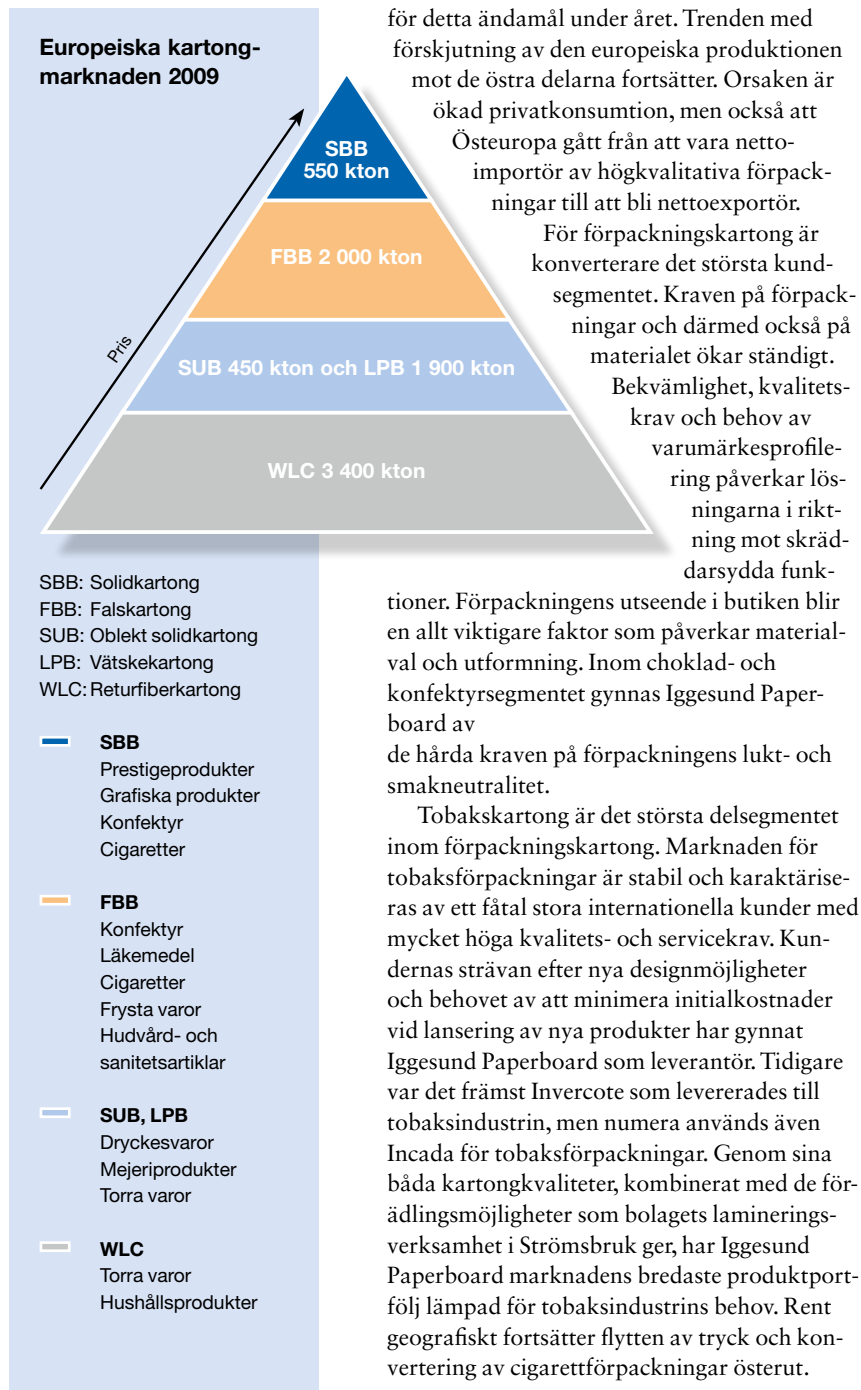
■ Slutprodukter, %

■ Ledande producenter 2009

Färskfiberkartong, kapacitet i Europa

GRAFISK KARTONG. Den grafiska marknaden använder kartong till bland annat omslag, kort och reklammaterial. Det stora antalet slutkunder på marknaden för grafisk kartong gör att huvuddelen av volymerna säljs genom ett brett nät av grossister. Under flera år har grossisterna varit under stark ekonomisk press, vilket har

medfört att konsolideringsgraden gradvis ökat bland dessa.

Hög och jämn kvalitet motiverar grossisternas intresse för Invercote och Incada. Dess egenskaper innebär att de har ett stort användningsområde. En god färgåtergivning gör dem särskilt efterfrågade till grafiska användningsområden.

Den grafiska marknaden med dess beroende av marknadsföringsinsatser är det område som påverkats mest negativt av den svaga konjunkturen.

Utveckling

Produktiviteten vid Iggesund Paperboards anläggningar har ökat. Marknadsarbetet har intensifierats samtidigt som produktmixen gradvis har ändrats i takt med marknadens efterfrågemönster. Förbättringarna har åstadkommit genom ett antal större ombyggnader och en rad mindre investeringar för ökad effektivitet, samt ett omfattande produktutvecklingsprogram.

Nya Invercote är resultatet av den ombyggnad av kartongmaskin 2 vid Iggesunds Bruk som genomfördes hösten 2007 och introducerades framgångsrikt hösten 2008. Den nya teknikplattformen är utgångspunkten för fortsatt utveckling i riktning mot ökad och jämnare kvalitet. Ett intensivt utvecklingsarbete pågår för att ytterligare förfinas tryckytan och utveckla de mekaniska egenskaperna. Målet är att ge kundernas förpackningar ökade möjligheter till ny och mer avancerad design kombinerat med lägre materialåtgång, men samtidigt behålla likvärdiga skyddande egenskaper.

Igesund Paperboard har en tradition av att kontinuerligt utveckla Invercote och Incada. Från 2008 kan Invercote levereras bestruken med en biologiskt nedbrytbar yta som är komposterbar. Det innebär att den till exempel lämpar sig för livsmedelsförpackningar och dryckesbägare. Försäljningen har tagit fart under 2009.

Den service som följer med produkten har på senare år utvecklats till en allt viktigare del av Iggesund Paperboards erbjudande. Det beror dels på kundernas krav på kortare ledtider, och dels på att kundernas utbyte kan förbättras med de insatser som Iggesund Paperboards organisation för marknadsbaserad teknisk service erbjuder.

Produktutveckling, exemplet nya Invercote

Marknad

Marknadens krav på kartong fångas upp av Iggesund Paperboards säljkår och marknadstekniker. Informationen har oftast bäring på produkttegenskaper och kundens produktionsekonomi och förs tillbaka till bruken genom team sammansatta av marknadsrepresentanter och produktansvariga.

Strategiska mål

Iggesund Paperboard ska erbjuda produkter med prestanda som marknaden är beredd att betala ett högre pris för än för så kallade bulkvaror. Därför måste Iggesund Paperboard ligga i framkant vad avser teknisk utveckling på kartongområdet.

PRODUKTRÅD

Iggesund Paperboards produktråd identifierar möjlig produktutveckling utifrån strategiska mål, marknadskrav och teknikmöjligheter.

För att skapa möjligheter för fortsatt utveckling av Invercote såg Iggesund Paperboard ett behov av att göra ett tekniksprång och flytta produktionstekniken 20 år in i framtiden. Det ansågs vara möjligt genom att ta fram en kartong uppbyggd av tre lager istället för som tidigare fem, utan att tappa prestanda. Samtidigt var det viktigt att den nya produkten skulle ha minst lika goda egenskaper som den äldre etablerade Invercote-kvaliteten.

FÖRSTUDIE

En förstudie initieras där tekniska möjligheter och begränsningar samt investeringsbehov identifieras. Även här sker en avstämning mot trender i marknaden och bedömda förändringar i efterfrågan. Kalkyler upprättas för att beräkna kostnader för projekten.

Förstudiens kärna var att kunna återskapa Invercotes alla egenskaper trots att konstruktionen i grunden hade förändrats, och samtidigt lämna öppet för framtida utveckling. Kundens önskemål var viktiga ledstjärnor för studien. Utvecklingsarbetet skedde vid Paperboard Development Centre i Iggesund. Med den uppbyggda erfarenheten och kunskaper som utvecklats under lång tid kunde man undersöka resultatet av olika massablandningar och recept för bstrykningar och färgämnen.

BESLUT

Lönsamhetsberäkningar och teknikförutsättningar ligger till grund för beslut.

Förstudien ledde fram till en projektplan där en ombyggnad av den ena av de två kartongmaskinerna vid Iggesunds Bruk ingick. Beslut fattades om att investera 400 Mkr i ombyggnad av kartongmaskin 2.

PROJEKT OCH PILOTFÖRSÖK

När ombyggnadsprojekt genomförts initieras arbetet med att ta fram den nya produkten. Pilotförsök genomförs. Provtryckningar hos nyckelkunder och utvärdering tillsammans med dem, är viktiga steg som föregår produktlanseringen.

I ett första steg återskapades den gamla Invercote men med ny konstruktion. Parallellt utvecklades en ny Invercote, med förändrade egenskaper och en ny vithet. Tester genomfördes bland annat på Iggesunds egen pilotbstrykare. För att kvalitetssäkra egenskaperna genomfördes omfattande tester av nya Invercote hos kunder och slutanvändare.

LANSERING

Efter genomförda provtryckningar och återkoppling från nyckelkunder är den nya produkten redo för lansering på marknaden.

Med nya Invercote uppnåddes en produkt som inte bara var lika bra som den tidigare generationen av Invercote utan en kartong med högre vithet, jämnare struktur och bättre färgåtergivning. I samband med lanseringen introducerades nytt kundmaterial, en ny hemsida för kartonganvändare och omfattande kundevent med deltagare från hela världen arrangerades för att informera om den nya produkten.

SLUTPRODUKT

Holmen Timber

Holmen Timber tillverkar trävaror av furu vid Iggesunds Sågverk. Ett nytt sågverk, Bravikens Sågverk, för konstruktionsvirke av gran är under uppförande med planerad start vid årsskiftet 2010/2011.

Verksamheten 2009

Marknaden för sågade trävaror var svag under inledningen av året men förstärktes successivt på grund av lågt utbud. Priserna för sågade trävaror har vänt uppåt sedan våren 2009 efter det kraftiga prisetfallet från toppnivåerna i mitten av 2007.

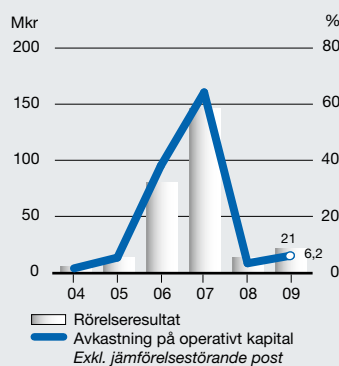
Holmen Timbers leveranser steg med 18 procent till 313 000 kubikmeter som följde av ökad produktion vid sågverket i Iggesund.

I augusti påbörjades byggandet av Holmen Timbers nya sågverk vid Bravikens Pappersbruk utanför Norrköping. Större delen av upphandlingen av utrustning och byggentreprenad

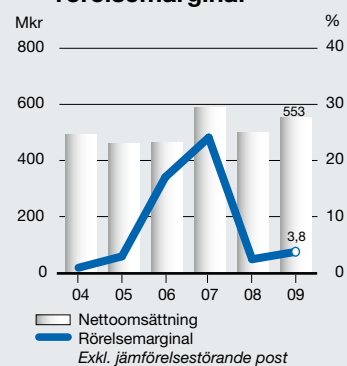
Fakta

	2009	2008
Nettoomsättning, Mkr	553	499
Rörelseresultat, Mkr	21	13
Investeringar, Mkr	110	19
Operativt kapital, Mkr	396	366
Medelantal anställda	114	110
Andel försäljning i Europa, %	57	59
Leveranser, 1 000 m ³	313	266

Rörelseresultat

Nettoomsättning och rörelsemarginal

är slutförd och markarbetet har inletts. Under året inleddes även rekryteringen av personal. Det totala antalet anställda beräknas uppgå till cirka 110 personer.

Rörelseresultatet blev 21 (13) Mkr. Högre leveranser och lägre råvarukostnader påverkade resultatet positivt samtidigt som den genomsnittliga prisnivån var lägre.

Marknad

Konsumtionen av sågade trävaror i Europa uppgick under 2009 till drygt 80 miljoner kubikmeter, vilket var en tillbakagång jämfört med föregående år. Råvarubrist och höga råvarukostnader, svårigheter för sågverk att få avsättning för flis och kapacitetsneddragningar har gjort att utbudet minskat mer än efterfrågan. Det har medfört att exportpriserna, som föll under föregående år och början av 2009, vänt uppåt och stigit under andra halvåret.

Den svenska sågverksindustrin drabbades inte lika hårt av lågkonjunkturen som dess motsvarigheter i andra delar av Europa, till exempel i Finland och de baltiska länderna. Trots att den globala konsumtionen minskade, ökade exportvolymerna från Sverige under 2009 till följd av förbättrad konkurrenskraft genom en svagare krona samt god tillgång på virkesråvara.

För närvarande kännetecknas den europeiska marknaden av låg konsumtion samt låga lager hos producenter, importörer och slutkunder. På längre sikt förväntas dock en fortsatt konsumtionsökning i takt med att konjunkturen återhämtar sig.

Holmen Timbers marknadsandel inom trävaror i Europa understiger 1 procent. Marknaden är fragmenterad med en mängd mindre aktörer. Iggesunds Sågverk sågar furu. Kunderna återfinns främst inom snickeriindustrin med tillverkare av fönster, massiva trägolv och lamellimmat skivmaterial (limfog) samt hyvlerier. Huvudmarknader är Skandinavien, Storbritannien, Nordafrika och Mellanöstern. Från att ha varit komplementmarknader har Nordafrika och Mellanöstern utvecklats till betydande marknader. Försäljningen till dessa marknader sker via försäljningsbolaget Uni4 Marketing där Holmen Timber är delägare.

Utveckling

BRAVIKENS SÅGVERK. Det nya sågverket, som blir Skandinavien största, planeras för en årlig kapacitet om 550 000 kubikmeter konstruktionsvirke av gran. Med investeringar i ökad torkkapacitet kan produktionen på sikt ökas till 750 000 kubikmeter. Produktionsstarten planeras till årsskiftet 2010/2011. Kundbasen kommer att utgöras av bygghandel, hyvlerier och hus- och takstolstillverkare. Träbyggande i större skala ökar i såväl Europa som övriga världen. Huvudmarknader för produkterna från Bravikens Sågverk blir Skandinavien och Storbritannien, men försäljning ska även ske till övriga Europa och USA.

Kombinationen av Holmen Papers befintliga pappersbruk vid Braviken och det nya sågverket medför betydande samordningsfördelar, inte bara vad gäller anskaffning av virke utan också genom att sågverket kan tillgodogöra sig den infrastruktur som redan finns på industriplatsen. Möjligheter till effektiva energilösningar öppnas tack vare att koncernen får tillgång till stora volymer biobränslen från sågverket och skogsbränslen i samband med avverkningar. Dessutom kan överskottsvärme från pappersbruket användas till torkprocessen av det sågade granvirket.

IGGESUNDS SÅGVERK. Sedan 2002 har produktionen vid Iggesunds Sågverk ökat med cirka 50 procent till 291 000 kubikmeter 2009. Det har möjliggjorts genom optimalt utnyttjande av torkkapacitet och investeringar i främst nytt justerverk och nytt sågintag.

FÖRÄDLADE PRODUKTER. Genom teknisk försäljning och produktförnyelse pågår arbete inom Holmen Timber för att öka försäljningen av förädlade produkter. Dessa benämns industriträ och står för cirka en tredjedel av den totala volymen. Under året fortsatte utvecklingen av produktområdet finger-skarvade fönsterkomponenter. I och med den nya produktionen i Braviken blir Holmen Timber en komplett leverantör av både konstruktions- och snickerivirke, vilket stärker affärsområdet och ger samordningseffekter inom logistik och försäljning.

Skoptag för Bravikens Sågverk

Kapacitetsmål:

750 000 kubikmeter.

Produkt: Konstruktionsvirke.

Råvarubehov: 1,5 miljoner kubikmeter grantimmer.

Huvudmarknad: Europa.

Anställda: Cirka 110 personer.

Yta: 40 hektar.

Produktionsstart: Årsskiftet 2010/2011.

Allt fler bygger med trä

Två tredjedelar av Sveriges 290 kommuner har på senare år startat stora träbyggnadsprojekt. Det byggs alltifrån flervåningshus och offentliga byggnader, såsom idrotts-hallar, till hela stadsdelar. Det byggs närmare 120 träbroar per år, framför allt gång- och cykelbroar men även för vägtrafik. Ökningen är dock störst för påbyggnader och förtätningar, där man alltså bygger till våningar på befintliga bostadshus.

Modern träbyggnadsteknik är klimatsmart och utmanar det traditionella byggandet genom rationella byggmetoder, korta leveranstider och bättre energi- och klimatlösningar.

Holmen Skog

Holmen Skog ansvarar för koncernens skogar på drygt en miljon hektar produktiv skogsmark i Sverige. Virkesförrådet uppgår till 119 miljoner skogskubikmeter. Det gör Holmen till Sveriges fjärde största skogsägare.

Verksamheten 2009

Den svenska skogsindustrins efterfrågan på virke minskade kraftigt vid slutet av 2008. Det första kvartalet 2009 präglades av fortsatt mycket låg efterfrågan. Senare under våren förbättrades situationen för sågverken och behovet av sågtimmer ökade åter. Detta ledde under

hösten till brist på timmer eftersom virkesutbudet inte ökade i samma takt.

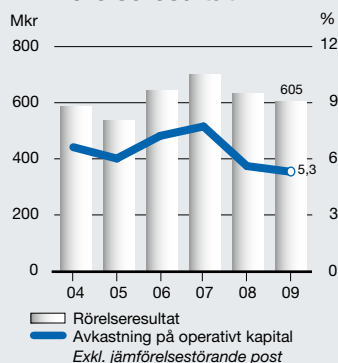
Situationen för massa- och pappersindustrierna förbättrades gradvis det andra halvåret och efterfrågan på massaved återgick till normala nivåer. Lagren var relativt låga vid årets slut.

Tillgången på skogsbränsle, det vill säga

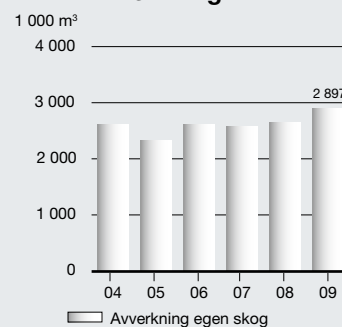
Fakta

	2009	2008
Rörelseresultat, Mkr	605	632
Investeringar, Mkr	69	21
Operativt kapital, Mkr	11 384	11 415
Medelantal anställda	446	413
Avverkning egen skog, milj. m ³	2,9	2,6
Produktiv skogsmark, 1 000 hektar	1 032	1 033
Virkesförråd, milj. m ³	119	118

Rörelseresultat

Avverkning

huvudsakligen grenar och toppar (grot) och bark, var generellt fortsatt god i hela landet. Köparna var under årets andra hälft väl försörjda.

Priserna på massaved och timmer sjönk i början av året. Massavedspriserna har sedan dess varit i stort sett oförändrade medan timmerpriserna stigit under andra halvåret till följd av stark efterfrågan.

Priserna för importved har varierat över tiden på samma sätt som priserna i Sverige. Exporten av rundvirke från Sverige var marginell.

Holmen Skogs rörelseresultat blev 605 (632) Mkr. Försämringen förklaras av lägre virkespriser.

Marknad

Den svenska skogsindustrins virkesförbrukning uppgår till cirka 75 miljoner kubikmeter (m³fub) per år. Merparten av virket kommer från skogar inom landet. Av det virke som avverkas i Sverige utgör sågtimmer cirka hälften, massaved cirka 40 procent och skogsbränsle cirka tio procent.

Konkurrensen om den svenska virkesråvaran ökar, bland annat på grund av det ökade behovet av biobränslen till värmekraftverken.

Virkesförsörjning

Holmen-koncernens svenska enheter förbrukade 4,1 (4,4) miljoner kubikmeter virke under 2009.

Holmen Skog anskaffade totalt 9,9 (10,4) miljoner kubikmeter virke varav 5,6 (5,7) miljoner kubikmeter såldes externt.

Avverkningarna i koncernens egna skogar uppgick till 2,9 (2,6) miljoner kubikmeter virke.

Merparten av Holmens skogar är belägna i norra Sverige där koncernen inte har några egna industrier. Tidigare har virket från dessa skogar huvudsakligen sålts till lokala köpare. Genom logistik- och bytesupplägg använder Holmen i ökande grad detta virke i de egna industrierna. Det möjliggör en minskning av andelen dyr importved.

Bravikens Sågverk, som är under uppförande, kommer fullt utbyggt att förbruka cirka 1,5 miljoner kubikmeter grantimmer. Som ett led i förberedelserna har Holmen Skog vidgat anskaffningsområdet för region Norrköping och förstärkt organisationen.

Utveckling

ÖKADE AVVERKNINGSMÖJLIGHETER. En betydande del av tillväxten i Holmens skogar sker i unga skogar som ännu inte är avverkningsmogna. Därför avverkar Holmen bara drygt 80 procent av den årliga tillväxten. Vartefter dessa yngre skogar blir äldre kommer uttagen av virke att kunna ökas till samma nivå som tillväxten.

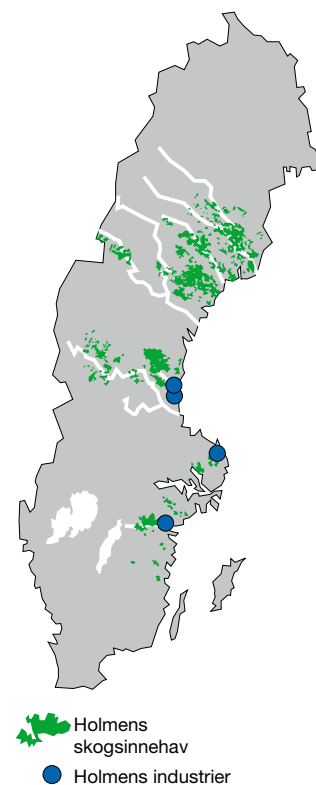
Till detta ska läggas effekterna av det nya skötselprogram som började tillämpas 2006 och som på 30 års sikt bedöms kunna öka tillväxttakten i koncernens skogar med cirka 25 procent. Det medför att också avverkningarna på sikt ska kunna ökas i motsvarande grad.

De viktigaste åtgärderna i programmet är ökad användning av contortatall, skogsmarksgödsling, bättre plantor och användning av gran- och tallfrön från fröplantage där frön från träd med särskilt goda egenskaper valts ut.

NATURVÅRDSMETODERNA UTVECKLAS. Holmen arbetar tillsammans med forskare vid Sveriges Lantbruksuniversitet för att utveckla naturvårdsmetoderna i skogen. Bland annat prövas olika tillvägagångssätt som bidrar till att höja de biologiska värdena i skogslandskapet.

EFFEKTIVARE TRANSPORTER. Holmen räknar med att inom de närmaste åren kunna minska energiförbrukningen vid avverkning och transporter av virke med cirka 15 procent. Det ska bland annat åstadkommas genom att satsa på drivare som förbrukar mindre bränsle än traditionella skördare och skotare som används vid avverkningar. För att minska antalet transporter drivs ett projekt där lastbilar modifieras för att kunna få plats med en timmertrave till på släpet.

MER SKOGSBRÄNSLE. För att möta den ökade efterfrågan på skogsbränsle deltar Holmen Skog i arbetet med att utveckla teknik för skogsbränsleskörd. Holmen har också förstärkt den egna organisationen för utvinning och anskaffning av energisortiment.

Holmen Energi

Holmen Energi ansvarar för koncernens energitillgångar och dess energiförsörjning. Ett normalår uppgår vattenkraftproduktionen till cirka 1 100 GWh el, vilket bidrar till att Holmen har en självförsörjningsgrad motsvarande en tredjedel av elbehovet.

Verksamheten 2009

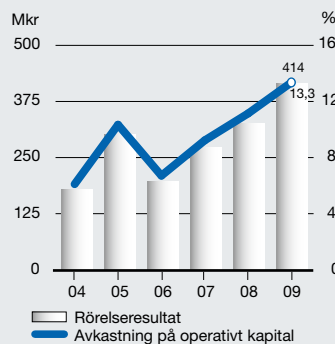
Under året uppgick Holmen Energis produktion av vattenkraft till 1 090 (1 128) GWh, vilket var 2 procent lägre än under ett normalår. Rörelseresultatet uppgick till 414 (327) Mkr.

Förbättringen förklaras främst av högre priser. Under året avslutades nybyggnationen av vattenkraftverket i Iggesundsån som därmed ersätter tre äldre stationer. Den nya kraftstationen togs i drift i november 2009.

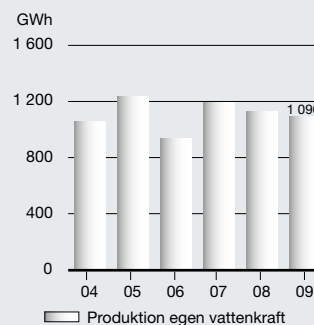
Fakta

	2009	2008
Rörelseresultat, Mkr	414	327
Investeringar, Mkr	88	76
Operativt kapital, Mkr	3 207	3 006
Medelantal anställda	10	10
Produktion egen vattenkraft, GWh	1 090	1 128

Rörelseresultat

Produktion

Marknad

I Sverige uppgick den totala produktionen av el under 2009 till 134 TWh, varav vattenkraftproduktionen stod för 66 TWh. Den hydrologiska balansen, det vill säga mängden vatten upplagrad i naturen i Norden, var vid utgången av året något lägre än vid förra årsskiftet. Spotpriset varierade under året från 350 kr/MWh i maj till 500 kr/MWh i december. Det genomsnittliga spotpriset i Sverige för 2009 uppgick till 393 kr/MWh.

Energiförsörjning

Holmen Energi ansvarar för att förse Holmens svenska industrier med el. Den totala förbrukningen i koncernen uppgick under 2009 till 4 680 (5 156) GWh, varav de svenska pappersbruken svarar för merparten. Egen produktion vid de 21 hel- och delägda vattenkraftverken samt mottrycksproduktion vid de större bruken motsvarar drygt 30 procent av koncernens elförbrukning i Sverige. Resterande behov täcks genom köp.

Långsiktiga leveransavtal till fast pris kompletterat med finansiella prissäkringar (se sidan 63) begränsar koncernens exponering mot förändringar i elpriset. Den egna elproduktionen prissätts marknadsmässigt och reducerar koncernens behov av att köpa extern el.

Utveckling

NYA ENERGIKÄLLOR. Holmen Energi ansvarar även för utvecklingen inom energiområdet i en vidare bemärkelse. Som ett led i detta arbete har under året en enhet för kompetens och utveckling inom bioraffinaderi, biobränslen och biodrivmedel inrättats: Holmen Biorefinery Development Centre. Enheten har tre medarbetare och är lokaliserad till Iggesund.

Vindkraft och torvbrytning är exempel på andra viktiga utvecklingsområden, liksom utredning av eventuell pelletsproduktion. Ambitionen är att på sikt kunna producera 1 TWh elenergi från vindkraft. Till skillnad från existerande vindkraftverk, som ofta är placerade längs kuster och i fjällområden, är de platser som undersöks av Holmen Energi belägna i skogsmiljö på Holmens marker. Skogsbruket inom vindkraftsparkerna kommer att kunna bedrivas i stort sett normalt.

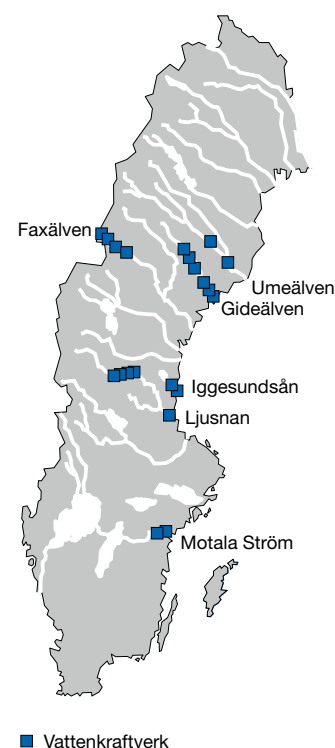
Under 2009 har vindmätningar bedrivits på Holmens marker i områden kring Örnköldsvik och i anslutning till bruket i Hallstavik. Mätningarna beräknas vara klara våren 2010. Tillsammans med en partner har förstudier för vindkraft genomförts på Holmens marker i Östergötland.

ENERGISAMARBETEN. Holmen driver tillsammans med ett antal elintensiva företag bolaget BasEl i Sverige AB, med syfte att öka basindustrins tillgång på el till konkurrenskraftiga priser. Under 2006 startade några av BasEl-företagen, däribland Holmen, VindIn AB som ska utveckla, bygga och driva vindkraftverk i Skandinavien. Målet är att VindIn årligen ska tillföra 1 TWh el från vindkraftverk. Den första vindkraftparken, belägen vid Skutskär, togs i drift i oktober 2009. Fortsatta investeringar via VindIn utreds.

Holmen har tillsammans med ytterligare fyra BasEl-företag bildat bolaget Industrikraft i Sverige AB med ambitionen att kunna bygga kärnkraft i egen regi. I denna anda tecknades under hösten en avsiktsförklaring med Vattenfall att gå vidare i projekt för att säkerställa framtida fossilfri baskraft.

TORVBRYTNING. Under hösten har torv börjat levereras från den egna produktionen på Stormyrans norr om Örnköldsvik. Torv består av växtdelar som på grund av syrebrist endast delvis har förmultnat i mossar och kärr. Den ofullständiga nedbrytningen gör att en stor del av energiinnehållet i det biologiska materialet finns kvar, varför torv kan användas som bränsle. Torvbrytningen erbjuder ett sätt att ta vara på flera av de värdeskapande resurser som koncernen förfogar över. Stormyrans årliga produktion beräknas på sikt uppgå till 70 GWh.

ENERGIBESPARINGAR. Ansvaret för energieffektivisering är decentraliserat till bruken, men samordning sker centralt. Den nya TMP-linjen (termomekanisk massa) i Braviken som invigdes i slutet av 2008 har redan lett till betydande energibesparingar. Vid Iggesunds Bruk har gjorda investeringar lett till en kraftigt minskad oljeförbrukning och att brukets internt genererade elförsörjning till 95 procent kommer från bioenergi.

Tillverkning och råvaror

Holmen tillverkar sina produkter tryckpapper, kartong och trävaror i Sverige, Storbritannien och Spanien. Koncernens skogar samt hel- och delägda vattenkraftverk finns i Sverige. Siffrorna på detta uppslag avser 2009.

Självförsörjning energi och fiber

Avverkningen i de egna skogarna motsvarar cirka 60 procent av koncernens årliga virkesbehov.

Graden av självförsörjning för elenergi är inklusive den kraft som produceras vid de större bruken drygt 30 procent. Värmeenergi som bland annat används i torkprocesserna vid tillverkning av papper och kartong samt sågat

virke baseras till drygt 70 procent på restprodukter från den egna produktionsprocessen.

Vid Hallsta Pappersbruk används enbart färskfiber som råvara för tillverkningen, medan bruket i Braviken använder både färskfiber och returpapper. Bruket i Madrid är helt returpappersbaserat.

I kartongbruken används enbart färskfiber.

Hallsta Pappersbruk

Holmen Paper

Råvara: Granmassaved.

Process: TMP- och slippassa.

Produkter: Tidningspapper, MF Journal, SC-papper och bokpapper.

Produktionskapacitet: 680 000 ton/år.

Medelantal anställda: 783.

Bravikens Pappersbruk

Holmen Paper

Råvara: Granmassaved, returpapper.

Process: TMP- och DIP-massa.

Produkter: Tidningspapper, färgat tidningspapper, katalogpapper och MF Journal.

Produktionskapacitet: 790 000 ton/år.

Medelantal anställda: 652.

Holmen Paper Madrid

Holmen Paper

Råvara: Returpapper.

Process: DIP-massa.

Produkter: Tidningspapper, MF Journal och LWC Recycled.

Produktionskapacitet: 470 000 ton/år.

Medelantal anställda: 381.

Intern råvaruanskäffning	Koncernen	Holmen Skog	Holmen Energi
Avverkning i egna skogar			
Timmer, 1 000 m ³ fub	1 406	1 406	-
Massaved, 1 000 m ³ fub	1 491	1 491	-
Elproduktion, vattenkraft, GWh	1 090	-	1 090

Produktion, 1 000 ton	Koncernen	Hallsta	Braviken	Madrid	Iggesunds Wargön	Iggesunds Bruk	Workington	Iggesunds Sägverk
Tidningspapper, standard	823	62	479	282	-	-	-	-
MF Special	679	433	229	17	-	-	-	-
SC-papper	137	137	-	-	-	-	-	-
Bestruket tryckpapper	75	-	-	75	-	-	-	-
Kartong	471	-	-	-	-	254	217	-
Marknadsmassa	48	-	-	-	-	48	-	-
Trävaror, 1 000 m ³	291	-	-	-	-	-	-	291

Förbrukning av viktiga insatsvaror*

Virke, 1 000 m ³ fub	4 480	1 265	1 024	-	-	1 378	400	656
Returfiber, 1 000 ton	813	-	340	473	-	-	-	-
Marknadsmassa, 1 000 ton	128	41	2	-	-	-	85	-
Kemikalier, fyllmedel och pigment, 1 000 ton	320	92	57	50	-	72	49	0
Elenergi, GWh	4 296	1 849	1 589	246	11	256	326	19
Värmeenergi, GWh	884	-	-	360	13	-	511	-

* Inköpt utanför produktionsenheten. För Madrid är energin beräknad med hänsyn till 50 procents ägande i anläggning för el- och värmeproduktion (Cogeneración). För koncernen är virkesförbrukningen beräknad netto med hänsyn till interna leveranser av flis från Iggesunds Sägverk till Iggesunds Bruk.

Energi balans, GWh

Elenergi

Förbrukning vid bruk	-4 680
Produktion vid bruk*	384
Egen vattenkraft	1 090
Netto	-3 206

Värmeenergi

Förbrukning vid bruk	-5 634
Produktion vid bruk från returlutar, bark och vedrester	2 916
inköpta fossila bränslen*	1 097
återvunnet i TMP-processen	1 093
Externa leveranser	115
Netto	-413

* Inkl. Holmens 50-procentiga andel av Cogeneración, Spanien

Fiber balans

Virke, 1 000 m³ fub

Förbrukning i Sverige	-4 080
Förbrukning i England	-400
Egen avverkning	2 897
Netto	-1 583

Returpapper, 1 000 ton

Förbrukning i Sverige	-340
Förbrukning i Spanien	-473

Massa, 1 000 ton

Förbrukning vid bruk	-2 134
Produktion vid bruk	2 006
Leveranser externt	48
Netto	-80

Känslighetsanalys råvaror

Holmens största tillverkningskostnader utgörs av virke, returpapper, energi och kemikalier.

Kostnadsutvecklingen styrs främst av prisutvecklingen för insatsvarorna och hur väl koncernen lyckas öka effektiviteten i produktionen.

En procentenhets förändring i råvarupriser bedöms få följande påverkan på koncernens rörelseresultat:

	Mkr
Råvarukostnader	Resultateffekt
Virke, netto	9
Returpapper	8
Massa	1
Elenergi, netto	11
Övrig energi	4
Kemikalier	14

Det vill säga, en procentenhets lägre virkespris innebär ungefär 9 Mkr högre rörelseresultat efter hänsyn tagen till egen virkesproduktion.

I denna beräkning har inte hänsyn tagits till befintliga prissäkringsavtal för el.

En mer utförlig känslighetsanalys ges i förvaltningsberättelsen på sidan 47.

Iggesunds Bruk

Iggesund Paperboard

Råvara: Barr- och lövmassaved.

Process: Sulfatmassa.

Produkter: Solidkartong, plastbelagd kartong och sulfatmassa.

Produktionskapacitet: 330 000 ton/år (kartong).

Medelantal anställda: 935.

Workingtons Bruk

Iggesund Paperboard

Råvara: Granmassaved och inköpt sulfatmassa.

Process: RMP-massa.

Produkt: Falskartong.

Produktionskapacitet: 200 000 ton/år.

Medelantal anställda: 483.

Iggesunds Sägverk

Holmen Timber

Råvara: Talltimmer.

Process: Sägverk.

Produkter: Furuträvaror.

Produktionskapacitet: 340 000 kubikmeter/år.

Medelantal anställda: 99.

Aktien och ägarna

Holmen noterades på Stockholmsbörsen 1936, men hette då Mo och Domsjö AB. A- och B-aktierna är listade på Nasdaq OMX Nordic, Large Cap, Stockholm.

Handel på börsen

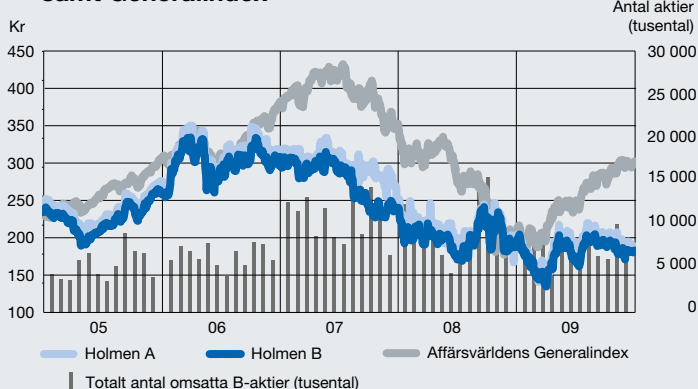
Holmens två aktieserier är noterade på Nasdaq OMX Nordic, Large Cap. Kursen för Holmen B sjönk under året med 10,5 kronor (5 procent) till 183 kronor samtidigt som Stockholmsbörsen steg med 50 procent. Holmens börsvärde på 15 (16) miljarder kronor utgör cirka 0,4 procent av Stockholmsbörsens totala värde. Årets högsta slutkurs för Holmen B var 205,5 kronor från den 28 augusti. Den lägsta slutkursen på 135 kronor noterades den 1 april. Det totala genomsnittliga antalet omsatta B-aktier uppgick till 361 000 per dag, vilket motsvarar ett värde på 65 Mkr. Genomsnittligt antal omsatta A-aktier var 400 per dag.

Cirka 90 procent av handeln skedde på Nasdaq OMX Nordic. Utöver handeln på Nasdaq OMX Nordic sker handel i Holmen-aktien sedan något år tillbaka även på andra handelsplatser såsom BATS, Burgundy, Chi-X and Turquoise.

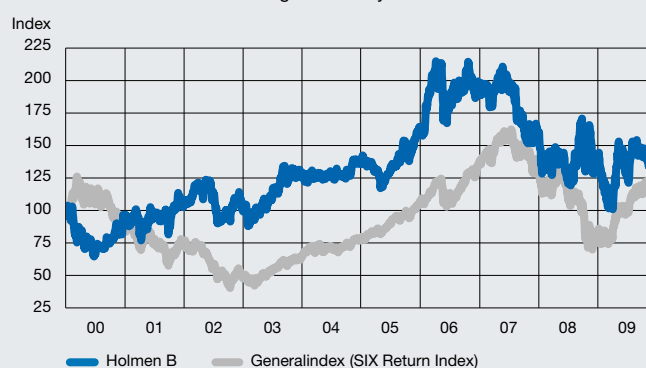
Avkastning

Under den senaste tioårsperioden har Holmen-aktien givit en totalavkastning, inklusive återinvesterad utdelning, om cirka 3 procent per år. Affärsvärldens Generalindex har under motsvarande period givit en avkastning med 2 procent per år.

■ **Aktiekursutveckling Holmen A och B samt Generalindex**

■ **Totalavkastning Holmen B och Generalindex**
Inkl. reinvesterad utdelning utan hänsyn till skatt

Källa: Reuters EcoWin
och Nasdaq OMX Nordic

Resultat per aktie

Resultatet per aktie efter utspädning uppgick till 12,0 (7,6) kronor. Holmens resultat per aktie efter utspädning har i genomsnitt varit 13,9 kronor under de senaste fem åren.

Utdelning

Styrelsen föreslår att årsstämman den 24 mars 2010 beslutar om en sänkt utdelning till 7 (9) kronor per aktie. Den föreslagna utdelningen motsvarar 4 procent av eget kapital. Motivet till den föreslagna utdelningssänkningen är att lönsamheten inom branschen är pressad, främst för pappersprodukter. Koncernen genomför också satsningar genom att bland annat bygga ett nytt sågverk. Beslut om aktieutdelning ska grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning.

- Sista dag för handel i Holmen-aktier inklusive rätt till utdelning: 24 mars 2010.
- Avstämningsdag för utdelning: 29 mars 2010.
- Utbetalningsdag för utdelning: 1 april 2010.

Aktiestruktur

Holmen har 83 996 162 utestående aktier fördelade på 22 623 234 A-aktier och 61 372 928 B-aktier. A-aktien har tio röster och B-aktien en röst. I övrigt har aktierna samma rätt.

Aktiekapitalets sammansättning					
Aktie	Röster	Antal aktier	Antal röster	Kvot-värde	Mkr
A	10	22 623 234	226 232 340	50	1 131,2
B	1	62 132 928	62 132 928	50	3 106,6
Totalt antal aktier		84 756 162	288 365 268		4 237,8
Innehav av återköpta B-aktier		-760 000	-760 000		
Totalt antal utestående aktier		83 996 162	287 605 268		
Utställda köpoptioner, B-aktier		758 300			

Aktiekapitalets utveckling 2000–2009	Förändring av antal aktier	Totalt antal aktier	Förändring av aktiekapital, Mkr	Totalt aktiekapital, Mkr
2001 Indragning av återköpta aktier	-8 885 827	79 972 451	-444,3	3 998,6
2004 Konvertering och teckning	4 783 711	84 756 162	239,2	4 237,8

Ägarstruktur per 2009-12-31	% av kapital	% av röster
L E Lundbergföretagen	28,0	52,0
Kempestiftelserna	7,0	16,9
Handelsbanken med pensionsstiftelse	3,1	9,1
Silchester International Investors	10,9	3,2
Alecta	3,2	0,9
Swedbank Robur fonder	1,7	0,5
Andra AP-fonden	1,2	0,4
SHB fonder	1,1	0,3
Lannebo fonder	1,1	0,3
SEB fonder	1,1	0,3
Övriga	41,6	16,1
Summa*	100,0	100,0
* varav utländskt ägande	26,8	8,0

De tio kapitalmässigt största identifierade aktieägarna i ordning efter antal röster. Enskilt större aktieägare kan finnas förvaltningsregistrerade och ingå bland övriga aktieägare.

Ägarstruktur

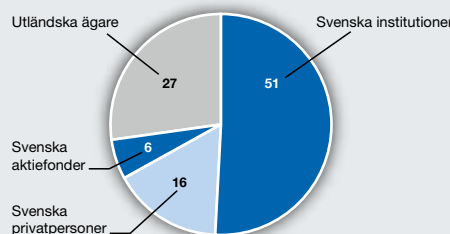
Totalt hade Holmen 30 425 aktieägare vid utgången av 2009. Sett till antalet, utgör svenska privatpersoner den största ägarkategorin med 27 497 ägare, vilket motsvarar 90 procent av totala antalet ägare.

■ Aktieägarstatistik

Innehavsklasser, antal aktier	Antal aktieägare	Andel av aktier, %
1 – 1 000	27 988	7
1 001 – 100 000	2 356	18
100 001 –	81	75
Summa	30 425	100

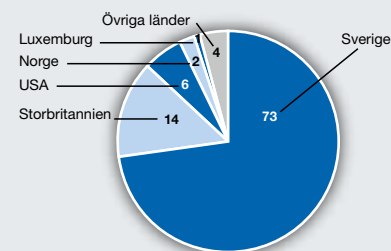
■ Ägarkategorier

Andel av kapital, %

■ Ägarfördelning per land

Andel av kapital, %

Holmens årsstämma 2009 samlade cirka 350 aktieägare som företrädde totalt 87 procent av rösterna.

Största ägare med 52 procent av rösterna är LE Lundbergföretagen AB. Aktiekapitalet ägs till 73 (72) procent av svenskregistrerade ägare. Den största andelen aktier bland utländska ägare finns i Storbritannien och USA, med 14 procent respektive 6 procent av kapitalet.

Aktieåterköp

Vid årsstämman 2009 förnyades bemyndigandet för styrelsen att fatta beslut att förvärva upp till

10 procent av bolagets samtliga aktier. Återköp av aktier genomfördes 2008 för att säkerställa bolagets åtaganden i incitamentsprogrammet (se nedan). Totalt återköptes 760 000 aktier av serie B vilket motsvarar cirka 0,9 procent av det totala antalet utelöpande aktier och cirka 0,3 procent av det totala antalet röster. Styrelsen föreslår att också årsstämman 2010 bemyndigar styrelsen att återköpa och överlåta upp till 10 procent av bolagets samtliga aktier.

Incitamentsprogram

År 2008 erbjöds koncernens anställda att till marknadsmässigt pris förvärva köpoptioner avseende aktier av serie B i Holmen. 1 492 av koncernens då omkring 4 800 anställda köpte sammanlagt 758 300 köpoptioner. Optionspriset var 20 kronor per option och optionernas lösenpris uppgår till 224,50 kronor per aktie. Varje option ger rätt att förvärva en aktie under lösenperioden maj/juni 2013. Holmens åtagande i programmet har säkerställts genom återköp av egna aktier.

Analytiker

Analytiker vid femton mäklarhus och banker följer Holmens utveckling. Det innebär att de löpande publicerar rapporter innehållande analyser avseende Holmen. En lista över dessa analytiker återfinns på Holmens webbplats.

Data per aktie	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Resultat efter utspädning, kr ¹⁾	12,0	7,6	17,8	17,2	14,8	15,1	17,5	23,6	26,4	44,7
Utdelning, ordinarie, kr	7 ³⁾	9	12	12	11	10	10	11	10	9
Utdelning, extra, kr	-	-	-	-	-	-	30	-	-	60
Ordinarie utdelning i % av:										
Eget kapital	4	5	6	6	6	6	5	6	6	4
Börskurs vid årets slut	4	5	5	4	4	4	4	5	4	3
Årets resultat	58	118	67	70	74	66	55	45	37	20
Avkastning, eget kapital, % ¹⁾	6	4	9	9	8	8	10	14	16	24
Avkastning, sysselsatt kapital, % ⁶⁾	7	6	10	10	9	10	12	16	18	15
Eget kapital per aktie, kr	196	186	200	196	189	184	192	188	176	213
Börskurs, B, vid årets slut, kr	183	193,5	240	298	262,5	230	255,5	211,5	238,5	280
Genomsnittskurs under året, B, kr	180	203	277	302	227	228	230	231	226	241
Årshögsta börskurs, B, kr	205,5	242	316	335,5	266	264	271	266,5	297,5	320
Årslägst börskurs, B, kr	135	169,5	228	255	190	210	187,5	192	171	191,5
Totalt börsvärde vid årets slut, 1 000 Mkr	15,4	16,2	20,6	25,3	22,6	19,5	20,4	16,9	19	22,7
P/E-tal ²⁾	15	25	13	17	18	15	14	9	9	6
EV/EBIT ³⁾	13	17	12	14	15	12	10	8	7	10
Betavärde (48 mån), B, vid årets slut ⁴⁾	0,7	0,5	0,9	1,0	0,7	0,6	0,7	0,6	0,7	0,8
Antal aktieägare vid årets slut	30 425	29 745	30 499	32 189	33 320	36 899	30 902	28 544	27 279	26 355

1) Se sidan 88: Definitioner och ordlista. 2) Börskurs vid årets slut dividerad med resultat per aktie. 3) Börsvärde plus finansiell nettoskuld vid årets slut (EV) dividerat med rörelseresultat (EBIT). 4) Mäter hur känslig B-aktiens avkastning har varit relativt avkastningen på Affärsvärldens Generalindex under 48 månader. 5) Styrelsens förslag. 6) Exkl. jämförelsestörande poster och överlåtna verksamheter.

Bolagsstyrningsrapport 2009

Holmen AB är ett publikt svenskt aktiebolag som sedan 1936 är noterat på Stockholmsbörsen, Nasdaq OMX Nordic. Stockholmsbörsen införde 2005 Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) i sina regler för noterade bolag. Denna bolagsstyrningsrapport följer av Kodens regler och tillämpningsanvisningar. Bolagsstyrningsrapporten har inte granskats av bolagets revisor.

Svensk kod för bolagsstyrning

Den år 2005 införda Koden reviderades under 2008 och innehåller bestämmelser om bolagsstämman, tillsättning av styrelse och revisor, styrelse, bolagsledning och information om bolagsstyrning.

Koden är ett led i självregleringen inom det svenska näringslivet och bygger på principen följ eller förklara. Det innebär att ett företag som tillämpar Koden kan avvika från enskilda regler men då ska avge förklaringar där skälen till varje avvikelse redovisas.

Lagstiftning och bolagsordning

Holmen AB har att i första hand tillämpa svensk aktiebolagslag och de regler som följer av att aktien är noterad på Nasdaq OMX Nordic, Stockholm (börsen) samt god sed på aktiemarknaden. Koden är en del av börsens regelverk. Holmen ska samtidigt i sin verksamhet följa de bestämmelser som finns angivna i Holmens bolagsordning.

Aktieägarna

Holmen AB hade per årsskiftet 30 425 aktie-

ägare. Information om aktien, ägarstrukturen med mera finns på sidorna 28-30.

Bolagsstämma

Kallelse till årsstämma utfärdas tidigast sex och senast fyra veckor före stämman. Kallelsen innehåller information om anmälan och om rätt att delta i och rösta på stämman, numrerad dagordning med de ärenden som ska behandlas, information om föreslagen utdelning och det huvudsakliga innehållet i övriga förslag. Aktieägare eller ombud kan rösta för fulla antalet ägda eller företrädde aktier. Det är möjligt att anmäla sig till stämman via bland annat bolagets webbplats.

Kallelse till extra bolagsstämma, där fråga om bolagsordningen ska behandlas, ska utfärdas tidigast sex och senast fyra veckor före stämman. Kallelse till annan extra bolagsstämma utfärdas tidigast sex och senast två veckor före stämman.

Förslag till stämman bör adresseras till styrelsen och insändas i god tid innan kallelsen utfärdas. Information om aktieägars rätt att få ärende behandlat på stämman finns på bolagets webbplats.

Valberedningens sammansättning

Namn	Representerar	Inför årsstämma:		Oberoende i förhållande till:	
		2009	2010	bolaget	röstmässigt största ägaren
Per Welin	L E Lundbergföretagen*	x (ordf)		Ja	Nej
Mats Guldbrand	L E Lundbergföretagen*		x (ordf)	Ja	Nej
Alice Kempe	Kempestiftelserna*	x	x	Ja	Ja
Fredrik Lundberg	L E Lundbergföretagen* (styrelsens ordförande)	x	x	Nej	Nej
Håkan Sandberg	Handelsbanken med pensionsstiftelse*	x	x	Ja	Ja

* Per 31 augusti 2009 uppgick det röstmässiga ägandet för L E Lundbergföretagen till 52,0 procent, Kempestiftelserna till 16,9 procent och Handelsbanken med pensionstiftelse till 9,1 procent.

Årsstämman 2009 hölls på svenska och det material som presenterades var på svenska. Kallelse, föredragningslista, verkställande direktörens (VD) anförande samt protokoll finns tillgängliga via bolagets webbplats. Vid stämman var hela styrelsen, hela koncernledningen och bolagets revisor närvarande. Under stämman gavs aktieägarna möjlighet att ställa och få svar på frågor som bland annat berörde Holmens miljöarbete, den föreslagna utdelningen, planerna på att delta i en eventuell framtida utbyggnad av kärnkraft, marknadsutvecklingen under 2009, Holmen Papers effektiviseringsprogram samt nya Bravikens Sägverk. Justerare vid stämman var Ossian Ekdahl från Första AP-fonden och Åsa Nisell från Swedbank Robur Fonder. Det var inte möjligt att följa eller delta i stämman från annan ort med hjälp av kommunikations-

teknik. Någon förändring i det avseendet är inte planerad för årsstämman 2010.

Den 11 maj 2009 offentliggjordes att årsstämma 2010 kommer att äga rum i Stockholm den 24 mars 2010.

Valberedning

Årsstämman har beslutat att inrätta en valberedning som ska bestå av styrelsens ordförande samt en representant för var och en av bolagets röstmässigt tre största aktieägare per den 31 augusti varje år. Inför årsstämman 2009 bestod valberedningen av Per Welin (L E Lundbergföretagen), Alice Kempe (Kempestiftelserna), Håkan Sandberg (Handelsbanken med pensionsstiftelse) och styrelsens ordförande Fredrik Lundberg. Valberedningen är oförändrad inför årsstämman 2010 fränsett att Mats Guldbrand har ersatt Per Welin som representant för L E Lundbergföretagen. Mats Guldbrand är valberedningens ordförande inför årsstämman 2010. Majoriteten av valberedningens ledamöter är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Två är oberoende i förhållande till den röstmässigt största ägaren, L E Lundbergföretagen. En ledamot är styrelseledamot.

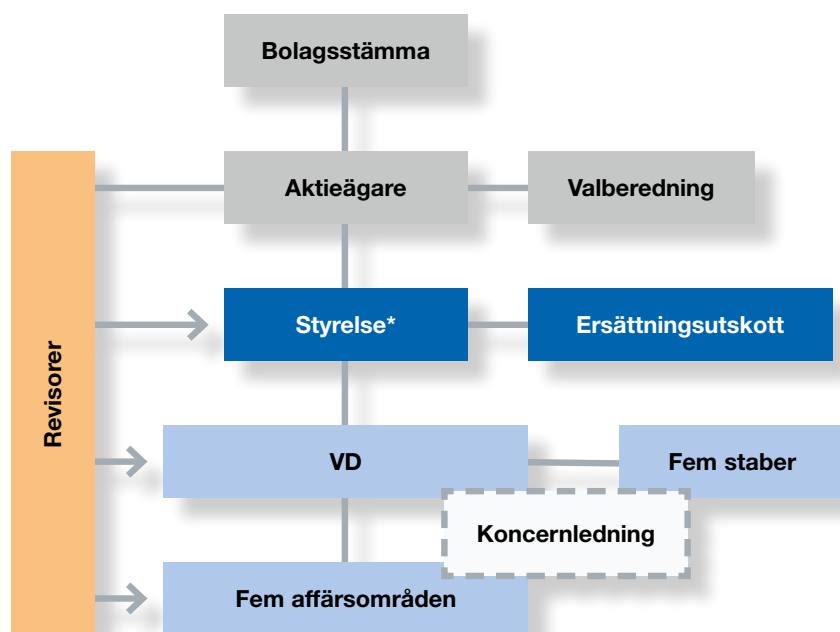
Valberedningen har som uppgift att lämna förslag avseende val av styrelseledamöter, styrelsens ordförande, styrelsearvode och revisionsarvoden samt, i förekommande fall, val av revisor. Valberedningens förslag presenteras i kallelsen till årsstämman.

Valberedningen föreslår inför årsstämman 2010 omval av Fredrik Lundberg, som också föreslås omvald som ordförande i styrelsen, Carl Bennet, Magnus Hall, Carl Kempe, Curt Källströmer, Hans Larsson, Ulf Lundahl och Göran Lundin. Lilian Fossum har avböjt omval. Valberedningen föreslår vidare årsstämman att Louise Lindh väljs till ny styrelseledamot.

Arvodet till styrelsen föreslås bli 2 475 000 kronor, varav 550 000 kronor till styrelsens ordförande och 275 000 kronor vardera till övriga. Det är oförändrat mot föregående år. Till VD utgår inget styrelsearvode.

Styrelsens sammansättning

Styrelsens ledamöter väljs årligen av årsstämman för tiden intill dess nästa årsstämma hållits. Någon regel om längsta tid som ledamot kan ingå i styrelsen finns inte.

* Hela styrelsen med undantag av i bolaget anställda ledamöter utgör revisionsutskott.

Årsstämman 2009 omvalde styrelseledamöterna Fredrik Lundberg, Lilian Fossum, Magnus Hall, Carl Kempe, Curt Källströmer, Hans Larsson, Ulf Lundahl och Göran Lundin. Till ny styrelseledamot valdes Carl Bennet som ersatte Bengt Pettersson som avböjt omval. Fredrik Lundberg valdes till styrelsens ordförande. Vid det konstituerande sammanträdet 2009 valdes Carl Kempe till vice ordförande och bolagets chefsjurist Lars Ericson utsågs till styrelsens sekreterare. Utöver de nio av årsstämman valda ledamöterna har de lokala arbetstagarorganisationerna enligt lag rätt att utse tre ledamöter och tre suppleanter.

Antalet stämموالda ledamöter som är oberoende i förhållande till bolaget, enligt Kodens definition, bedöms uppgå till sju. Av dessa bedöms fem även vara oberoende av bolagets större ägare och uppfyller samtliga uppställda krav på erfarenhet. Större ägare med mer än 10 procent av rösterna är L E Lundbergföretagen och Kempestiftelserna. VD är den enda styrelseledamot som arbetar operativt i bolaget.

Information om styrelsens ledamöter finns på sidorna 36–37.

Styrelsens arbete

Styrelsen höll nio sammanträden under 2009, varav fyra hölls i anslutning till att bolaget lämnade kvartalsrapporter. Vid ett sammanträde besöktes Iggesunds Bruk och Iggesunds Sågverk. Ett tvådagarsmöte har ägnats åt strategisk verksamhetsplanering. Ett möte ägnades åt koncernens budget för 2010. Övriga två möten genomfördes i anslutning till årsstämman. Styrelsen har under året ägnat särskild uppmärksamhet åt strategiska, finansiella och redovisningsmässiga frågor, uppföljning av verksamheten samt större investeringsärenden. Bolagets revisorer har vid två tillfällen direkt till styrelsen rapporterat sina iakttagelser från granskningen av bokslut och intern kontroll. Närvaron var mycket hög. Två ledamöter hade förhinder vid vardera ett styrelsemöte.

Styrelsens arbete följer en plan som bland annat ska säkerställa att styrelsen får all erforderlig information. Styrelsen beslutar årligen om en skriftlig arbetsordning och utfärdar skriftliga instruktioner avseende dels arbetsfördelningen mellan styrelsen och VD, dels den

Styrelseledamöter från och med årsstämman 2009

Namn	Funktion	Invald	Utskotts- arbete *	Oberoende i förhållande till: bolaget	större ägare	Närvaro styrelsemöten
Styrelseledamöter						
Fredrik Lundberg	Ordförande	1988	Ersättnings- utskott	Nej	Nej	9/9
Carl Kempe	Vice ordförande	1983		Ja	Nej	9/9
Carl Bennet	Ledamot	2009		Ja	Ja	9/9
Lilian Fossum	Ledamot	2004		Ja	Ja	9/9
Curt Källströmer	Ledamot	2006		Ja	Ja	9/9
Hans Larsson	Ledamot	1990	Ersättnings- utskott	Ja	Ja	8/9
Ulf Lundahl	Ledamot	2004		Ja	Nej	8/9
Göran Lundin	Ledamot	2001		Ja	Ja	9/9
Magnus Hall	Ledamot, koncernchef och verkställande direktör	2004		Nej	Ja	9/9
Totalt				7/9	6/9	
Löntagarrepresentanter						
Steeve Björklundh	Ledamot	1998				
Kenneth Johansson	Ledamot	2004				
Karin Norin	Ledamot	1999				
Stig Jacobsson	Suppleant	2004				
Andreas Rastbäck	Suppleant	2008				
Tommy Åsenbrygg	Suppleant	2009				

* Hela styrelsen med undantag av i bolaget anställda ledamöter utgör revisionsutskott.

information som styrelsen löpande ska erhålla avseende ekonomisk utveckling och andra viktiga händelser.

Tjänstemän i bolaget deltar vid styrelsens sammanträden som föredragande. Sekreterare i styrelsen är bolagets chefsjurist.

Styrelsen genomför årligen en utvärdering av styrelsearbetet och valberedningen har informerats om innehållet i 2009 års utvärdering. Denna kommer att utgöra underlag för planering av styrelsearbetet kommande år.

Koncernledning

Styrelsen har delegerat det operativa ansvaret för bolagets och koncernens förvaltning till bolagets VD. En instruktion avseende arbetsfördelningen mellan styrelse och VD beslutas årligen av styrelsen.

Holmens koncernledning utgörs av elva personer: bolagets VD, cheferna för de fem affärsområdena och cheferna för de fem koncernstaberna.

Koncernledningen sammanträdde vid elva tillfällen under 2009. Mötena behandlade bland annat resultatutveckling och rapporter

Interna styrprocesser

Styrningen inom Holmen utgår från affärsidé, strategier och mål i koncernen och affärsområden. Under styrelse, koncernchef och koncernledning har ansvaret för den operativa verksamheten decentraliserats till fem affärsområden. Ansvaret för samordning av vissa funktioner, såsom ekonomi och finans, personal, juridik, teknik och information, ligger hos koncernstaberna.

Koncernen arbetar med årliga, rullande, treåriga verksamhetsplaner för att bryta ner mål och strategier i handlingsplaner och aktiviteter som är möjliga att mäta och utvärdera. Dessa verksamhetsplaner är viktiga för den strategiska styrningen av koncernen på längre sikt. Koncernen använder också årliga budgetar, prognoser och handlingsplaner för den löpande verksamhetsstyrningen.

Olika affärsprocesser som försäljning, inköp och produktion används för att styra den operativa verksamheten i affärsområdena mot att genomföra de verksamhetsmål och handlingsplaner som fastställs.

Resultat följs upp genom en löpande finansiell rapportering och beslutade åtgärder följs upp genom kompletterande uppföljningar.

Ersättningar

Styrelsen har utsett ett ersättningsutskott som består av Fredrik Lundberg och Hans Larsson. Utskottet har haft ett flertal informella möten under året där den beredde frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för VD och

förelade styrelsen förslag för beslut. Ersättning och övriga anställningsvillkor för befattningshavare direkt underställda VD beslutas av denne i enlighet med en lönepolicy fastlagd av ersättningsutskottet.

Inom koncernen tillämpas principen att chefens chef ska godkänna beslut i ersättningsfrågor i samråd med respektive personalchef.

Vid årsstämman 2009 redogjorde styrelseordföranden för styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning till VD och övriga ledande befattningshavare. Årsstämman fastställde riktlinjerna i enlighet med styrelsens förslag. Information om styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning till VD och övriga ledande befattningshavare till årsstämman 2010 finns i förvaltningsberättelsen på sidan 49.

Årsstämman 2009 bestämde om styrelsearvode och att arvodet till revisorerna ska utgå enligt räkning.

År 2008 erbjöds koncernens anställda att till marknadsmässigt pris förvärva köpoptioner avseende aktier av serie B i Holmen. En tredjedel av personalen köpte sammanlagt 758 300 köpoptioner. Holmens åtagande i programmet har säkerställts genom återköp av egna aktier. För ytterligare information se avsnittet Aktien och ägarna på sidorna 28-30. Vid årsstämman 2009 förnyades bemyndigandet för styrelsen att kunna fatta beslut om att förvärva upp till 10 procent av bolagets samtliga aktier. Inget återköp har skett under 2009.

Information om ersättningar finns i not 5 på sidorna 66-67.

Revision

Revisionsbolaget KPMG, som har varit Holmens revisor sedan 1995, valdes av årsstämman 2008 till revisor för en tid av fyra år. KPMG har sedan utsett den auktoriserade revisorn George Pettersson till huvudansvarig för revisionen. KPMG genomför revisionen i Holmen AB samt i nästan samtliga dotterbolag.

Granskning av bokslut görs för perioden januari-september. Revision av interna rutiner och kontrollsystem påbörjas under andra kvartalet och fortsätter sedan löpande fram till årsskiftet. Granskning och revision av årsbokslut och årsredovisning görs under januari-februari. Delårsrapport för januari-september är föremål för revisorernas översiktliga granskning.

Holmens revisionsutskott utgörs av samtliga styrelseledamöter förutom i bolaget anställda

ledamöter. Det innebär att VD och löntagarepresentanterna inte ingår i revisionsutskottet. I styrelsens rapporteringsinstruktion finns krav på att styrelsens ledamöter årligen av revisorerna ska få en redogörelse för om bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kan kontrolleras på ett betryggande sätt. Revisorerna har under 2009 rapporterat till hela styrelsen vid två sammanträden. Därutöver har de rapporterat till styrelsens ordförande och VD vid två tillfällen och till VD vid ytterligare ett tillfälle.

Holmen har utöver revisionsuppdraget konsulterat KPMG inom skatteområdet, i redovisningsfrågor, för olika utredningar samt i några länder också i affärsjuridiska frågor. Storleken av till KPMG betalda ersättningar för 2009 framgår av not 6 på sidan 67. KPMG är skyldiga att pröva sitt oberoende inför beslut att vid sidan av sitt revisionsuppdrag även genomföra fristående rådgivning åt Holmen.

Intern kontroll

Detta avsnitt innehåller styrelsens årliga avrapportering över hur den interna kontrollen till den del den avser den finansiella rapporteringen är organiserad. Utgångspunkten för beskrivningen har varit Kodens regler och den vägledning som tagits fram av arbetsgrupper inom Svenskt Näringsliv och FAR SRS.

Styrelsens ansvar för den interna kontrollen framgår av aktiebolagslagen och den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen omfattas av styrelsens rapporteringsinstruktion till VD. Holmens finansiella rapportering följer de lagar och regler som gäller för bolag noterat på Stockholmsbörsen och de lokala regler i varje land där verksamhet bedrivs. Förutom externa regler och rekommendationer finns för den finansiella rapporteringen interna instruktioner, anvisningar och system samt en intern roll- och ansvarsfördelning som syftar till god intern kontroll i den finansiella rapporteringen. Finansiella rapporter upprättas kvartals- och månadsvis i koncernen och dess affärsområden, enheter och dotterbolag. I samband med rapporteringen görs prognoser och omfattande analyser och kommentarer som bland annat syftar till att säkerställa att den finansiella rapporteringen är korrekt. Ekonomifunktioner och controllers med funktionellt ansvar för redovisning, rapportering och analys av finan-

siell utveckling finns på koncerncentral-, affärsområdes- och större enhetsnivå.

Revisionen omfattar årligen en lagstadgad revision av Holmen AB:s årsredovisning, lagstadgad revision av moderbolag och alla dotterbolag (där så krävs), revision av interna rapportpaket, revision av bokslutet och översiktlig granskning av en delårsrapport. Som ett led i arbetet används genomgångar av den interna kontrollen.

Holmens interna kontrollarbete syftar till att säkerställa att koncernen lever upp till sina mål för den finansiella rapporteringen (se ruta). Arbetet baseras på en gemensam instruktion och gemensamma checklistor över viktiga rutiner och processer för koncernens arbete med den finansiella rapporteringen. Strukturen följer COSO:s vägledning till mindre noterade bolag avseende intern kontroll i den finansiella rapporteringen. COSO:s vägledning innehåller sammanlagt 20 principer fördelade på de fem områdena kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning. Anpassningar har gjorts utifrån bedömt behov i Holmens olika verksamheter. Holmens största risker avseende den finansiella rapporteringen kopplas till värderingen av biologiska och materiella anläggningstillgångar samt till finansiella transaktioner.

Holmen har ingen särskild granskningsfunktion (intern revision). Styrelsen har inte bedömt att det finns särskilda omständigheter i verksamheten eller andra förhållanden som motiverar att en sådan funktion inrättas. Under 2008 infördes en granskningsform i bolaget där erfarna ekonomer och controllers inom koncernen besöker och granskar rutiner avseende den interna kontrollen hos andra enheter inom koncernen. Tillvägagångssättet föll väl ut och har därför även tillämpats under 2009.

Investor relations

Holmens information till aktieägarna och andra intressenter ges via årsredovisningen, boksluts- och delårsrapporter, pressmeddelanden, hållbarhetsredovisningen *Holmen och omvärlden* och tidskriften *Holmen Business Report*. Dessa finns på bolagets webbplats. Där finns dessutom presentationsmaterial för de senaste åren samt information om bolagsstyrning. Informationsgivningen i bolaget följer en av styrelsen fastställd informationspolicy.

Mål för Holmens finansiella rapportering

Den externa finansiella rapporteringen ska

- vara korrekt och fullständig samt följa tillämpliga lagar, regler och rekommendationer
- ge en rättvisande beskrivning av företagets verksamhet
- stödja en rationell och initierad värdering av verksamheten.

Intern finansiell rapportering ska utöver dessa tre mål ge stöd till korrekta affärsbeslut på alla nivåer i koncernen.

Styrelse

Ulf Lundahl

Curt Källströmer

Hans Larsson

Carl Bennet

Carl Kempe

Fredrik Lundberg

Magnus Hall

Fredrik Lundberg

Ordförande. Djursholm. Född 1951.
Ledamot sedan 1988.
Civilingenjör och civilekonom.
Ekon dr h.c. och Tekn. dr. h.c.
VD och koncernchef i L E Lundbergföretagen AB.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Cardo AB och Hufvudstaden AB. Vice ordförande i Svenska Handelsbanken AB och NCC AB. Styrelseledamot i L E Lundbergföretagen AB, AB Industrivärden och Sandvik AB.
Aktieinnehav i Holmen: 734 724 aktier.
L E Lundbergföretagens aktieinnehav i Holmen: 23 511 000 aktier.

Carl Kempe

Vice ordförande. Örnsköldsvik. Född 1939.
Ledamot sedan 1983.
Teknologie licentiat. Dr h.c. mult.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Kempestiftelserna, MoRe Research AB och UPSC Berzelii Center för Skogsbioteknik. Ledamot av Svenska IASA-kommittén.
Eget och närståendes aktieinnehav i Holmen: 385 125 aktier.

Carl Bennet

Göteborg. Född 1951. Ledamot sedan 2009.
Civilekonom, Tekn. dr h.c. Tidigare VD och koncernchef i Getinge. Styrelseordförande i Getinge, Elanders och Lifco.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Göteborgs universitet. Styrelseledamot i L E Lundbergföretagen och SSAB.
Aktieinnehav i Holmen: 100 000 aktier.

Steewe Björklundh

Hudiksvall. Född 1958. Ledamot sedan 1998.
Löntagarrepresentant LO. Ordförande för GS Facket vid Iggesunds Sägverk. Ordförande i Hudiksvalls Sparbank och i Bomäklarna i Hudiksvall AB.
Aktieinnehav i Holmen: 200 köpoptioner.

Lilian Fossum

Lidingö. Född 1962. Ledamot sedan 2004.
Civilekonom. Finansdirektör och vice VD i Axel Johnson AB.
Övriga väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Åhléns AB, Axel Johnson International AB, Novax AB, Servera AB, Svensk Beväringstjänst AB, Oriflame Cosmetics S.A. och Retail and Brands AB.
Aktieinnehav i Holmen: 500 aktier.

Magnus Hall

Stockholm. Född 1959. Ledamot sedan 2004.
Civilingenjör i industriell ekonomi. VD och koncernchef.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i BasEl i Sverige AB och i Industrikraft i Sverige AB. Vice ordförande i Skogsindustrierna.
Eget och närståendes aktieinnehav i Holmen: 12 698 aktier, 14 450 köpoptioner.

Kenneth Johansson

Söderköping. Född 1958. Ledamot sedan 2004.
Löntagarrepresentant LO. Sektionsordförande i Pappers avd 53, Holmen Paper Braviken.
Aktieinnehav i Holmen: 500 köpoptioner.
Närståendes innehav: 500 köpoptioner.

Curt Källströmer

Stockholm. Född 1941. Ledamot sedan 2006.
Högre bankexamen.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Handelshögskolan i Umeå. Styrelseledamot i Handelsbanken International, Stockholmsmässan AB, SBC AB, Wåhlin Fastigheter AB och AB Skrinkan.
Aktieinnehav i Holmen: 600 aktier.

Lillian Fossum

Göran Lundin

Andreas Rastbäck

Stig Jacobsson

Steewe Björklundh

Tommy Åsenbrygg

Kenneth Johansson

Hans Larsson

Stockholm. Född 1942. Ledamot sedan 1990.
Filosofie kandidat.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Svenska Handelsbanken AB, Nobia AB, Attendo AB och Valedo Partners Fund 1 AB.
Aktieinnehav i Holmen: 1 000 aktier.

Ulf Lundahl

Lidingö. Född 1952. Ledamot sedan 2004.
Juris kandidat och civilekonom.
Vice VD och VD:s ställföreträdare i L E Lundbergföretagen AB.
Övriga väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Brandkontoret, Indutrade AB, Ramirent OYJ, Cardo AB, Husqvarna AB och SHB Regionbank Stockholm.
Aktieinnehav i Holmen: 4 000 aktier.

Göran Lundin

Norrköping. Född 1940. Ledamot sedan 2001.
Ingenjör.
Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Norrköpings Tidningar AB. Styrelseledamot i Lorentzen & Wettre AB och Fastighets AB L E Lundberg.
Aktieinnehav i Holmen: 1 000 aktier.

Karin Norin

Forsa. Född 1950. Ledamot sedan 2009.
Löntagarrepresentant PTK. Ordförande för Unionen Gävleborg, Unionen Holmen-Iggesund och ledamot i Unionens bransch-delegation Industri 1.
Aktieinnehav i Holmen: 200 köpoptioner.
Närståendes innehav: 200 köpoptioner.

Karin Norin deltog ej vid fototillfället.

Suppleanter

Stig Jacobsson

Iggesund. Född 1948. Suppleant sedan 2004.
Löntagarrepresentant LO.
Ordförande i Pappers avd 15, Iggesund.
Aktieinnehav i Holmen: 500 köpoptioner.

Andreas Rastbäck

Örnsköldsvik. Född 1975. Suppleant sedan 2008.
Löntagarrepresentant PTK. Ordförande för Akademikerföreningen Holmen Skog.
Aktieinnehav i Holmen: 500 köpoptioner.

Tommy Åsenbrygg

Hallstavik. Född 1968. Suppleant sedan 2009.
Löntagarrepresentant PTK.
Vice ordförande i Ledarna, Hallstavik.
Aktieinnehav i Holmen: 100 aktier.

Revisorer

KPMG AB.
Huvudansvarig:

George Pettersson

Auktoriserad revisor

Koncernledning

Magnus Hall

VD och koncernchef

Magnus Hall

Född 1959. Anställd 1985.
Eget och närståendes aktieinnehav i Holmen: 12 698 aktier, 14 450 köpoptioner.

Magnus Hall har inga väsentliga aktieinnehav eller delägarskap i företag som bolaget har betydande affärsförbindelser med.

Ytterligare information om VD lämnas på sid. 36.

Staber

Anders Almgren

Vice VD och chef för koncernstab Ekonomi och Finans fram till 15 april 2010.
Född 1965. Anställd 1990.
Aktieinnehav i Holmen: 4 600 aktier, 4 000 köpoptioner.

Ingela Carlsson

Chef för koncernstab Information.
Född 1962. Anställd 2008.
Aktieinnehav i Holmen: 4 000 köpoptioner.

Lars Ericson

Chef för koncernstab Juridik.
Styrelsens sekreterare.
Född 1959. Anställd 1988.
Aktieinnehav i Holmen: 4 000 köpoptioner.

Thommy Haglund

Chef för koncernstab Personal.
Född 1950. Anställd 2001.
Aktieinnehav i Holmen: 500 aktier, 4 000 köpoptioner.

Sven Wird

Chef för koncernstab Teknik.
Född 1951. Anställd 1995.
Aktieinnehav i Holmen: 50 aktier, 4 000 köpoptioner.

Affärsområden

Brynolf Alexandersson

Chef för Holmen Energi.
Född 1957. Anställd 2007.
Aktieinnehav i Holmen: 4 000 köpoptioner.

Björn Andrén

Chef för Holmen Skog fram till sin pension den 31 januari 2010.
Född 1946. Anställd 1971.
Aktieinnehav i Holmen: 4 000 köpoptioner.

Björn Kvick

Chef för Iggesund Paperboard.
Född 1950. Anställd 1983.
Aktieinnehav i Holmen: 4 000 köpoptioner.

Håkan Lindh

Chef för Holmen Timber.
Född 1964. Anställd 1994.
Aktieinnehav i Holmen: 2 000 köpoptioner.

Arne Wallin

Chef för Holmen Paper.
Född 1954. Anställd 1988.
Aktieinnehav i Holmen: 4 000 köpoptioner.

Sören Petersson tillträder som chef för Holmen Skog den 1 februari 2010.

Anders Jernball tillträder som chef för koncernstab Ekonomi och Finans den 15 april 2010.

Anders Almgren

Ingela Carlsson

Lars Ericson

Thommy Haglund

Sven Wird

Brynolf Alexandersson

Björn Andrén

Björn Kvick

Håkan Lindh

Arne Wallin

Kvartalsuppgifter

Mkr	2009					2008				
	Helår	IV	III	II	I	Helår	IV	III	II	I
Resultaträkning										
Nettoomsättning	18 071	4 659	4 387	4 496	4 529	19 334	5 043	4 591	4 826	4 875
Rörelsens kostnader	-15 175	-3 943	-3 636	-3 806	-3 789	-16 630	-4 437	-3 909	-4 178	-4 107
Avskrivningar enligt plan	-1 320	-334	-322	-333	-332	-1 343	-333	-337	-339	-334
Andel i intresseföretags resultat	45	10	13	15	7	50	10	16	12	12
Jämförelsestörande poster *	-	-	-	-	-	-361	-	-298	-63	-
Rörelseresultat	1 620	392	442	372	415	1 051	284	64	257	446
Finansnetto	-255	-60	-55	-66	-74	-311	-89	-85	-73	-64
Resultat före skatt	1 366	332	386	306	341	740	195	-22	185	383
Skatt	-360	-107	-106	-51	-96	-98	76	-2	-61	-111
Periodens resultat	1 006	225	280	256	245	642	271	-24	124	271
Resultat per aktie, efter utspädning, kr	12,0	2,7	3,3	3,0	2,9	7,6	3,2	-0,3	1,5	3,2
Nettoomsättning										
Holmen Paper	9 303	2 310	2 348	2 361	2 284	10 443	2 854	2 517	2 547	2 525
Iggesund Paperboard	5 023	1 260	1 223	1 274	1 266	4 860	1 194	1 210	1 219	1 237
Holmen Timber	553	155	142	130	127	499	109	116	124	149
Holmen Skog	4 799	1 306	1 048	1 163	1 283	5 443	1 365	1 208	1 433	1 436
Holmen Energi	1 628	465	363	359	442	1 834	501	442	392	499
Eliminering av intern nettoomsättning	-3 236	-837	-737	-791	-872	-3 745	-980	-902	-890	-972
Koncernen	18 071	4 659	4 387	4 496	4 529	19 334	5 043	4 591	4 826	4 875
Rörelseresultat										
Holmen Paper	340	-34	107	150	117	280	20	80	100	80
Iggesund Paperboard	419	140	128	77	73	320	16	127	61	116
Holmen Timber	21	19	13	5	-16	13	-7	-1	-2	23
Holmen Skog	605	179	147	144	134	632	179	150	152	151
Holmen Energi	414	138	72	59	144	327	110	33	58	125
Koncerngemensamt	-191	-50	-43	-51	-47	-149	-30	-21	-50	-48
Eliminering av internt rörelseresultat	13	0	16	-11	9	-10	-4	-6	1	0
Jämförelsestörande poster *	-	-	-	-	-	-361	-	-298	-63	-
Koncernen	1 620	392	442	372	415	1 051	284	64	257	446
Rörelsemarginal, % **										
Holmen Paper	3,7	-1,5	4,6	6,3	5,1	2,7	0,7	3,2	3,9	3,2
Iggesund Paperboard	8,3	11,1	10,5	6,1	5,8	6,6	1,4	10,5	5,0	9,3
Holmen Timber	3,8	12,2	9,5	3,5	-12,4	2,5	-6,8	-1,1	-1,5	15,3
Koncernen	9,0	8,4	10,1	8,3	9,2	7,3	5,6	7,9	6,6	9,2
Avkastning på operativt kapital, % **										
Holmen Paper	3,5	-1,5	4,5	6,0	4,6	2,8	0,8	3,2	4,0	3,2
Iggesund Paperboard	9,9	13,6	12,1	7,2	6,9	7,5	1,5	12,1	5,8	11,1
Holmen Timber	6,2	21,0	16,7	5,6	-17,7	3,5	-7,9	-1,3	-2,1	26,2
Holmen Skog	5,3	6,3	5,1	5,0	4,7	5,6	6,3	5,3	5,4	5,3
Holmen Energi	13,3	17,3	9,1	7,7	19,1	11,1	14,8	4,5	7,9	16,9
Koncernen	5,9	5,8	6,4	5,5	6,1	5,0	4,1	5,1	4,5	6,4
Nyckeltal										
Avkastning på sysselsatt kapital, % **	7,2	7,0	7,8	6,6	7,3	6,1	4,9	6,3	5,6	7,8
Avkastning på eget kapital, %	6,4	5,5	7,0	6,6	6,4	3,9	6,9	-0,6	3,0	6,4
Leveranser										
Tidnings- och journalpapper, 1 000 ton	1 745	456	455	437	397	2 044	539	493	508	503
Kartong, 1 000 ton	477	123	118	119	117	494	115	124	127	127
Trävaror, 1 000 m ³	313	76	76	80	81	266	63	66	66	72
Avverkning egen skog, 1 000 m ³	2 897	859	704	753	580	2 649	770	631	714	534
Egen vattenkraft, GWh	1 090	355	229	203	304	1 128	311	176	254	388

* Jämförelsestörande post i tredje kvartalet 2008 avser reservering om -298 Mkr för nedläggning av Wargöns Bruk. I andra kvartalet 2008 ingår -63 Mkr för nedläggning av PM 2 vid Hallsta Pappersbruk samt resultateffekter till följd av branden vid Bravikens Pappersbruk.

** Exkl. jämförelsestörande poster.

Tioårsöversikt

Mkr	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
RESULTATRÄKNING										
Nettoomsättning	18 071	19 334	19 159	18 592	16 319	15 653	15 816	16 081	16 655	15 155
Rörelsens kostnader	-15 175	-16 630	-15 548	-14 954	-13 205	-12 570	-12 306	-12 205	-12 460	-11 843
Avskrivningar enligt plan	-1 320	-1 343	-1 337	-1 346	-1 167	-1 156	-1 166	-1 153	-1 126	-1 045
Andel i intresseföretags resultat	45	50	12	11	20	25	-6	-10	-3	552
Jämförelsestörande poster *	-	-361	557	-	-	-	-	-	-620	2 023
Rörelseresultat	1 620	1 051	2 843	2 303	1 967	1 952	2 338	2 713	2 446	4 842
Finansnetto	-255	-311	-261	-247	-233	-206	-212	-149	-152	-101
Resultat före skatt	1 366	740	2 582	2 056	1 734	1 746	2 126	2 564	2 294	4 741
Skatt	-360	-98	-1 077	-597	-478	-471	-675	-605	-108	-769
Årets resultat	1 006	642	1 505	1 459	1 256	1 275	1 451	1 959	2 186	3 972
Resultat per aktie, efter utspädning, kr	12,0	7,6	17,8	17,2	14,8	15,1	17,5	23,6	26,4	44,7
Nettoomsättning										
Holmen Paper	9 303	10 443	10 345	10 140	8 442	7 814	7 788	8 164	8 757	7 618
Iggesund Paperboard	5 023	4 860	5 100	5 240	4 860	4 877	4 920	4 850	4 467	4 186
Holmen Timber	553	499	589	465	460	492	510	572	712	762
Holmen Skog	4 799	5 443	4 775	4 042	3 858	3 780	3 613	3 538	3 982	4 117
Holmen Energi	1 628	1 834	1 590	1 691	1 480	1 258	1 337	1 120	1 108	1 110
Eliminering av intern nettoomsättning	-3 236	-3 745	-3 239	-2 986	-2 781	-2 568	-2 352	-2 163	-2 371	-2 638
Koncernen	18 071	19 334	19 159	18 592	16 319	15 653	15 816	16 081	16 655	15 155
Rörelseresultat										
Holmen Paper	340	280	623	754	631	487	747	1 664	2 410	1 389
Iggesund Paperboard	419	320	599	752	626	809	1 001	818	455	569
Holmen Timber	21	13	146	80	13	5	18	-6	-79	-116
Holmen Skog	605	632	702	643	537	586	516	450	455	466
Holmen Energi	414	327	272	197	301	178	193	-26	49	99
Koncerngemensamt och elimineringar	-178	-159	-56	-123	-141	-113	-137	-187	-224	-112
Koncernen	1 620	1 412	2 286	2 303	1 967	1 952	2 338	2 713	3 066	2 295
Jämförelsestörande poster *	-	-361	557	-	-	-	-	-	-620	2 023
Överlåtna verksamheter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	524
Koncernen	1 620	1 051	2 843	2 303	1 967	1 952	2 338	2 713	2 446	4 842
KASSAFLÖDE										
Resultat före skatt	1 366	740	2 582	2 056	1 734	1 746	2 126	2 564	2 294	4 741
Justeringsposter	1 163	1 797	629	1 225	914	1 031	1 169	1 050	1 679	-1 486
Betalda inkomstskatter	-334	-192	-390	-664	-516	-378	-727	-472	-248	-942
Förändringar i rörelsekapital	678	-686	-345	-259	339	-68	-125	356	61	-388
Kassaflöde från den löpande verksamheten	2 873	1 660	2 476	2 358	2 471	2 331	2 443	3 498	3 786	1 925
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-818	-1 124	-1 315	-947	-3 029	-1 195	-726	-1 810	-1 669	-2 019
Kassaflöde efter investeringar	2 054	536	1 161	1 411	-558	1 136	1 717	1 688	2 117	-94
Aktieåterköp	-	-138	-	-	-	-	-	-	-	-2 025
Nyemission genom konvertering och teckning	-	-	-	-	-	474	-	-	-	-
Utbetald utdelning	-756	-1 017	-1 017	-932	-848	-3 199	-880	-800	-5 518	-977

* Jämförelsestörande poster:

År 2000: Huvudsakligen koncernintern avyttring av intresseföretaget Modo Paper AB om 1 848 Mkr och återbetalning av SPP-medel om 175 Mkr.

År 2001: Nedskrivning av anläggningstillgångar om -620 Mkr.

År 2007: Nedskrivning av goodwill om -569 Mkr och materiella anläggningstillgångar om -1 034 Mkr inom Holmen Paper, återföring av 60 Mkr avseende tidigare nedskrivning av anläggningstillgångar inom Holmen Timber och omvärdering skog om 2 100 Mkr inom Holmen Skog.

År 2008: -298 Mkr för nedläggning av Wargöns Bruk och -115 Mkr för nedläggning av PM 2 vid Hallsta Pappersbruk samt +52 Mkr i resultateffekter till följd av branden vid Bravikens Pappersbruk.

För en tioårsöversikt med data per aktie, se sidan 30.

Mkr	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
BALANSRÄKNING										
Anläggningstillgångar	23 610	24 329	24 099	23 258	23 702	21 354	18 878	19 442	18 661	18 534
Uppskjuten skattefordran	304	342	301	354	352	273	295	194	203	191
Aktier och andelar	1 780	1 836	1 753	1 742	1 739	1 754	1 767	1 721	286	230
Omsättningstillgångar	6 075	7 268	6 549	6 138	5 709	5 149	4 743	4 922	5 366	5 330
Finansiella fordringar	225	175	147	165	132	92	105	54	33	15
Likvida medel	182	653	394	484	580	367	570	634	399	2 000
Summa tillgångar	32 176	34 602	33 243	32 141	32 214	28 989	26 358	26 967	24 948	26 300
Eget kapital	16 504	15 641	16 932	16 636	16 007	15 635	15 366	15 185	14 072	17 014
Uppskjuten skatteskuld	5 045	4 819	5 482	5 030	5 143	5 177	4 557	4 370	4 014	4 264
Finansiella skulder och räntebärande avsättningar	6 091	8 332	6 518	6 634	7 351	5 335	4 044	4 496	3 593	1 721
Rörelseskulder	4 536	5 809	4 311	3 841	3 713	2 842	2 391	2 916	3 269	3 301
Summa eget kapital och skulder	32 176	34 602	33 243	32 141	32 214	28 989	26 358	26 967	24 948	26 300
Operativt kapital										
Holmen Paper	8 789	10 237	9 971	11 541	11 452	9 659	9 461	9 884	9 584	8 564
Iggesund Paperboard	4 114	4 254	4 180	3 935	3 965	3 871	3 885	3 963	4 330	4 877
Holmen Timber	396	366	345	208	230	231	277	258	232	411
Holmen Skog	11 384	11 415	11 264	9 001	8 919	8 842	6 383	6 429	6 517	6 527
Holmen Energi	3 207	3 006	2 960	2 965	2 958	2 930	2 926	2 877	805	826
Koncerngemensamt och övrigt	-963	-1 654	-630	-354	-87	-118	65	-242	-424	-412
Operativt kapital	26 929	27 623	28 090	27 297	27 437	25 415	22 997	23 169	21 044	20 793
Uppskjuten skatteskuld, netto	-4 741	-4 477	-5 181	-4 676	-4 791	-4 904	-4 262	-4 176	-3 811	-4 073
Sysselsatt kapital	22 188	23 146	22 909	22 621	22 646	20 511	18 735	18 993	17 233	16 720
NYCKELTAL										
Rörelsemarginal, % *										
Holmen Paper	4	3	6	7	7	6	10	21	28	18
Iggesund Paperboard	8	7	12	14	13	17	20	17	10	14
Holmen Timber	4	3	24	17	3	1	3	-1	-11	-7
Koncernen	9	7	12	12	12	12	15	17	18	15
Avkastning operativt kapital, % *										
Holmen Paper	4	3	5	6	6	5	8	17	26	17
Iggesund Paperboard	10	8	15	19	16	20	25	20	9	12
Holmen Timber	6	4	64	38	6	2	7	neg	neg	neg
Holmen Skog	5	6	8	7	6	7	8	7	7	7
Holmen Energi	13	11	9	7	10	6	7	5	7	9
Koncernen	6	5	8	8	7	8	10	13	14	12
Nyckeltal										
Avkastning på sysselsatt kapital, % *	7	6	10	10	9	10	12	16	18	15
Avkastning på eget kapital, %	6	4	9	9	8	8	10	14	16	24
Skuldsättningsgrad	0,34	0,48	0,35	0,36	0,41	0,31	0,22	0,25	0,22	-0,02
Leveranser										
Tidnings- och journalpapper, 1 000 ton	1 745	2 044	2 025	2 021	1 764	1 731	1 655	1 528	1 525	1 560
Kartong, 1 000 ton	477	494	516	536	492	501	481	453	410	415
Trävaror, 1 000 m ³	313	266	262	248	229	195	189	220	322	360
Avverkning egen skog, milj.m ³	2,9	2,6	2,6	2,6	2,3	2,6	2,7	2,5	2,4	2,3
Egen vattenkraft, GWh	1 090	1 128	1 193	934	1 236	1 054	867	1 048	1 362	1 308

Redovisat enligt IFRS från 2004. För Holmens del är den främsta skillnaden mellan IFRS och tidigare redovisningsprinciper att skogstillgångar värderas och redovisas till verkligt värde, att goodwill inte skrivs av planmässigt samt att marknadsvärdet på finansiella tillgångar och skulder som säkringsredovisats tas upp i balansräkningen.

* Exkl. jämförelsestörande poster.

Årsredovisning

Styrelsen och verkställande direktören i Holmen Aktiebolag (publ), organisationsnummer 556001-3301, får härmed avge årsredovisning för verksamhetsåret 2009 för moderbolaget och koncernen. Årsredovisningen inklusive revisionsberättelsen omfattar sid. 42–85. Resultatet av årets verksamhet samt moderbolagets och koncernens ställning framgår av förvaltningsberättelsen samt efterföljande resultat- och balansräkningar jämte noter och kommentarer. Koncernens resultat- och balansräkning jämte moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman.

En 123 meter lång träbro har byggts vid Iggesunds Bruk, delvis av virke från Holmens skogar.

Innehåll

Förvaltningsberättelse	44
Resultaträkning	52
Rapport över totalresultat	52
Balansräkning	53
Förändringar i eget kapital	54
Kassaflödesanalys	55
Moderbolaget	56
Noter till de finansiella rapporterna	58
1. Redovisningsprinciper	58
2. Finansiell riskhantering	62
3. Rapportering per rörelsesegment	64
4. Övriga rörelseintäkter	66
5. Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	66
6. Arvode och kostnadsersättning till revisorer	67
7. Resultat från finansiella instrument	68
8. Skatt	68
9. Resultat per aktie	70
10. Immateriella anläggningstillgångar	70
11. Materiella anläggningstillgångar	71
12. Biologiska tillgångar	72
13. Andelar i intresseföretag samt övriga aktier och andelar	73
14. Finansiella instrument	74
15. Varulager	78
16. Rörelsefordringar	78
17. Eget kapital	78
18. Avsättningar för pensioner	79
19. Övriga avsättningar	80
20. Rörelseskulder	80
21. Operationell leasing	80
22. Ställda säkerheter och eventalförpliktelser	81
23. Närstående	81
24. Andelar i koncernföretag	82
25. Obeskattade reserver	83
26. Kassaflödesanalys	83
27. Viktiga bedömningar och uppskattningar	83
Förslag till vinstdisposition	84
Revisionsberättelse	85

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Holmens affärsverksamhet utgörs av tre produktinriktade och två råvaruinriktade affärsområden. Dessa ska utvecklas genom organisk tillväxt och selektiva förvärv. Europa är den klart dominerande marknaden med cirka 90 procent av omsättningen. Affärsområdet Holmen Paper tillverkar tryckpapper för dagstidningar, tidskrifter, kataloger, reklam och böcker. Tillverkningen sker vid två svenska och ett spanskt bruk. Iggesund Paperboard producerar kartong för förpackningar och grafiska ändamål vid ett svenskt och ett engelskt bruk. Holmen Timber tillverkar trävaror vid ett svenskt sågverk. Årlig produktionskapacitet är 1 940 000 ton tryckpapper, 530 000 ton kartong (efter strukturförändring i Workington) och 340 000 kubikmeter trävaror. Holmen Skog förvaltar koncernens skogar på drygt en miljon hektar och den årliga avverkningen i egen skog är cirka 2,5 miljoner kubikmeter virke. Holmen förbrukar årligen cirka 4,5 miljoner kubikmeter. Holmen Energi producerar ett normalår cirka 1 100 GWh el vid hel- och delägda vattenkraftverk i Sverige. Därutöver produceras cirka 400 GWh el vid bruken. Holmen förbrukar totalt cirka 4 700 GWh el per år.

Huvuddelen av verksamheten i Sverige bedrivs av moderbolaget, vars verksamhet i sin tur bedrivs av fem kommissionärsbolag, ett för respektive affärsområde. Moderbolaget svarar för alla förpliktelser som dessa bolag ikläder sig. I utlandet bedrivs verksamheten huvudsakligen via helägda dotterbolag.

Året 2009

MARKNAD. Den svaga konjunkturen innebar att efterfrågan på tidningspapper i Europa sjönk väsentligt under 2009 och var 14 procent lägre än under föregående år. Tillsammans med svag efterfrågan även utanför Europa medförde detta att kapacitetsutnyttjandet för europeiska producenter var lågt under 2009. Leveranserna av MF Journal till Europa var 20 procent lägre under 2009 jämfört med 2008. För leveranserna av SC-papper till Europa var nedgången 9 procent och för bestruket papper 22 procent.

Den långsiktiga efterfrågetrenden för färskfiberkartong i Europa har varit positiv. Marknadsläget i Europa var däremot svagt under 2009, och leveranserna från europeiska producenter till Europa minskade därför med 9 procent jämfört med 2008. Mot slutet av året förbättrades situationen något.

Efterfrågan på sågade trävaror i Europa var väsentligt lägre under 2009 jämfört med föregående år, vilket medförde omfattande produktionsbegränsningar bland europeiska producenter. Under andra halvåret förbättrades marknadsläget och lagernivåerna var låga. Priserna på sågade trävaror sjönk från andra halvåret 2007 fram till början av 2009, men pristrenden vände under andra halvåret 2009.

Efterfrågan på massaved och timmer var låg vid inledningen av året och priserna sjönk. Sågverkens efterfrågan på timmer ökade under året till en hög nivå, vilket medförde prishöjningar. För massaved ökade efterfrågan till en normal nivå och priserna var stabila.

När Iggesund Paperboard nylanserade sina kartongkvaliteter Invercote och Incada fick kartongrullarna nya omslagspapper.

Under 2009 var vattenkraftproduktionen i Sverige något under normal produktionsnivå. Spotpriset varierade under året från 350 kr/MWh i maj till 500 kr/MWh i december. Medelpriset blev 393 kr/MWh, vilket var 20 procent lägre än 2008.

RESULTAT. Koncernens omsättning minskade 2009 med 1 263 Mkr till 18 071 Mkr. Rörelseresultatet uppgick till 1 620 (2008: 1 051) Mkr. I rörelseresultatet för föregående år ingick netto -361 Mkr i jämförelsestörande poster inom affärsområdet Holmen Paper. Resultatförbättringen beror främst på högre priser för tidningspapper och kartong samtidigt som svag efterfrågan medfört omfattande produktionsbegränsningar, vilket påverkat resultatet negativt.

Holmen Papers leveranser minskade till 1 745 000 ton, jämfört med 2 044 000 ton år 2008, till följd av låg efterfrågan och nedläggning av kapacitet. Minskningen har främst skett inom standard tidningspapper och bestruket papper medan leveranserna av MF Journal har varit högre. Holmen Papers rörelseresultat för 2009 uppgick till 340 (280 exklusive jämförelsestörande poster år 2008) Mkr. Resultatförbättringen förklaras av högre försäljningspriser samtidigt som omfattande produktionsbegränsningar och sämre marknadsmix påverkade resultatet negativt. Lägre kostnader för virke och returpapper har fått genomslag på resultatet, samtidigt som energikostnaderna har ökat.

Iggesund Paperboards leveranser minskade med 3 procent från 2008 på grund av lägre efterfrågan. Iggesund Paperboard genomförde under andra halvåret prishöjningar för falskartong på den engelska marknaden. Rörelseresultatet för 2009 blev 419 Mkr, vilket var 99 Mkr högre än föregående år. De genomförda prishöjningarna har tillsammans med pund- och kronförsvagning påverkat resultatet positivt. Samtidigt har produktionsbegränsningar och höga tillverkningskostnader belastat resultatet, särskilt under första halvåret 2009.

I december stängdes en kartongmaskin, BM 1, i Workington permanent. Reserveringar och nedskrivningar till följd av stängningen har påverkat kostnaderna negativt med 75 Mkr.

Holmen Timber ökade sina leveranser till 313 000 kubikmeter, att jämföra med 266 000 kubikmeter föregående år. Rörelseresultatet blev 21 (13) Mkr. Resultatförbättringen beror på högre leveranser och lägre råvarukostnader samtidigt som den genomsnittliga prisnivån var lägre.

Rörelseresultatet för Holmen Skog uppgick till 605 (632) Mkr. I resultatet ingår omvärdering av egen skog beräknad enligt IAS 41 med 16 (-16) Mkr. Resultatet före värdeförändring minskade med 59 Mkr till 589 Mkr som följd av lägre virkespriser, samtidigt som högre avverkning i egen skog hade en positiv resultateffekt. Skogsvårdens omfattning har ökat, vilket har medfört högre kostnader.

Holmen Energis rörelseresultat ökade med 87 Mkr till 414 Mkr. Resultatförbättringen förklaras främst av högre priser samtidigt som produktionen var lägre jämfört med 2008 och 2 procent lägre än under ett normalår.

Finansnettot uppgick till -255 (-311) Mkr. Lägre marknadsräntor har minskat den genomsnittliga upplåningskostnaden till 3,5 (4,5) procent samtidigt som nettoskulden i genomsnitt har varit något högre än under föregående år.

Koncernens skattekostnad uppgick till -360 (-98) Mkr, vilket motsvarar 26 procent av resultatet före skatt. I skattekostnaden ingår 30 Mkr från vunnen skattetvist.

Resultatet efter skatt blev 1 006 (642) Mkr. Resultat per aktie uppgick till 12,0 (7,6) kronor. Avkastningen på eget kapital var 6,4 (3,9) procent.

FÖRÄNDRINGAR I WORKINGTON. I september 2009 fattades beslut om att stänga den ena av de två kartongmaskinerna vid bruket i Workington i Storbritannien. Maskinen, som är från 1967, har en årlig produktionskapacitet på 70 000 ton falskartong i det lägre kvalitetssegmentet. Samtidigt uppgraderas kapaciteten på den kvarvarande maskinen. Bruket får efter förändringarna en årskapacitet på 200 000 ton (tidigare 250 000), en volym som är bättre anpassad till marknaden. Personalstyrkan väntas minska med 99 personer. Stängningen har medfört kostnader till följd av reserveringar och nedskrivningar om 75 Mkr.

INVESTERINGAR. Koncernens förvärv av anläggningstillgångar uppgick till 759 (1 160) Mkr. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -818 (-1 124) Mkr. Avskrivningar enligt plan uppgick till 1 320 (1 343) Mkr. Årets investeringar inkluderar investeringsprojekt såsom nytt sågverk i Braviken, ny vattenkraftstation i Iggesund, förbättrad vattenrening vid Iggesunds Bruk samt ny kraftproduktionsanläggning vid bruket i Madrid. Det nya sågverket vid Bravikens Pappersbruk i Norrköping planeras tas i drift till årsskiftet 2010/2011.

KASSAFLÖDE. Koncernens kassaflöde från den löpande verksamheten uppgick till 2 873 Mkr, varav 678 Mkr från minskad rörelsekapitalbindning. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -818 Mkr. Utdelning om 756 Mkr har under året utbetalats till aktieägarna.

FINANSIERING OCH HANTERING AV FINANSIELLA RISKER. Holmen ska ha en stark finansiell ställning som ger finansiell stabilitet och möjlighet att fatta korrekta och långsiktiga affärsbeslut relativt oberoende av konjunktur och externa finansieringsmöjligheter. Målet för skuldsättningsgraden är ett intervall 0,3–0,8 och anpassningen till detta mål utgör en del av den strategiska planeringen.

Koncernens finansiella nettoskuld minskade under året med 1 821 Mkr till 5 683 Mkr. Vid årsskiftet uppgick skuldsättningsgraden till 0,34 (2008-12-31: 0,48). Soliditeten uppgick till 51 (45) procent.

De finansiella skulderna uppgick vid slutet av 2009 till 6 091 Mkr, varav 2 298 Mkr var kortfristiga. Likvida medel och finansiella fordringar uppgick till 407 Mkr. Koncernen har från ett syndikat av banker ett kontrakterat kreditlöfte

Mellanöstern och Nordafrika är allt viktigare marknader för Holmen Timber. Virkespaket från Iggesunds Sågverk lossas i Alexandria.

om 600 MEUR som löper till 2012. Utöver detta finns sedan 2009 ett bilateralt kreditlöfte om 1 300 Mkr som löper till 2016. Per årsskiftet var inget av kreditlöftena utnyttjade.

Under året togs ny långfristig finansiering upp genom MTN-lån om 1 500 Mkr med fyra års löptid. Övrig finansiering har under året främst hanterats genom koncernens certifikatsprogram, korta banklån och genom utnyttjande av det kontrakterade 600 MEUR löftet. Delar av övriga långfristiga skulder har amorterats. Likvida medel har placerats hos banker. Standard & Poor's har sänkt sin långfristiga kreditrating av Holmen från BBB+ till BBB med negativa utsikter. Den kortfristiga ratingen har sänkts till A-3/K-2.

Koncernen säkrar delar av de framtida bedömda nettoflödena i utländsk valuta. Resultat från valutasäkringar av försäljning i utländsk valuta redovisas i rörelseresultatet och uppgick under året till -408 (-336) Mkr. Resultatet förklaras främst av att säkringskursen för euro under året i snitt var 9,4 jämfört med genomsnittlig avistakurs på 10,6. Efter hänsyn till valutasäkringar var snittkursen för koncernens nettoflöden 9,5 i euro och 7,8 i dollar. Vid årsskiftet var för 2010 cirka 90 procent av koncernens bedömda nettoflöden i euro säkrade till snittkurs 9,7 kronor, för 2011 cirka 85 procent till i snitt 10,6 kronor och för 2012 cirka 25 procent till i snitt 10,5. För dollar var fyra månaders bedömda flöden säkrade till snittkursen 6,9 kronor. Marknadsvärdet för ännu inte resultatförda valutasäkringar uppgick vid slutet av 2009 till -45 Mkr.

Koncernens bedömda nettoförbrukning av el i Sverige är för perioden 2010-2012 fullt prissäkrad. För perioden 2013-2015 är cirka 85 procent prissäkrad.

Koncernens hantering av finansiella risker beskrivs i not 2.

EGET KAPITAL. Koncernens eget kapital ökade under 2009 med 863 Mkr till 16 504 Mkr. Årets resultat uppgick till 1 006 Mkr och utbetald utdelning till -756 Mkr. Därtill kommer övrigt totalresultat som består av poster såsom omvärdering av pensionsskuld, valutaomräkning av lån, omvärdering av transaktionssäkringar och omräkning av tillgångar i utländska enheter samt skatt på dessa. Under 2009 uppgick övrigt totalresultat till 613 Mkr, vilket framförallt beror på valutasäkringar som förfallit och resultatförts och på att en förstärkning av den svenska kronan minskat det negativa marknadsvärdet på transaktionssäkringar. Övrigt totalresultat presenteras från 2009 i en ny räkning Rapport över totalresultat som står i anslutning till Resultaträkningen.

FORSKNING OCH UTVECKLING. Koncernen bedriver forskning och utveckling både internt på affärsområdesnivå och externt. Den externa delen drivs tillsammans med andra aktörer, ofta branschgemensamt och genom samarbeten med universitet och högskolor. Under 2009 har Holmen startat ett utvecklingscenter i Iggesund med inriktning på bioraffinaderi och biobränsle. Koncernens totala investeringar i forskning och utveckling uppgick 2009 till cirka 100 Mkr.

SKATTETVISTER. I den tvist som berört Holmens franska dotterbolag har domen där länsrätten i december 2008 dömd till bolagets fördel vunnit laga kraft. Utfallet medförde ingen resultateffekt.

Länsrätten i Stockholm har den 15 januari 2010 avkunnat dom i skattemål för Holmens dotterbolag MoDo Capital AB. Länsrättens dom innebär att MoDo Capital nekas värde-minskningsavdrag för taxeringen 1997 vilket medför en skattekostnad som bedöms uppgå till sammanlagt 640 Mkr. Holmen har sedan tidigare reserverat för skattekostnaden och domen bedöms därför inte medföra någon resultat-påverkan i koncernen. Holmen kommer att överklaga domen till kammarrätten.

Förväntningar avseende den framtida utvecklingen

2009 var ett besvärligt år på Holmens produktmarknader. Efterfrågan sjönk med över 10 procent för tryckpapper och kartong. Efterfrågan på trävaror föll också kraftigt. Det medförde stora produktionsbegränsningar och för Holmens del skedde detta främst inom Holmen Paper. Samtidigt höll sig priserna relativt stabila och höjdes till och med för tryckpapper i Europa. Kostnaderna var lägre än året innan, främst genom lägre fiberkostnader.

Förutsättningarna för 2010 ser sämre ut, främst för Holmen Paper. Det finns ännu inga tecken på att efterfrågan är på väg att förbättras. Dessutom bedöms de prisförhandlingar som pågår leda till lägre priser på tryckpapper i Europa. Samtidigt har priserna för returpapper, som är en viktig råvara, börjat stiga under vintern. För Iggesund Paperboard och Holmen Timber har marknaden stärkts under andra halvåret 2009 vilket kan ge bättre förutsättningar för 2010. På virkesmarknaden är efterfrågan på timmer stor och priserna har ökat. Detta ökar kostnaderna för Holmen Timber samtidigt som Holmen Skog kan få något bättre virkesintäkter. För Holmen Energi kan 2010 bli ännu ett bra år eftersom priserna i hög utsträckning är säkrade på bra nivåer. Vattenkraftsproduktionen är beroende av nederbörden under året.

Valutasituationen har en stor påverkan på resultatet. Den största exponeringen, som är mot euron, har säkrats för 2010 och 2011 och kurserna blir lite mer gynnsamma än de säkringskontrakt som gällde för 2009. Samtidigt har US-dollar försvagats jämfört med för ett år sedan vilket är negativt.

Investeringarna bedöms hamna över 1 500 Mkr för 2010 bland annat till följd av pågående sågverksprojekt i Braviken. Samtidigt pågår en utvärdering av energirelaterade investeringar som skulle innebära att investeringsnivån blir fortsatt hög i den utsträckning och den takt dessa investeringar kommer att beslutas och genomföras.

Information om risker och osäkerhetsfaktorer

INTÄKTER. Holmens intäkter kommer huvudsakligen från försäljning av tryckpapper, kartong och trävaror i Europa.

Utvecklingen av priser och leveranser beror till stor del på marknadsbalansen i Europa som i sin tur påverkas av hur efterfrågan i Europa utvecklas, utvecklingen av produktion bland europeiska producenter, förändringar av import till Europa samt möjligheterna att med lönsamhet exportera från Europa. Koncernen har även omfattande försäljning av virke från egna skogar och el från egen kraftproduktion. Virke och el är samtidigt stora kostnader för koncernens industriverksamhet.

KOSTNADER. Holmens största tillverkningskostnader utgörs av virke, returpapper, energi och kemikalier. Därtill är kostnaderna för leveranser, personal, underhåll och kapital betydande. Kostnadsutvecklingen styrs främst av prisutvecklingen för insatsvaror och personal samt hur väl koncernen lyckas öka effektiviteten i produktion och administration.

En procentenhets förändring i leveranser, pris och kostnader bedöms få följande påverkan på rörelseresultatet*:

Mkr	Leveranser	Pris
Produkter		
Tryckpapper	33	91
Kartong	24	49
Trävaror	2	6

Egna råvaror		
Virke egen skog**	8	12
El egen**	5	5

Mkr	Kostnader
Virke**	21
Returpapper	8
Massa	1
El**	16
Övrig energi	4
Kemikalier	14
Leveranskostnader	15
Övriga rörliga kostnader	9
Personal	27
Övriga fasta kostnader	17

* Baserat på 2009 års intäkter och kostnader.

** För virke och el är känsligheten för koncernens nettoinköp, med hänsyn tagen till egen råvaruproduktion, 9 Mkr respektive 11 Mkr. För el är koncernens nettoförbrukning i Sverige fullt prissäkrad för kommande år, vilket motsvarar cirka 80 procent av koncernens totala nettoförbrukning (se även not 2).

VALUTOR. Holmens resultat påverkas av valutakursförändringar främst genom att en betydande del av försäljningen sker i andra valutor än kostnaderna. För att minska exponeringen används valutasäkringar. Med beaktande av bedömda valutaflöden så skulle en procentenhets försvagning av kronan gentemot nedan valutor få följande effekt, utan hänsyn tagen till valutasäkringar:

En stor del av produktionen vid Bravikens Pappersbruk transporteras vidare ut i Europa med fartyg.

Mkr	Netto
SEK mot EUR	47
SEK mot USD	11
SEK mot GBP	2
SEK mot övriga valutor	7

Med hänsyn tagen till valutasäkringar skulle en procentenhets försvagning av kronan påverka koncernens resultat 2010 positivt med cirka 20 Mkr. Se även not 2.

RÄNTOR. Beräknat utifrån räntebindning och nettoskuld per 31 december 2009 skulle en procentenhets förändring av den genomsnittliga marknadsräntan påverka resultatet 2010 med cirka 20 Mkr. I takt med att lån med bunden ränta förfaller ökar exponeringen mot förändringar i marknadsräntor. Utan hänsyn till räntebindning uppgår exponeringen mot en procentenhets förändring i marknadsräntan till 57 Mkr. Se även not 2.

VIKtiga BEDÖMNINGAR OCH UPPSKATTNINGAR. I not 27 redogörs för väsentliga bedömningar och uppskattningar som om de ändras kan påverka resultatet 2010.

SÄSONGSEFFEKTER. Holmens intjäning är relativt jämn under året. Den främsta säsongeffekten är att personal- och underhållskostnader är lägre under det tredje kvartalet, att underhållskostnaderna normalt är högre under fjärde kvartalet samt att en stor del av elproduktionen vid vattenkraftverken sker under första och fjärde kvartalet.

Aktieinformation

AKTIEN. Holmen har 83 996 162 utestående aktier fördelade på 22 623 234 A-aktier och 61 372 928 B-aktier. Därutöver finns 760 000 återköpta B-aktier i eget förvar. A-aktien har tio röster och B-aktien en röst. I övrigt har aktierna samma rätt. Det finns inga begränsningar i aktiernas överlåtbarhet på grund av bestämmelse i lag eller bolagsordning.

UTDELNING. Styrelsen föreslår att årsstämman den 24 mars 2010 beslutar om en sänkt utdelning till 7 (9) kronor per aktie, vilket motsvarar 4 procent av koncernens egna kapital vid årsskiftet. Motivet till den föreslagna utdelningssänkningen är att lönsamheten inom branschen är pressad, främst för pappersprodukter. Koncernen genomför också satsningar genom att bland annat bygga ett nytt sågverk.

Holmen omformulerar sitt utdelningsmål från att ha varit 5-7 procent av koncernens egna kapital till att beslut om aktieutdelning ska grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning.

Under de senaste tio åren har den ordinarie utdelningen i genomsnitt uppgått till 5 procent av eget kapital. Det har inneburit att hälften av resultatet per aktie per år har delats ut i form av ordinarie utdelningar.

ÄGARE. L E Lundbergföretagen AB:s (org nr 556056-8817) innehav av Holmen-aktier uppgick vid årets slut till 52,0 procent av det sammanlagda röstetalet och 28,0 procent av kapitalet, vilket innebär att ett koncernförhållande råder mellan L E Lundbergföretagen, med säte i Stockholm, och Holmen. Kempestiftelsernas innehav av Holmen-aktier uppgick vid samma tidpunkt till 16,9 procent av rösterna och 7,0 procent av kapitalet. Övriga enskilda aktieägares innehav understeg 10 procent av rösterna. En förteckning över större aktieägares innehav återfinns under avsnittet om Holmen-aktien och dess ägare på sidorna 28–30. Personalen har inget innehav av Holmen-aktier via pensionsstiftelse eller liknande. Någon begränsning av hur många röster varje aktieägare kan avge vid årsstämma finns inte.

Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av sju till elva ledamöter och val av styrelseledamöter ska ske på årsstämma. Bolagsordningen innehåller inga bestämmelser i övrigt om tillsättande eller entledigande av styrelseledamöter eller om ändringar i bolagsordningen.

ÅTERKÖP AV AKTIER. Något uttryckligt mål för aktieåterköp finns inte. Ett mandat att återköpa upp till 10 procent av bolagets aktier har funnits under senare år och eventuella återköp ses som ett komplement till utdelningarna för att justera kapitalstrukturen när omständigheterna bedömts gynnsamma. Vid årsstämman den 24 mars 2009 förnyades bemyndigandet för styrelsen att kunna fatta beslut om att förvärva upp till 10 procent av bolagets samtliga aktier. Inget återköp har genomförts under 2009. Återköp av 760 000 B-aktier genomfördes under 2008 för att säkerställa bolagets åtaganden i incitamentsprogrammet (se nedan).

Styrelsen föreslår att också årsstämman 2010 bemyndigar styrelsen att återköpa och överlåta upp till 10 procent av bolagets samtliga aktier.

INCITAMENTSPROGRAM. År 2008 erbjöds koncernens anställda att till marknadsmässigt pris (beräknat av oberoende bank)

förvärva köpoptioner avseende aktier av serie B i Holmen. 1492 anställda, en tredjedel av personalen, köpte sammanlagt 758 300 köpoptioner. Optionspriset var 20 kronor per option och optionernas lösenpris uppgår till 224,50 kronor per aktie. Varje option ger rätt att förvärva en aktie under lösenperioden maj/juni 2013. Holmens åtagande i programmet har säkerställts genom återköp av egna aktier.

Riktlinjer för bestämmande av lön och annan ersättning till ledande befattningshavare

Styrelsen föreslår att årsstämman 2010 fattar beslut om följande riktlinjer för bestämmande av lön och annan ersättning till ledande befattningshavare. För riktlinjer beslutade av årsstämman 2009 se not 5 på sidan 66.

Dessa riktlinjer avser anställningsvillkoren för verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare, det vill säga de affärsområdes- och stabschefer som rapporterar direkt till verkställande direktören.

LÖN OCH ÖVRIGA FÖRMÅNER. Ersättningen till verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare skall utgöras av en fast, marknadsmässig lön. Övriga förmåner, i huvudsak bil- och bostadsförmån, skall där de förekommer utgöra en begränsad del av ersättningarna.

Någon rörlig ersättning skall inte förekomma.

PENSION. Ordinarie pensionsålder skall vara 65 år. Bolaget eller befattningshavaren skall äga ömsesidig rätt att begära pensionsuttag tidigast från 60 år. Pension före 65 år skall

vara förmånsbestämd eller avgiftsbestämd. Pension från 65 år skall följa ITP-planen. Därutöver skall befattningshavaren kunna erhålla en kompletterande ålderspension. För sådan kompletterande pension skall en successiv övergång ske från den tidigare tillämpade ordningen med en förmånsbestämd pension till en ordning där pensionen är avgiftsbestämd.

UPPSÄGNINGSTID OCH AVGÅNGSVEDERLAG. Uppsägningstiden bör normalt vara ett år, om uppsägningen sker på initiativ av bolaget, och sex månader, om uppsägningen sker på initiativ av befattningshavaren. Vid uppsägning från bolagets sida skall avgångsvederlag kunna utgå med belopp motsvarande högst 24 månadslöner. För nya avtal skall gälla att lön under uppsägningstid och avgångsvederlag sammanlagt inte skall överstiga ett belopp motsvarande lönen för två år.

INCITAMENTSPROGRAM. Beslut om aktie- och aktiekursrelaterade incitamentsprogram riktade till ledande befattningshavare skall fattas av bolagsstämman.

ERSÄTTNINGsutskott. Ett inom styrelsen utsett ersättningsutskott skall bereda frågor om lön och övriga anställningsvillkor för verkställande direktören och förelägga styrelsen förslag till beslut i sådana frågor. De närmare principerna för lönesättning, pensioner och andra förmåner avseende övriga ledande befattningshavare skall återfinnas i av ersättningsutskottet fastlagd lönepolicy.

AVVIKELSE I ENSKILT FALL. Styrelsen skall ha rätt att frånga dessa riktlinjer om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det. Om

Huvudskyddsombud på Iggesunds Bruk i samtal med en av operatörerna.

sådan avvikelse sker skall information om detta och skälet till avvikelsen redovisas vid närmast följande årsstämma.

Personal

HOLMENS PERSONALPOLITIK är inriktad på att utveckla ledarskapet, organisationen och medarbetarna. Arbetet styrs av lagar, avtal och interna policyer. Holmens samlade HR-policyer utgör koncernens syn på personalpolitiken. Holmen arbetar sedan flera år med strategiska mål för HR-arbetet.

Under 2009 var medelantalet årsanställda i koncernen 4 577 (4 829). Förändringen beror på personalminskningar vid Hallsta Pappersbruk och nedläggningen av Wargöns Bruk.

ANTALET ARBETSOLYCKOR per 1 000 anställda som ledde till mer än åtta timmars frånvaro minskade till 31 (38) i koncernen. Holmens ambition är att minska antalet olyckor till under 10 per 1 000 anställda senast 2011. Någon olycka med dödlig utgång har inte drabbat någon av Holmens anställda på mycket länge.

DEN TOTALA SJUKFRÅNVARON fortsatte som följd av olika åtgärder att minska vid Holmens enheter. Under 2009 sjönk den i koncernen till 3,7 (4,3) procent.

ANDELEN KVINNLIGA CHEFER vid Holmens enheter ökar år från år och uppgick 2009 till 16 (13) procent. Andelen anställda kvinnor i koncernen uppgick till 19 procent. Ambitionen är att andelen kvinnliga chefer ska motsvara andelen anställda kvinnor.

14 kvinnor ingår i koncernens, affärsområdenas och brukens ledningsgrupper. I Holmens styrelse finns två kvinnor, varav en är vald av årsstämman och en är löntagarrepresentant. Se även not 5 och sidorna 36–38.

MEDARBETARUNDERSÖKNING. Under 2009 genomfördes medarbetarundersökningen *Holmen Inblick*. Undersökningen visar att Holmen sedan förra undersökningen år 2007 har blivit en bättre arbetsplats. I jämförelse med processindustrier i Europa ligger Holmen klart över genomsnittet. Många medarbetare är engagerade i sin arbetssituation, vilket syns på svarsfrekvensen som uppgår till 78 procent.

Holmen avsätter varje år betydande resurser för att utveckla de anställdas kompetens. Främst handlar det om att öka yrkeskompetensen och att ge medarbetare möjlighet att avancera till mer kvalificerade befattningar.

PERSONALNEDDRAGNINGAR. I september togs beslut om att stänga den äldre kartongmaskinen i Workington i december 2009. Som en följd av detta har Holmen träffat en överenskommelse med fackföreningarna om att minska antalet anställda med 99 personer.

Organisationen i Braviken genomgår en översyn för att uppnå effektiviseringar. Efter genomförda fackliga förhand-

lingar har beslut fattats om att minska personalstyrkan med 95 personer. I februari 2010 hade 35 personer antagit erbjudandet om företagspension eller gått i ålderspension samt 17 personer erbjudits anställning vid Holmens nya sågverk i Braviken. Förhandlingarna med de övriga var då ännu inte avslutade.

Miljöinformation

Holmens verksamhet regleras miljömässigt av lagar och tillstånd inom varje land. Koncernens miljöpolicy är utgångspunkt för hur miljöansvaret fördelas och hur miljöarbetet organiseras och bedrivs. Vid tillverkningsplatserna integreras olika typer av regler som en viktig del vid planering av produktion och investeringar. Holmens miljöpolicy fokuserar på energi- och klimatfrågornas betydelse för verksamheten.

Miljöstandarden i Holmens anläggningar är hög. Detta som ett resultat av gjorda investeringar i process- och reningsutrustning samt det kontinuerligt pågående förbättringsarbetet inom ramen för anläggningarnas miljö- och energiledningssystem och lagstadgad myndighetstillsyn.

Miljöarbetet handlar till stor del om att bereda frågor som har med de av miljömyndigheterna givna miljövillkoren att göra. Den huvudsakliga miljöpåverkan som sker från anläggningarna består av utsläpp till luft och vatten samt uppkomst av buller och avfall. Energi- och klimatfrågan ägnas idag stor uppmärksamhet, varför också fossil- och biobränslefrågor är föremål för stort intresse.

Holmen arbetar aktivt för att utnyttja elenergi och värme effektivt, minska utsläppen av fossil koldioxid och öka självförsörjningsgraden av energi.

Under 2009 genomfördes flera miljörelaterade projekt, utredningar och åtgärder. Det nedanstående är ett axplock.

- Under 2008 togs en linje i drift för energieffektiv tillverkning av termomekanisk massa vid Bravikens Pappersbruk. Jämfört med den tidigare linjen minskade elenergiebehovet med mellan 15 och 20 procent under 2009. Målet är att nå 30 procents minskning.
- I anslutning till den sedan 1977 befintliga anläggningen för rening av avloppsvatten vid Iggesund Bruk togs i slutet av året en ny anläggning för kemisk flotation i drift. Det kommer att säkerställa god status i vattenmiljön utanför bruket för lång tid framöver.
- Koncernens totala utsläpp av fossil koldioxid minskade med cirka 35 procent jämfört med 2008. Vid de svenska enheterna halverades utsläppen. Detta som ett resultat av en successiv utfasning av olja till förmån för biobränslen samt åtgärder för energieffektivisering. Sedan 2005 har utsläppen av fossil koldioxid minskat med nästan 65 procent inom den svenska verksamheten.
- Flera utredningar gjordes i samråd med miljömyndigheterna av industriplatser som förorenats av verksamheter som avslutats och där Holmen varit verksam. Under 2009

pågick utredningar i olika stadier gällande sågverken i Stocka, Håstaholmen och Lännaholm samt sulfittfabrikerna i Strömsbruk, Domsjö och Loddby. Utredning gällande träsliperiet i Bureå påbörjades under året.

- I slutet av 2008 lades verksamheten vid Wargöns Bruk ned. Under året bedrevs arbete för att utreda förekomst av föroreningar på fabriksområdet och i byggnader. Arbetet slutfördes under 2010.

VERKSAMHET I SVERIGE. Holmen bedrev vid årsskiftet 2009/2010 miljöfarlig verksamhet vid fem anläggningar som kräver miljötillstånd enligt Miljöskyddslagen eller Miljöbalken. Tillstånden anger bland annat villkor för tillåtna utsläpp till luft och vatten. Anläggningarna är enligt följande:

Tillstånd enligt:	
Miljöskyddslagen	Miljöbalken
Hallsta Pappersbruk	år 2000
Bravikens Pappersbruk	år 2002
Iggesunds Bruk	år 2003
Skärnäs Hamnterminal	år 1999
Iggesunds Sågverk	år 1994

Därutöver bedrivs anmälningspliktig verksamhet vid produktionsenheten i Strömsbruk. Anläggningarnas försäljning motsvarade 58 procent av koncernens nettoomsättning.

Arbete gällande ansökan om nytt miljötillstånd enligt Miljöbalken påbörjades under 2009 vid kartongbruket i Iggesund. Motsvarande arbete påbörjades under året också för Iggesunds Sågverk. Inga övriga väsentliga tillstånd behöver förnyas eller revideras under 2010.

Holmen bygger ett sågverk i anslutning till pappersbruket i Braviken. Länsstyrelsen lämnade under året miljötillstånd enligt Miljöbalken med tillhörande villkor för byggandet av sågverket och verksamheten vid detta.

Holmen Energi producerar elkraft vid Holmens hel- och delägda vattenkraftverk. I de tillstånd för vattenverksamhet (Miljöbalkens regler), som finns för samtliga anläggningar, ingår miljövillkor. Under 2006 erhöles dom från Miljöödomstolen för byggande av ett nytt kraftverk i Iggesundån. Kraftverket togs i drift under slutet av 2009 och ersätter tre gamla kraftverk på platsen.

Omrövning av gamla vattendomar kan begäras med stöd av Miljöbalken. För Ljusnans del, där Holmen Energi är delägare i några vattenkraftstationer, pågår en prövning enligt Miljöbalken gällande utbyggnad av produktionskapacitet. I Faxälvens fjällsjöar, där Holmen också är delägare, har en omprövning påbörjats för reglering av sjön Limningen. Magasinet ligger i både Sverige och Norge.

Koncernens bruk deltar i EU:s handel med utsläppsrätter för koldioxid. De svenska bruken deltar dessutom i handeln med elcertifikat.

Verksamheterna i bolagets anläggningar i Sverige var vid årsskiftet 2009/2010 certifierade enligt ISO 14001 (miljöledningssystem) och SS 627750 (energiledningssystem).

Skogsbruket var certifierat enligt ISO 14001 och var dessutom certifierat enligt Forest Stewardship Council (FSC) och Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes (PEFC).

Under året förekom ett antal överskridanden av villkorsvärden (riktvärden), klagomål och incidenter i den industriella och skogliga verksamheten. Avvikelseerna var inte på något sätt miljö- eller resultatpåverkande och omhändertogs med hjälp av korrigerande åtgärder inom verksamheternas miljöledningssystem.

VERKSAMHET UTANFÖR SVERIGE. Av koncernens verksamhet utanför Sverige har anläggningarna i Workington, England, och i Madrid, Spanien, någon form av miljöpåverkan. Anläggningarnas försäljning motsvarade 21 procent av koncernens nettoomsättning.

Workingtons bruk erhöles under 2002 miljötillstånd för verksamheten enligt EU:s IPPC-direktiv. 2006 erhöles bruket i Madrid miljötillstånd enligt samma lagstiftning.

Bruken i Workington och Madrid är certifierade enligt ISO 14001. Vid bruket i Madrid infördes och certifierades under 2009 ett energiledningssystem. Sedan början av 2008 arbetar bruket i Workington enligt ett certifierbart energiledningssystem.

Hållbarhetsredovisning

Holmens arbete med personalfrågor och miljöarbete under 2009 beskrivs i hållbarhetsredovisningen *Holmen och omvärlden 2009* som publiceras i slutet av mars 2010. Denna kommer också att publiceras på Holmens webbplats till vilken det även länkas kompletterande miljöinformation. Detta sammantaget utgör Holmens fullständiga hållbarhetsredovisning för 2009.

Huvuddelen av de plantor som sätts i Holmens skogar kommer från egna plantskolor.

Resultaträkning

KONCERNEN, Mkr	Not	2009	2008
Nettoomsättning	3	18 071	19 334
Övriga rörelseintäkter	4	600	755
Förändring varulager		-381	106
Råvaror och förnödenheter		-9 017	-10 929
Personalkostnader	5	-2 662	-2 965
Övriga rörelsekostnader	6, 21	-3 709	-3 885
Avskrivningar enligt plan	10, 11	-1 320	-1 343
Nedskrivningar	10, 11	-22	-57
Värdeförändring i biologiska tillgångar	12	16	-16
Andelar i intresseföretags resultat	13	45	50
Rörelseresultat		1 620	1 051
Finansiella intäkter	7	12	17
Finansiella kostnader	7	-267	-328
Resultat före skatt		1 366	740
Skatt	8	-360	-98
Årets resultat		1 006	642
Hänförligt till: Moderbolagets aktieägare		1 006	642
Resultat per aktie (kr)	9		
före utspädning		12,0	7,6
efter utspädning		12,0	7,6
Genomsnittligt antal aktier (milj.)	9		
före utspädning		84,0	84,3
efter utspädning		84,0	84,3

Rapport över totalresultat

KONCERNEN, Mkr	Not	2009	2008
Årets resultat		1 006	642
Övrigt totalresultat			
Kassaflödessäkringar			
Omvärdering av derivat redovisat i eget kapital		567	-1 272
Överfört från eget kapital till resultaträkningen		343	309
Överfört från eget kapital till anläggningstillgångar		-1	-1
Aktuariella vinster och förluster avseende pensioner inklusive löneskatt		15	-169
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet		-256	445
Säkring av valutarisk i utlandsverksamhet		254	-541
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	8	-310	452
Summa övrigt totalresultat		613	-778
Summa totalresultat		1 619	-135
Hänförligt till: Moderbolagets aktieägare		1 619	-135

Balansräkning

KONCERNEN per 31 december, Mkr	Not	2009	2008
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	10	27	106
Materiella anläggningstillgångar	11	12 473	13 142
Biologiska tillgångar	12	11 109	11 080
Andelar i intresseföretag	13	1 770	1 824
Övriga aktier och andelar	13	10	11
Långfristiga finansiella fordringar	14	151	87
Uppskjutna skattefordringar	8	304	342
Summa anläggningstillgångar		25 845	26 593
Omsättningstillgångar			
Varulager	15	2 850	3 434
Kundfordringar	16	2 712	3 144
Aktuell skattefordran	8	22	141
Övriga rörelsefordringar	16	490	548
Kortfristiga finansiella fordringar	14	74	88
Likvida medel	14	182	653
Summa omsättningstillgångar		6 331	8 009
Summa tillgångar		32 176	34 602
Eget kapital	17		
Aktiekapital		4 238	4 238
Övrigt tillskjutet kapital		281	281
Reserver		-70	-672
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		12 056	11 795
Summa eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare		16 504	15 641
Långfristiga skulder			
Långfristiga finansiella skulder	14	3 472	3 223
Avsättningar för pensioner	18	320	354
Övriga avsättningar	8, 19	1 102	1 080
Uppskjutna skatteskulder	8	5 045	4 819
Summa långfristiga skulder		9 939	9 475
Kortfristiga skulder			
Kortfristiga finansiella skulder	14	2 298	4 756
Leverantörsskulder	20	1 911	2 282
Aktuell skatteskuld	8	102	14
Avsättningar	19	274	277
Övriga rörelseskulder	20	1 149	2 157
Summa kortfristiga skulder		5 733	9 486
Summa skulder		15 672	18 960
Summa eget kapital och skulder		32 176	34 602

Information om koncernens ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se not 22.

Förändringar i eget kapital

KONCERNEN, Mkr	Reserver					Totalt eget kapital
	Aktiekapital	Övrigt till- skjutet kapital	Omräknings- reserv	Säkrings- reserv	Balanserade vinstmedel inkl årets resultat	
Ingående eget kapital 2008-01-01	4 238	281	39	-55	12 429	16 932
Totalresultat	-	-	56	-712	521	-135
Lämnad utdelning					-1 017	-1 017
Återköp av egna aktier					-153	-153
Erhållna premier för utställda köpoptioner					15	15
Utgående eget kapital 2008-12-31	4 238	281	94	-767	11 795	15 641
Totalresultat	-	-	-68	670	1 017	1 619
Lämnad utdelning					-756	-756
Utgående eget kapital 2009-12-31	4 238	281	26	-96	12 056	16 504

Kassaflödesanalys

KONCERNEN, Mkr	Not	2009	2008
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatt	26	1 366	740
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivning enligt plan		1 320	1 343
Värdeförändring i biologiska tillgångar		-16	16
Förändring av avsättningar		15	310
Övrigt *		-157	128
Betalda inkomstskatter		-334	-192
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		2 195	2 345
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av varulager		621	-373
Förändring av kundfordringar och övriga rörelsefordringar		445	-40
Förändring av leverantörsskulder och övriga rörelseskulder		-389	-273
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 873	1 660
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-747	-1 135
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		28	23
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		0	-8
Förvärv av biologiska tillgångar		-5	-12
Avyttring av biologiska tillgångar		5	12
Ökning av långfristiga finansiella fordringar		-107	0
Återbetalning av långfristiga finansiella fordringar		3	0
Förvärv av aktier och andelar		-6	-5
Avyttring av aktier och andelar		12	2
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-818	-1 124
Finansieringsverksamheten			
Upptagna långfristiga lån		1 492	927
Amortering av långfristiga lån		-584	-109
Förändring kortfristiga finansiella skulder	26	-2 672	31
Förändring kortfristiga finansiella fordringar		-1	17
Återköp av egna aktier		-	-153
Erhållna premier för utställda köpoptioner		-	15
Utbetald utdelning till moderbolagets aktieägare		-756	-1 017
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-2 522	-289
Årets kassaflöde		-467	247
Likvida medel vid årets början		653	394
Valutakursdifferens i likvida medel		-4	12
Likvida medel vid årets slut		182	653

* Övriga justeringar utgörs främst av valutaeffekter och marknadsomvärderingar av finansiella instrument, resultat från intresseföretag, nedskrivningar och återföringar av nedskrivningar av anläggningstillgångar samt resultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

Förändring finansiell nettoskuld	2009	2008
Ingående finansiell nettoskuld	-7 504	-5 977
Kassaflöde		
Löpande verksamhet	2 873	1 660
Investeringsverksamhet (exkl. långfristiga finansiella fordringar)	-714	-1 124
Återköp av egna aktier	-	-153
Erhållna premier för utställda köpoptioner	-	15
Utbetald utdelning	-756	-1 017
Aktuariell omvärdering av pensionsskuld	13	-162
Valutaeffekter och marknadsvärdeförändringar	405	-746
Utgående finansiell nettoskuld	-5 683	-7 504

Moderbolaget

RESULTATRÄKNING, Mkr	Not	2009	2008
Nettoomsättning	3	13 436	14 382
Övriga rörelseintäkter	4	447	596
Förändring varulager		-368	101
Råvaror och förnödenheter		-6 791	-8 252
Personalkostnader	5	-1 929	-2 320
Övriga externa kostnader	6, 21	-3 907	-4 296
Avskrivningar enligt plan	10, 11	-27	-24
Rörelseresultat		861	186
Intäkter från andelar i koncernföretag	7	1 156	15
Intäkter från andelar i intresseföretag	7	0	1
Ränteintäkter och liknande intäkter	7	18	91
Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar	7, 24	-436	-
Räntekostnader och liknande kostnader	7	8	-867
Resultat efter finansiella poster		1 607	-575
Bokslutsdispositioner	25	388	-56
Resultat före skatt		1 995	-630
Skatt	8	-331	195
Årets resultat		1 664	-436

RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT, Mkr	2009	2008
Årets resultat	1 664	-436
Övrigt totalresultat		
Kassaflödessäkringar		
Omvärdering av derivat redovisat i eget kapital	516	-1 470
Överfört från eget kapital till resultaträkningen	403	323
Överfört från eget kapital till anläggningstillgångar	-1	-1
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	-242	302
Summa övrigt totalresultat	677	-845
Summa totalresultat	2 341	-1 281

KASSAFLÖDESANALYS, Mkr	Not	2009	2008
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	26	1 607	-575
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar enligt plan		27	24
Förändring av avsättningar		-98	451
Övrigt *		31	624
Betalda inkomstskatter		-323	-167
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		1 244	357
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av varulager		523	-299
Förändring av rörelsefordringar		392	-128
Förändring av rörelseskulder		-298	87
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 861	18
Investeringsverksamheten			
Lämnade aktieägartillskott		-329	-228
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-40	-49
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		8	15
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-	-8
Avyttring av immateriella anläggningstillgångar		-	0
Ökning av externa långfristiga finansiella fordringar		-1	0
Återbetalning av externa långfristiga finansiella fordringar		-2	0
Förvärv av dotterföretag		-	-208
Avyttring av dotterföretag		-	0
Förvärv av aktier och andelar		-	-5
Avyttring av aktier och andelar		-	1
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-363	-482
Finansieringsverksamheten			
Upptagna externa långfristiga lån		1 492	927
Amortering av externa långfristiga lån		-563	-106
Förändring övriga finansiella skulder	26	-4 124	386
Förändring övriga finansiella fordringar		1 132	1
Återköp av egna aktier		-	-153
Erhållna premier för utställda köpoptioner		-	15
Utbetald utdelning till moderbolagets aktieägare		-756	-1 017
Erhållna koncernbidrag		866	656
Lämnade koncernbidrag		-	-4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-1 952	703
Årets kassaflöde		-454	239
Likvida medel vid årets början		542	303
Likvida medel vid årets slut		88	542

* Övriga justeringar utgörs främst av valutaeffekter och marknadsomvärderingar av finansiella instrument, nedskrivningar av anläggningstillgångar samt resultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

BALANSRÄKNING, per den 31 december, Mkr	Not	2009	2008
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	10	15	76
Materiella anläggningstillgångar	11	2 590	2 575
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar	13, 24	14 411	15 591
Långfristiga finansiella fordringar	14	2 629	2 722
Summa anläggningstillgångar		19 645	20 963
Omsättningstillgångar			
Varulager	15	2 142	2 629
Rörelsefordringar	16	2 371	2 764
Aktuell skattefordran	8	-	117
Kortfristiga placeringar	14	74	88
Likvida medel	14	88	542
Summa omsättningstillgångar		4 675	6 140
Summa tillgångar		24 320	27 103

BALANSRÄKNING, per den 31 december, Mkr	Not	2009	2008
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	17		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		4 238	4 238
Reservfond		1 577	1 577
Uppskrivningsfond		100	100
Fritt eget kapital			
Balanserade vinstmedel inkl. säkringsreserv		3 112	2 989
Årets resultat		1 664	-436
Summa eget kapital		10 691	8 468
Obeskattade reserver	25	2 363	2 751
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	18	43	64
Avsättningar för skatter	8, 19	45	45
Övriga avsättningar	19	559	650
Uppskjuten skatteskuld	8	538	272
Summa avsättningar		1 185	1 031
Skulder			
Långfristiga finansiella skulder	14	5 652	6 464
Kortfristiga finansiella skulder	14	1 916	4 713
Aktuella skatteskulder	8	94	-
Rörelseskulder	20	2 419	3 676
Summa skulder		10 081	14 853
Summa eget kapital och skulder		24 320	27 103

Ställda säkerheter och eventalförpliktelser	2009	2008
Ställda säkerheter	22	6
Eventalförpliktelser	22	688

FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL, Mkr	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital			Totalt eget kapital
	Aktiekapital	Reserv-fond	Uppskriv-ningsfond	Säkrings-reserv	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2008-01-01	4 238	1 577	100	19	5 049	-548	10 435
Vinstdisposition					-548	548	-
Summa totalresultat				-845		-436	-1 281
Erhållna koncernbidrag					472		472
Lämnad utdelning					-1 017		-1 017
Återköp av egna aktier					-153		-153
Erhållna premier för utställda köpoptioner					15		15
Utgående eget kapital 2008-12-31	4 238	1 577	100	-826	3 815	-436	8 468
Vinstdisposition					-436	436	-
Summa totalresultat				677		1 664	2 341
Erhållna koncernbidrag					638		638
Lämnad utdelning					-756		-756
Utgående eget kapital 2009-12-31	4 238	1 577	100	-149	3 261	1 664	10 691

Noter till de finansiella rapporterna

Belopp avser miljoner kronor (Mkr) där inte annat framgår

Not 1 Redovisningsprinciper

De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter, om inte annat framgår nedan. Koncernens redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent på rapportering och konsolidering av moderbolag, dotterföretag samt intresseföretag.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningsuttalanden från International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) sådana de antagits av EU. Vidare har Rådet för finansiell rapportering rekommenderat RFR 1.2 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som kommenteras separat under respektive avsnitt. Moderbolagets redovisning är upprättad i enlighet med RFR 2.2 Redovisning för noterade juridiska personer. De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer förädlas av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av Årsredovisningslagen (ÅRL) och Tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskäl.

Värderingsgrunder tillämpade vid upprättande av moderbolagets och koncernens finansiella rapporter

Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärden, förutom biologiska tillgångar och vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. I moderbolaget har biologiska tillgångar och finansiella skulder ej värderats till verkligt värde.

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer som bolagen bedriver sin verksamhet. Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Upskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder. Se även not 27 Viktiga bedömningar och uppskattningar.

Ändrade redovisningsprinciper

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som koncernen tillämpar från och med 1 januari 2009. Övriga ändringar av IFRS med tillämpning från och med 2009 har inte haft någon väsentlig effekt på koncernens redovisning.

Utformning av de finansiella rapporterna

Sedan 1 januari 2009 tillämpar koncernen ändrade IAS 1 Utformning av finansiella rapporter. Ändringen har medfört att intäkter och kostnader som tidigare redovisats direkt i eget kapital nu istället redovisas i övrigt totalresultat, som

Holmen presenterar i en separat resultatrapport benämnd rapport över totalresultat vilken presenteras direkt efter resultaträkningen. Vidare har ändringen medfört att Holmen har lagt till en rapport som visar förändringar i eget kapital. Jämförelseperioder har genomgående ändrats i årsredovisningen så att de följer den nya utformningen. Då ändringarna endast påverkar utformningen har inga belopp ändrats, varken avseende resultat per aktie eller andra poster i de finansiella rapporterna.

Upplysningar om segment

Sedan 1 januari 2009 tillämpar koncernen nya IFRS 8 Rörelsesegment, som ersätter IAS 14 Segmentrapportering. IFRS 8 inför ett ledningsperspektiv på hur rörelsesegment ska delas in och presenteras. Standarden har tillämpats i enlighet med dess övergångsbestämmelser, genom att jämförelseårets uppgifter anpassats till kraven i IFRS 8. Tillämpningen av IFRS 8 har för Holmen inte inneburit någon ändring av segmentindelningen, eftersom de segment som identifierades i enlighet med IAS 14 sammanföll med de som VD och koncernchef följer upp. Företaget fortsätter att tillämpa samma redovisningsprinciper i rörelsesegmenten som i koncernredovisningen, det vill säga IFRS. Följaktligen har inga av de belopp som redovisas förändrats jämfört med tidigare redovisade belopp.

Upplysningar om finansiella instrument

Ändringar i IFRS 7 Finansiella instrument innebär att upplysningar med tillämpning från 1 januari 2009 påverkar Holmens finansiella rapportering från och med årsredovisningen för 2009. Ändringarna medför huvudsakligen att nya upplysningskrav om finansiella instrument värderade till verkligt värde i balansräkningen. Instrumenten delas in i tre nivåer beroende på kvaliteten på indata i värderingen. Indelningen i nivåer avgör hur och vilka upplysningar som ska lämnas om instrumenten; där nivå 3 med lägst kvalitet på indata omfattas av mer upplysningskrav än de andra nivåerna. Dessa upplysningskrav har främst påverkat not 7 och not 14. Därutöver medför ändringen av IFRS 7 några förändringar avseende upplysningar om likviditetsrisk. I enlighet med övergångsbestämmelserna i IFRS 7 har under första tillämpningsåret jämförande upplysningar inte lämnats för de upplysningar som krävs av ändringarna.

Låneutgifter

Sedan 1 januari 2009 tillämpar koncernen ändrade IAS 23 Låneutgifter. Ändringen medför att i anskaffningsvärdet för kvalificerade tillgångar som har ett påbörjandedatum 1 januari 2009 eller senare aktiveras koncernen låneutgifter. Tidigare har låneutgifter belastat resultatet i den period till vilken de är hänförliga istället för att aktiveras. Ändringen tillämpas, i enlighet med övergångsbestämmelserna i IAS 23, framåtriktat. För vidare beskrivning av redovisningsprincipen, se avsnitt Finansiella intäkter och kostnader längre fram i denna not.

Nya och ändrade redovisningsprinciper som blir tillämpliga från 2010

Ett antal nya eller ändrade IFRS träder i kraft först under kommande räkenskapsår och Holmen har valt att inte förtidstillämpa några av dessa standarder i förtid. Nyheter eller ändringar som blir tillämpliga från och med räkenskapsår efter 2010 planeras inte heller att förtidstillämpas. Nya eller ändrade IFRS med tillämpning från och med 2010 bedöms inte ha någon väsentlig påverkan på de finansiella rapporterna.

Moderbolaget

Utöver de ändrade redovisningsprinciper som anges ovan för koncernen har nedanstående ändringar påverkat moderbolaget under 2009.

RFR 2.2 Redovisning för juridisk person anger att ändrade IAS 1 Utformning av finansiella rapporter ska tillämpas med vissa undantag. En effekt för moderbolaget jämfört med tidigare rapportering är att en rapport över totalresultat tillkommit efter resultaträkningen. En annan effekt är den rapport över förändringar i eget kapital som lagts till.

Segmentrapportering

Koncernens verksamhet delas upp i rörelsesegment baserat på vilka delar av verksamheten företagets högsta verkställande beslutsfattare följer upp, så kallad "management approach" eller företagsledningsperspektiv. Indelningsgrunden för segment baseras på koncernens affärsområden. Detta överensstämmer med koncernens operativa struktur och den interna rapporteringen till VD och styrelse.

De redovisade posterna i rörelsesegmentets resultat, tillgångar och skulder är värderade i enlighet med det resultat, tillgångar och skulder som företagets högsta verkställande beslutsfattare följer upp. Se not 3 för ytterligare beskrivning av indelningen och presentationen av rörelsesegment.

Klassificering med mera

Anläggningstillgångar, långfristiga skulder och avsättningar består i allt väsentligt enbart av belopp som förväntas återvinnas eller betalas efter mer än tolv månader räknat från balansdagen. Omsättningstillgångar och kortfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget, Holmen AB. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att moderföretaget indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder, värderade till verkligt värde. Skillnaden mellan anskaffningskostnaden för aktierna och det verkliga värdet av förvärvade identifierbara nettotillgångar utgör goodwill. Dotterföretagets intäkter och kostnader respektive tillgångar och skulder ingår i koncernredovisningen från den dag det bestämmande inflytandet uppkommer (förvärvstidpunkten) och till den dag det upphör. Koncerninterna fordringar och skulder samt transaktioner mellan företag i koncernen liksom därmed sammanhängande realiserade vinster elimineras i sin helhet.

Intresseföretag

Aktieinnehav i intresseföretag, i vilka koncernen har lägst 20 procent och högst 50 procent av rösterna eller på annat sätt har ett betydande inflytande, redovisas i koncernen enligt kapitalandelsmetoden.

Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagets egna kapital samt koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andelar i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagets nettoresultat efter skatt hänförligt till moderbolagsägarna justerat för eventuella avskrivningar på eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar investeringens redovisade värde. Realiserade vinster uppkomna från transaktioner med intresseföretag elimineras i relation till ägd kapitalandel.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionsstillfället.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas i koncernredovisningen från

utlandsverksamhetens funktionella valuta till koncernens rapporteringsvaluta, svenska kronor, till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till svenska kronor till en genomsnittskurs som utgör en approximation av kurserna vid respektive transaktions-tidpunkt. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter samt vidhängande effekter av säkringar av nettoinvesteringarna redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i en separat komponent i eget kapital, benämnd omräkningsreserv. Vid avyttring av en utlandsverksamhet realiserar de till verksamheten hänförliga ackumulerade omräkningsdifferenserna efter avdrag för eventuell valutasäkring i koncernens resultaträkning. Ackumulerade omräkningsdifferenser hänförliga till utlandsverksamheter har bolaget valt att ange till noll vid tidpunkten för övergång till IFRS.

Kommissionärsbolagsförhållanden

Moderbolagets verksamhet bedrivs huvudsakligen genom kommissionärsbolagen Holmen Paper AB, Iggesund Paperboard AB, Holmen Timber AB, Holmen Skog AB och Holmen Energi AB.

Moderbolaget svarar för alla förpliktelser som dessa kommissionärsbolag ikläder sig. Samtliga intäkter, kostnader, tillgångar och skulder som uppkommer i de av kommissionärsbolagen bedrivna verksamheterna redovisas i Holmen AB med undantag för merparten av gjorda investeringar samt viss försäljning av skogsfastigheter som istället redovisas i några av koncernens dotterbolag.

Intäkter

Nettoomsättning

Som nettoomsättning redovisas fakturerad försäljning exklusive moms av produkter, virke och energi. Redovisat belopp är minskat med lämnade varurabatter och liknande intäktsreduktioner samt inkluderar valutakursdifferenser kopplade till försäljningen. Försäljning redovisas efter att de avgörande riskerna och nyttan som sammanhänger med äganderätten till försälda varor överförts till köparen och ingen dispositionsrätt eller möjlighet till faktisk kontroll över godset kvarstår.

Övriga rörelseintäkter

Som övriga rörelseintäkter redovisas intäkter från aktiviteter utanför bolagets huvudsakliga verksamhet. I posten ingår huvudsakligen försäljning av biprodukter, hyres- och arrendeintäkter, intäkter från tilldelade elcertifikat, resultat avseende utsläppsrätter samt resultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

Statliga bidrag redovisas i balansräkningen som förutbetalad intäkt när det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas och att koncernen kommer att uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget. Bidrag periodiseras systematiskt i resultaträkningen på samma sätt och över samma perioder som de kostnader bidragen är avsedda att kompensera för. Statliga bidrag relaterade till tillgångar redovisas i balansräkningen som en reduktion av tillgångens redovisade värde.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader består av ränteintäkter och räntekostnader, utdelningsintäkter, omvärderingar avseende finansiella instrument värderade till verkligt värde samt realiserade och realiserade kursförluster och vinster. Ränteintäkter på fordringar och räntekostnader på skulder beräknas med tillämpning av effektivräntemetoden. Räntekostnader inkluderar transaktionskostnader för lån vilka har periodiserats över lånets löptid vilket även gäller eventuell skillnad mellan mottagna medel och återbetalningsbelopp. Utdelningsintäkt redovisas när utdelning fastställts och rätten att erhålla betalning bedöms som säker.

Räntekostnader belastar normalt resultatet i den period till vilken de hänförs sig. Låneutgifter hänförliga till inköp eller uppförande av så kallade kvalificerade tillgångar ska aktiveras som en del av tillgångens anskaffningsvärde. En kvalificerad tillgång är en tillgång som tar en betydande tid i anspråk att färdigställas. Aktivering av låneutgifter är för koncernen aktuellt vid betydande investeringsprojekt. I not 11 framgår en beskrivning av den metod som har tillämpats.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktioner redovisas i

övrigt totalresultat eller direkt i eget kapital varvid även tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller direkt i eget kapital. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder, med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen. Temporära skillnader beaktas inte avseende koncernmässig goodwill och inte heller i temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli beskattade inom överskådlig framtid. I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas och medföra lägre skatteutbetalningar i framtiden. Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder i samma land nettoredovisas.

Resultat per aktie

Beräkningen av resultat per aktie baseras på årets resultat i koncernen hänförligt till moderbolagets aktieägare och på det vägda genomsnittliga antalet aktier utestående under året. Vid beräkningen av resultat per aktie efter utspädning justeras resultatet och det genomsnittliga antalet aktier för att ta hänsyn till effekter av utspädande potentiella stamaktier, vilka under rapporterade perioder härrör från köpoptioner förvärvade av anställda inom ramen för incitamentsprogrammet. Utspädning från optioner påverkar antalet aktier och uppstår endast när lösenkursen är lägre än börskursen och är större ju större skillnaden är mellan lösenkursen och börskursen.

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas och redovisas i koncernen i enlighet med IAS 39. I moderbolaget tillämpas samma principer med de restriktioner som återfinns i ÅRL 4 kap 14 §.

En finansiell tillgång eller skuld tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller bolaget inte längre har kontrollen över dem. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Avistaaffärer redovisas i enlighet med affärsdagsprincipen.

Banktillgodohavanden, låne- och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Nedskrivningsprövning görs löpande utifrån objektiva kriterier för dessa tillgångar. Vid en konstaterad förlust skrivs tillgången ner. En avsättning görs dock då förlusten är befarad. Kriterier som beaktas då en avsättning görs kan till exempel vara uteblivna betalningar eller andra indikationer som kan tyda på finansiella svårigheter hos gäldenären. Aktier och andelar som ej avser koncern- och intresseföretag har värderats till anskaffningsvärde. Värdering till verkligt värde har inte kunnat tillämpas, då tillförlitligt marknadsvärde ej har kunnat fastställas.

Finansiella skulder värderas initialt till mottagna medel med avdrag för eventuella transaktionskostnader. Löpande värderas normalt skulderna till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. I de fall mottagna medel understiger återbetalningsbeloppet periodiseras denna skillnad över lånets löptid med tillämpning av effektivräntemetoden. Lån som säkrats mot värdeförändringar och lån som redovisas med stöd av "fair value option" redovisas initialt exklusive eventuella transaktionskostnader och löpande till marknadsvärde. "Fair value option" har tillämpats för ett lån i syfte att återge en mer rättvisande resultatredovisning och därmed möta värdeförändringarna hos den ränteswap som tillhör lånet. I moderbolaget har lån ej värderats till verkligt värde. Resultatet från finansiella instrument redovisas i finansnettot alternativt rörelseresultat beroende på syftet med innehavet.

Derivat och säkringsredovisning

Samtliga derivat värderas till verkligt värde och redovisas i balansräkningen. I stort sett samtliga derivat innehåller i säkringssyfte.

Kassafliödessaöringars effektiva del av värdeförändringar redovisas i övrigt totalresultat fram tills det säkrade flödet träffar resultaträkningen då de ackumulerade värdeförändringarna flyttas från övrigt totalresultat till resultaträkningen för att

möta och matcha den säkrade transaktionen. För säkringar av investeringar justeras istället anskaffningsvärdet på den säkrade posten när den inträffar. Säkringars ineffektiva del redovisas direkt i resultaträkningen.

För säkring av verkligt värde redovisas värdeförändringar på derivaten direkt i resultaträkningen. Värdeförändringar för den säkrade posten redovisas på motsvarande sätt.

Värdeförändringar för säkringar avseende nettoinvesteringar i utländsk verksamhet redovisas för moderbolaget i resultaträkningen medan det i koncernen redovisas i övrigt totalresultat. Ackumulerad värdeförändring redovisas som en komponent i koncernens egna kapital fram tills dess att verksamheten avyttras då de ackumulerade värdeförändringarna redovisas i resultaträkningen. För derivat som inte uppfyller kraven för säkringsredovisning redovisas värdeförändringarna i rörelseresultatet eller finansnettot beroende på syftet med innehavet.

Beräkning av verkligt värde

Verkligt värde på finansiella instrument som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade marknadspriser och tillhör värderingsnivå 1 enligt IFRS 7. I de fall noterade marknadspriser saknas har verkligt värde beräknats genom diskonterade kassaflöden. När beräkningar av diskonterade kassaflöden gjorts har samtliga variabler såsom diskonteringsräntor och valutakurser för beräkningar hämtats från marknadsnoteringar, där så varit möjligt. Dessa värderingar tillhör värderingsnivå 2. Övriga värderingar, för vilka någon variabel baseras på egna bedömningar, tillhör värderingsnivå 3. Holmens transaktioner tillhör huvudsakligen värderingsnivå 2, med undantag för en transaktion som tillhör värderingsnivå 3. Värdering av valutoptioner har gjorts med tillämpning av Black & Scholes formel.

Immateriella anläggningstillgångar

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärv och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder samt eventuella förpliktelser. Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus eventuella ackumulerade nedskrivningar. Goodwill som uppkommit vid förvärv av intresseföretag inkluderas i det redovisade värdet för andelar i intresseföretag.

Utgifter för forskning kostnadsförs då de inträffar. Utgifter för utveckling aktiveras enbart vid större projekt om en säker bedömning av de framtida ekonomiska fördelarna kan göras. Övriga utgifter för utveckling redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Till immateriella anläggningstillgångar hör också patent, licenser samt IT-system. Immateriella anläggningstillgångar skrivs av under 5–10 år förutom goodwill. Eventuell goodwill fördelas till kassagenererande enheter och testas årligen för nedskrivningsbehov. Koncernen redovisar för närvarande ingen goodwill.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärden efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Materiella anläggningsstillgångar som består av delar med olika nyttjandeperioder behandlas som separata komponenter av materiella anläggningstillgångar. Tillkommande utgifter aktiveras endast om de bedöms generera ekonomiska fördelar för företaget. Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift aktiveras är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats aktiveras utgiften. Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsförs i samband med utbytet.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan ett eventuellt försäljningspris och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden med beaktande av gjorda nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Mark är inte föremål för avskrivning.

Följande nyttjandeperioder (år) används:

Maskiner för vattenkraftproduktion	20–40
Förvaltnings- och lagerbyggnader, bostäder	20–33
Driftsbyggnader, markanläggningar samt maskiner för massa-, pappers- och kartongtillverkning	20
Maskiner för sågverk	12
Övriga maskiner	10
Skogsbilvägar	10
Inventarier	4

Finns det indikation på att det bokförda värdet är för högt görs en analys där enskilda eller naturligt sammanhängande tillgångars återvinningsvärde fastställs som det högsta av nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset efter avdrag för uppskattade kostnader för försäljning av tillgången. Nyttjandevärdet mäts som förväntat framtida diskonterat kassaflöde. En nedskrivning utgörs av det belopp som återvinningsvärdet understiger bokfört värde. En nedskrivning återförs om det har skett en positiv förändring av förutsättningarna som används för att bestämma återvinningsvärdet. En återföring görs som mest upp till det bokförda värdet som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning, om nedskrivningen inte skulle ha gjorts.

Leasing

Leasing klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiell eller operationell leasing. Leasade anläggningstillgångar där koncernen i allt väsentligt står för samma risker och förmåner som vid direkt ägande klassificeras som finansiell leasing. Leasing av tillgångar där uthyraren i allt väsentligt kvarstår som ägare till tillgången klassificeras som operationell leasing och leasingavgiften kostnadsförs. Koncernens leasingavtal är samtliga klassificerade som operationella.

Biologiska tillgångar

Koncernen redovisar sina skogstillgångar uppdelat på växande skog, vilken redovisas som biologisk tillgång till verkligt värde, och mark, vilken redovisas till anskaffningskostnad. Förändringar i verkligt värde för den växande skogen redovisas i resultaträkningen. Holmens bedömning är att det saknas relevanta marknadspriser för att värdera skogsinnehav av Holmens storlek. Värderingen görs därför genom att beräkna nuvärdet av framtida förväntade kassaflöden från den växande skogen. Se även not 12.

I moderbolaget redovisas biologiska tillgångar enligt RFR 2.2. Det innebär att biologiska tillgångar klassificerade som anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde justerat för uppskrivningar med beaktande av eventuellt nedskrivningsbehov.

Avverkningsrätter redovisas som varulager. Dessa förvärfvas med syfte att genom avverkning säkerställa Holmens behov av råvara. Någon mätbar biologisk omvandling sker inte från förvärvstidpunkt till avverkningstillfälle.

Varulager

Varulager värderas till den lägsta av anskaffnings- eller tillverkningskostnad, efter avdrag för erforderlig inkurans, eller nettoförsäljningsvärde. Anskaffningsvärdet för varulager beräknas genom tillämpning av först in, först ut-metoden (FIFU). Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, efter avdrag för uppskattade kostnader för färdigställande och för att åstadkomma en försäljning. För egentillverkade färdigvaror består anskaffningsvärdet av direkta tillverkningskostnader och skälig andel av indirekta kostnader.

Erhållna utsläppsrätter redovisas initialt till marknadspris vid tilldelning som varulager och förutbetalad intäkt. Under året intäktsförs tilldelningen samtidigt som en interimsskuld, motsvarande gjorda utsläpp, kostnadsförs.

Ersättningar till anställda**Pensionskostnader och pensionsåtaganden**

Förpliktelse avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen när de intjänas.

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder. Denna ersättning diskonteras till ett nuvärde och oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder och det verkliga värdet på eventuella förvaltningsstillgångar dras av. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en förstklassig företagsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. När det inte finns en aktiv marknad för sådana företagsobligationer används istället marknadsräntan på statsobligationer med en motsvarande löptid. Beräkningen görs genom den så kallade projected unit credit method och utförs av en kvalificerad aktuarie för den del av pensionsåtagandena som är förmånsbestämd.

Vid fastställande av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltnings-tillgångarna kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från tidigare gjorda antaganden eller genom att antagandena ändras. Aktuariella vinster och förluster redovisas i övrigt totalresultat.

När förmånerna i en plan förbättras, redovisas den andel av den ökade förmånen som hänförs till de anställdas tjänstgöring under tidigare perioder som en kostnad i resultaträkningen linjärt fördelad över den genomsnittliga perioden tills förmånerna helt är intjänade. Om förmånen är fullt ut intjänade redovisas en kostnad i resultaträkningen direkt.

I moderbolaget tillämpas andra grunder för beräkning av förmånsbestämda planer än de som anges i IAS 19. Moderbolaget följer Tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkning av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen då de uppstår.

När det finns en skillnad mellan hur pensionskostnaden fastställs i juridisk person och koncern redovisas en avsättning eller fordran avseende särskild löneskatt i koncernen baserat på denna skillnad. Avsättningen eller fordran nuvärdesberäknas ej.

Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om koncernen är förpliktad, utan realistisk möjlighet till tillbaka-dragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

Incitamentsprogram

Det i Holmen-koncernen förekommande incitamentsprogrammet med löptiden 2008–2013 träffas inte av regelverket IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar, eftersom de anställda erbjuds att förvärva köpoptioner till marknadsmässigt pris.

Eget kapital

Koncernens eget kapital består av aktiekapital, övrigt tillskjutet kapital, omräknings- och säkringsreserv samt balanserade vinstmedel inklusive årets resultat. Med övrigt tillskjutet kapital avses överkurser som betalats i samband med emissioner. Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättats i en annan valuta än svenska kronor. Vidare består omräkningsreserven av valutakursdifferenser som uppstår vid omvärdering av skulder och derivat som klassificerats som säkringsinstrument av en nettoinvestering i en utländsk verksamhet, inklusive skatt. Säkringsreserven innefattar den effektiva andelen av den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på ett kassaflödessäkringsinstrument hänförbart till underliggande transaktioner som ännu

inte har inträffat, inklusive skatt. Balanserade vinstmedel innefattar samtliga övriga delar av eget kapital inklusive årets resultat.

Innehav av återköpta aktier redovisas som en minskning av balanserade vinstmedel. Förvärv av egna aktier redovisas som en avdragspost och likvid från avyttring av egna aktier redovisas som en ökning. Transaktionskostnader redovisas direkt mot balanserade vinstmedel.

Moderbolagets eget kapital består av aktiekapital, reservfond, uppskrivningsfond samt balanserade vinstmedel och årets resultat. Reservfonden i moderbolaget avser tidigare obligatoriska avsättningar till reservfond samt belopp som före 1 januari 2006 tillförts överkursfonden. Uppskrivningsfonden i moderbolaget innehåller belopp avsatta i samband med uppskrivningar av materiella eller finansiella anläggningstillgångar. Balanserade vinstmedel innefattar samtliga övriga delar av eget kapital såsom sänkingsreserv samt transaktioner till följd av återköp av egna aktier. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsregler som koncernen avseende dessa poster, se ovan.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när koncernen har en befintlig legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. En avsättning för omstrukturering redovisas när koncernen har fastställt en utförlig och formell omstruktureringsplan och omstruktureringen har antingen påbörjats eller blivit offentligt tillkännagiven.

Avsättningar görs för miljöinsatser som sammanhänger med tidigare verksamhet när föreningar uppkommer eller upptäcks och det är troligt att betalningsansvar uppkommer och beloppet kan uppskattas med tillförlitlighet.

Reserver för framtida skogsvårdsutgifter beräknas utifrån tolkningar av gällande skogsvårdslagstiftning och -regleringar, närhelst det är sannolikt att betalningsansvar uppkommer och när beloppet i rimlig utsträckning kan uppskattas.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Koncernbidrag och aktieägartillskott för juridiska personer

Koncernbidrag och aktieägartillskott redovisas i moderbolaget i enlighet med uttalande från Rådet för finansiell rapportering (UFR 2). Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren i den mån nedskrivning ej erfordras. Koncernbidrag redovisas enligt ekonomisk innebörd. Det innebär exempelvis att koncernbidrag som lämnats eller erhållits i syfte att minimera koncernens totala skatt redovisas direkt mot balanserade vinstmedel efter avdrag för dess aktuella skatteeffekt.

Övrigt

De siffror som presenteras har avrundats till närmaste heltal eller motsvarande. Saknas värde anges ett streck (-).

Not 2 Finansiell riskhantering

Koncernens och moderbolagets finansverksamhet och hantering av finansiella risker är centraliserad till Koncernstab Ekonomi och Finans. Verksamheten bedrivs utifrån en av styrelsen fastställd finanspolicy och präglas av låg risknivå. Syftet är att minimera koncernens kapitalkostnad genom ändamålsenlig finansiering och att effektivt hantera och kontrollera koncernens finansiella risker. Nedan beskrivs de väsentliga delarna av denna hantering. Kreditrisk gentemot koncernens kunder hanteras av respektive affärsområde och beskrivs i not 16 Rörelsefordringar.

Valutarisk

Transaktionsexponering

Holmen har en väsentlig del av försäljningsintäkterna i andra valutor än kostnaderna. För att minska resultatpåverkan av förändrade valutakurser säkrar Holmen nettoflödet med främst valutaterminer, ibland kompletterat med valutaoptioner. Nettoflödet i euro, pund och dollar för de närmaste 4 månaderna säkras alltid. Detta motsvarar normalt kundfordringar och utestående order. Styrelsen kan besluta att säkra flöden för en längre period om det bedöms lämpligt med hänsyn till produktens lönsamhet, konkurrenskraft och valutasituationen.

Vid ingången av 2009 hade koncernen valutasäkrat huvuddelen av bedömda betalningsflöden i euro för 2009 samt delar av flödena i pund och dollar. Resultatet av valutasäkringar redovisas i rörelseresultatet i takt med att den säkrade posten redovisas och uppgick för 2009 till -408 (-336) Mkr. Vid utgången av 2009 var cirka 70 procent av 2010 års bedömda nettovalutaflöden säkrade, cirka 60 procent av 2011 års och cirka 20 procent av 2012 års prognostiserade flöden, se tabell.

Transaktionsexponering per 2009-12-31, Mkr*

	12 månaders bedömda		2010 Säkringar			2011 Säkringar			2012 Säkringar		
	nettoflöden		Mkr	kurs**	%	Mkr	kurs**	%	Mkr	kurs**	%
EUR	4 700		4 200	9,70	90	3 600	10,63	85	1 100	10,45	25
USD	1 100		350	6,94	30						
GBP	250		50	11,44	20						
Övriga	650		50								
Totalt	6 700		4 650			3 600			1 100		

* Siffrorna i tabellen är avrundade.

** Kurs avser genomsnittlig säkringskurs.

Marknadsvärdet på utestående transaktionssäkringar uppgick per 31 december 2009 till -93 (-1 123) Mkr. -48 (-123) Mkr har redovisats i resultaträkningen 2009 och resterande del i övrigt totalresultat då sänkingsredovisning tillämpas, varav -162 Mkr avser 2010, 108 Mkr 2011 och 10 Mkr 2012.

Valutaexponering som uppkommer när investeringar betalas i utländsk valuta separeras från övrig transaktionsexponering. Normalt säkras 90–100 procent av valutaexponeringen för större investeringar. Marknadsvärdet på säkringar av investeringsköp redovisas i övrigt totalresultat fram till förfall då resultatet läggs till anskaffningsvärdet på den anläggningstillgång som säkrats. Per 2009-12-31 fanns inga utestående säkringar av investeringsinköp. Under perioden har 1 Mkr påverkat anskaffningsvärden för säkrade poster.

Omräkningsexponering

Koncernens redovisade resultat påverkas av valutakursförändringarna när de utländska dotterbolagens resultat omräknas till svenska kronor. Denna exponering säkras normalt inte. Koncernens egna kapital påverkas av valutakursförändringarna när de utländska dotterbolagens tillgångar och skulder omräknas till svenska kronor. Säkring av denna exponering (så kallad equity-hedge) bedöms från fall till fall och görs då med utgångspunkt från koncernmässigt värde av nettotillgångarna. Säkring sker med lån i utländsk valuta eller valutaterminer.

Nettotillgångar och equity-hedge 2009-12-31, Mkr

	Nettotillgångar	Equity-hedge
EUR	4 314	4 148
GBP	1 382	456
Övriga	32	-

Resultatet från equity-hedge uppgick till 254 (-541) Mkr under 2009 och har redovisats i övrigt totalresultat då sänkingsredovisning tillämpas (efter hänsyn till skatt 187 Mkr). I moderbolaget redovisas detta resultat i resultaträkningen. Omräkningen av utländska nettotillgångar påverkade koncernens egna kapital med -255 (445) Mkr. Marknadsvärdet av utestående equity-hedge uppgick per 31 december 2009 till -159 (-456) Mkr, varav -193 Mkr avser lån och 34 Mkr avser finansiella derivat. Ackumulerad värdeförändring från equity-hedge redovisas i koncernens resultaträkning om den säkrade utlandsverksamheten avyttras.

Hur koncernens rörelseresultat påverkas av förändrade valutakurser framgår av förvaltningsberättelsen, se sidan 47. Det egna kapitalet skulle påverkas med -82 Mkr vid 1 procents försvagning av valutakursen mot SEK, inklusive omräkning av utländska dotterbolag.

Ränterisk

Koncernens finansieringskostnad påverkas av förändringar i marknadsräntan. Räntebindningen på koncernens finansiella tillgångar och skulder är normalt kort. Styrelsen kan välja att förlänga räntebindningen i syfte att begränsa effekten av en ränteuppgång. Under året har den genomsnittliga räntebindningen varierat mellan 19 och 22 månader och uppgick vid utgången av 2009 till 22 månader. Derivatinstrument i form av ränteswappar och FRA-s används för att styra räntebindningen utan att underliggande lån förändras. Marknadsvärdet för dessa instrument uppgick per 31 december 2009 till -60 (-132) Mkr vilket har redovisats i övrigt totalresultat då säkringsredovisning tillämpas. Detta värde förväntas redovisas i resultaträkningen under 2010 och senare. Nettoskuldens räntebindning, valuta fördelning samt genomsnittliga ränta för olika bindningstider framgår av tabellen nedan där hänsyn tagits till derivat som påverkar skuldernas valuta fördelning och räntebindning.

Räntebindning finansiell nettoskuld 2009-12-31, Mkr

	Totalt	-1 år	1-3 år	3-5 år	>5 år	Övrigt
SEK	-1 525	51	-	-1 533	-	-43
EUR	-3 944	-2 787	-736	-55	-361	-6
GBP	-280	-9	-	-	-	-271
Övriga valutor	66	66	-	-	-	-1
Finansiell nettoskuld	-5 683	-2 679	-736	-1 588	-361	-320
Snittränta, %		2,7	4,5	4,5	3,9	7,0

Kolumnen Övrigt avser avsättningar för pensioner, se not 18.

Hur koncernens rörelseresultat påverkas av förändrade marknadsräntor framgår av förvaltningsberättelsen, se sidan 48. Det egna kapitalet skulle påverkas med 19 Mkr av en procentenhets ökning av marknadsräntorna.

Finansieringsrisk

Holmens finansiella nettoskuld uppgick per 31 december 2009 till 5 683 Mkr, fördelat på finansiella skulder och räntebärande pensionsavsättningar 6 091 Mkr, likvida medel 182 Mkr samt finansiella fordringar 225 Mkr.

Som en del av Holmens strategi anges att bolaget ska ha en stark finansiell ställning som ger finansiell stabilitet och möjlighet att fatta korrekta och långsiktiga affärsbeslut som är relativt oberoende av konjunktur och externa finansieringsmöjligheter. Målet för skuldsättningsgraden är inom intervallet 0,3-0,8 och anpassningen till detta mål utgör en del av den strategiska planeringen. Vid årsskiftet var skuldsättningsgraden 0,34. Standard & Poor's har sänkt sin långfristiga kreditrating av Holmen från BBB+ till BBB med negativa utsikter. Den kortfristiga ratingen har sänkts till A-3/K-2.

Holmens finansiering består i huvudsak av banklån, obligationslån samt av emission av företagscertifikat. Holmens svenska certifikatsprogram har ett rambelopp på 6 000 Mkr. Certifikat med löptider upp till ett år kan utges i både kronor och euro. Per den 31 december 2009 var -945 Mkr utestående. Holmens så kallade Medium Term Note Program, där obligationer kan utges, har ett rambelopp på 4 000 Mkr. Obligationer med löptider mellan ett och femton år kan utges i både kronor och euro. Per den 31 december 2009 var -2 693 Mkr utestående. Under året togs ny långfristig finansiering upp genom MTN-lån om 1 500 Mkr samt ett avtal om ett nytt kreditlöfte om 1 300 Mkr tecknats. Övrig finansiering har under året främst hanterats genom Holmens certifikatsprogram, utnyttjande av det kontrakterade 600 MEUR löftet och korta banklån. Per den 31 december 2009 var Holmens kreditlöften utnyttjade.

Förfallostruktur på finansiella skulder och tillgångar som ingår i den finansiella nettoskuden samt källor för finansiering framgår av tabellen nedan. Tabellen visar redovisade värden där förväntade räntebetalningar inte ingår.

	2010	2011	2012	2013	2014-	Totalt
Finansiella tillgångar						
Placeringar kreditinstitut	-	6	2	2	9	21
Likvida medel	182	-	-	-	-	182
Derivat	51	-	-	-	-	51
Övriga finansiella fordringar	23	2	1	1	128	154
Totala finansiella fordringar	256	8	3	3	137	407
Finansiella skulder						
MTN lån	510	-	330	1 493	361	2 693
Lån från banker och övriga kreditinstitut	551	115	113	1 021	2	1 802
Certifikatsprogram	945	-	-	-	-	945
Bankkontoskulder	251	-	-	-	-	251
Derivat	41	28	6	3	-	78
Totala finansiella skulder	2 298	143	448	2 517	363	5 770
Kontrakterade kreditlöften			6 180		1 300	7 480

Med finansieringsrisk avses risken för att framtida kapitalanskaffning och refinansiering av förfallande lån blir svår eller dyr. Holmen reducerar risken genom att ha en god spridning på skuldernas förfall samt genom användande av kontrakterade kreditlöften. Holmen har från ett syndikat av banker ett kontrakterat kreditlöfte om 600 MEUR som löper till 2012. Utöver detta finns sedan 2009 ett bilateralt kreditlöfte om 1 300 Mkr som löper till 2016. Båda kreditlöftena är tillgängliga att utnyttja under förutsättning att koncernens skuldsättningsgrad understiger 1,5.

Koncernens finansieringsplanering hanteras genom prognoser över finansieringsbehovet för kommande år baserat på koncernens fleråriga verksamhetsplan, budget och prognoser som uppdateras regelbundet.

Råvaror

Koncernen är exponerad mot prisförändringar på dess produkter och väsentliga insatsvaror, se sidan 47 i förvaltningsberättelsen. För vissa pappers- och massa-produkter finns det en OTC-handel i finansiella kontrakt. Holmen har under året inte handlat med några sådana kontrakt. För insatsvaror är det möjligt att säkra prisrisk för energi medan det för övriga varor finns begränsade möjligheter. Koncernen säkrar främst risk för förändringar i elpriset.

För att minska exponeringen mot förändringar i elpriset används fysiska leveransavtal med fast pris samt finansiella säkringar. Beslut om elprissäkringar fattas av styrelsen. Holmens nettoinköp av el uppgick under 2009 till 3 200 GWh varav i Sverige cirka 2 600 GWh. Koncernens bedömda nettoförbrukning av el i Sverige är för perioden 2010-2012 fullt prissäkrad. För perioden 2013-2015 är cirka 85 procent prissäkrad. Säkringarna utgörs till övervägande del av fysiska fastprisavtal. Resultatet av finansiella säkringar redovisas i resultaträkningen i takt med att de förfaller och uppgick för 2009 till 64 (27) Mkr. Marknadsvärdet på utestående finansiella säkringar uppgick per 31 december 2009 till 57 (88) Mkr, som redovisats i övrigt totalresultat då säkringsredovisning tillämpas, varav 22 Mkr avser 2010, 25 Mkr avser 2011 och 10 Mkr avser 2012.

Hur koncernens resultat påverkas av förändrade råvarupriser framgår av förvaltningsberättelsen, se sidan 47. Det egna kapitalet skulle påverkas med - 2 Mkr vid en procentenhets ökning av elpriset.

Kreditrisk

Koncernens finansiella transaktioner ger upphov till kreditriskar gentemot finansiella motparter. Risken för att en motpart inte fullgör sin förpliktelse begränsas genom val av kreditvärdiga motparter, begränsning av engagemang per motpart samt användande av ISDA- och FEMA-avtal.

Per 31 december 2009 hade koncernen utestående derivatkontrakt med ett nominellt belopp om cirka 16 miljarder och ett marknadsvärde om netto -61 Mkr. Beräknat enligt Finansinspektionens föreskrifter för finansiella institut (FFFS 2007:1) skulle Holmens sammanlagda motpartsrisk i derivatkontrakt uppgå till 263 Mkr per 31 december 2009. För övriga finansiella tillgångar bedöms den maximala kreditrisken motsvaras av nominellt belopp.

Kreditriskar gentemot koncernens kunder hanteras av respektive affärsområde och beskrivs i not 16 Rörelsefordringar.

Försäkringar

Holmen försäkrar sina anläggningar mot egendoms- och avbrottsskador. Den egna risken varierar mellan olika anläggningar men uppgår som mest till cirka 30 Mkr för enskild skada. Koncernens skogsinnehav försäkras inte. Arealerna är spridda över stora delar av landet och risken för omfattande samtidiga skador har inte bedömts motivera den kostnad det skulle innebära att försäkra skogsinnehavet.

Not 3 Rapportering per rörelsesegment

	Holmen Paper	Iggesund Paperboard	Holmen Timber	Holmen Skog	Holmen Energi	Koncern- gemensamt och övrigt	Elimi- neringar	Totalt Koncernen
2009								
Nettoomsättning								
Extern	9 303	5 023	553	2 745	447	-	-	18 071
Intern	0	0	0	2 054	1 182	-	-3 236	-
Övriga rörelseintäkter	238	262	127	119	14	37	-197	600
Rörelsens kostnader	-8 363	-4 484	-632	-4 303	-1 208	-225	3 446	-15 769
Avskrivningar enligt plan	-878	-361	-31	-27	-21	-3	0	-1 320
Nedskrivningar	-	-22	-	-	-	-	-	-22
Värdeförändring biologiska tillgångar	-	-	-	16	-	-	-	16
Andelar i intresseföretags resultat	41	-	4	-	-	-	-	45
Rörelseresultat	340	419	21	605	414	-191	13	1 620
<i>Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster</i>	<i>340</i>	<i>419</i>	<i>21</i>	<i>605</i>	<i>414</i>	<i>-191</i>	<i>13</i>	<i>1 620</i>
Rörelsemarginal exkl. jämförelsestörande poster, %	4	8	4	13	25			9
Avkastning på operativt kapital exkl. jämförelsestörande poster, %	4	10	6	5	13			6
Operativa tillgångar	10 186	4 781	483	12 646	3 342	419	-392	31 465
Operativa skulder	1 397	666	87	1 262	135	1 382	-392	4 536
Operativt kapital	8 789	4 114	396	11 384	3 207	-963	0	26 929
Investeringar	287	260	110	69	88	2	0	818

	Koncernen		Moderbolaget	
Anläggningstillgångar per land	2009	2008	2009	2008
Sverige	21 415	21 619	17 006	18 231
Storbritannien	550	598	-	-
Spanien	3 364	3 877	-	-
Övrigt	52	59	-	-
Summa	25 380	26 153	17 006	18 231

	Koncernen		Moderbolaget	
Nettoomsättning per produktområde	2009	2008	2009	2008
Tidnings- och journalpapper	9 144	10 177	7 043	7 966
Kartong	4 865	4 677	2 879	2 699
Massa	137	128	240	224
Trävaror	548	499	548	496
Virke	2 745	3 064	2 695	2 997
Kraft	447	550	1	0
Övrigt	185	241	32	0
Summa	18 071	19 334	13 436	14 382

	Koncernen		Moderbolaget	
Nettoomsättning per marknad	2009	2008	2009	2008
Sverige	4 211	4 940	3 749	4 308
Storbritannien	2 083	1 943	1 328	1 189
Tyskland	2 676	2 597	2 296	2 237
Spanien	1 427	1 909	288	390
Nederländerna	771	771	675	661
Frankrike	728	786	449	531
Italien	848	953	555	612
Övriga Europa	3 011	3 411	2 313	2 829
Övriga världen	2 316	2 024	1 784	1 624
Summa	18 071	19 334	13 436	14 382

2008	Holmen Paper	Iggesund Paperboard	Holmen Timber	Holmen Skog	Holmen Energi	Koncern- gemensamt och övrigt	Elimi- neringar	Totalt Koncernen
Nettoomsättning								
Extern	10 443	4 845	499	2 997	550	-	-	19 334
Intern	0	15	0	2 446	1 284	-	-3 745	-
Övriga rörelseintäkter	350	260	138	129	12	37	-172	755
Rörelsens kostnader	-9 970	-4 433	-593	-4 898	-1 500	-196	3 916	-17 673
Avskrivningar enligt plan	-896	-368	-34	-26	-19	0	-	-1 343
Nedskrivningar	-57	-	-	-	-	-	-	-57
Värdeförändring biologiska tillgångar	-	-	-	-16	-	-	-	-16
Andelar i intresseföretags resultat	47	-	3	-	-	-	-	50
Rörelseresultat	-81	320	13	632	327	-149	-10	1 051
<i>Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster *</i>	<i>280</i>	<i>320</i>	<i>13</i>	<i>632</i>	<i>327</i>	<i>-149</i>	<i>-10</i>	<i>1 412</i>
Rörelsemarginal exkl. jämförelsestörande poster, % *	3	7	3	12	18			7
Avkastning på operativt kapital exkl. jämförelsestörande poster, % *	3	8	4	6	11			5
Operativa tillgångar	12 123	4 914	439	12 796	3 149	568	-557	33 432
Operativa skulder	1 886	661	73	1 382	142	2 222	-557	5 809
Operativt kapital	10 237	4 254	366	11 415	3 006	-1 654	-	27 623
Investeringar	679	327	19	21	76	2	-	1 123

* Jämförelsestörande poster avser -298 Mkr för nedläggning av Wargöns Bruk, -115 Mkr för kostnader i samband med nedläggning av PM 2 i Hallsta och resultateffekter av branden i Braviken +52 Mkr.

Affärsområdet Holmen Paper tillverkar tryckpapper för dagstidningar, tidskrifter, kataloger, reklam och böcker vid två svenska och ett spanskt bruk. Iggesund Paperboard producerar kartong för konsumentförpackningar och grafiska ändamål vid ett svenskt och ett engelskt bruk. Holmen Timber tillverkar trävaror vid ett svenskt sågverk. Årlig produktionskapacitet är 1 940 000 ton tryckpapper, 530 000 ton kartong och 340 000 kubikmeter trävaror. Holmen Skog ansvarar för koncernens skogar på drygt en miljon hektar. Den årliga avverkningen i egen skog är cirka 2,5 miljoner kubikmeter virke. Holmen Energi ansvarar för koncernens vattenkrafttillgångar och för att utveckla koncernens verksamhet inom energiområdet. Produktionen uppgår ett normalår till cirka 1 100 GWh el vid hel- och delägda vattenkraftverk i Sverige. Holmen Skog och Holmen Energi ansvarar även för koncernens virkes- respektive elförsörjning i Sverige, vilka är viktiga råvaror för industriverksamheten.

I Holmen-koncernen ansvarar affärsområdena för förvaltningen av de operativa tillgångarna och skulderna. Det operativa kapitalet i respektive segment inkluderar alla tillgångar och skulder som nyttjas av affärsområdet såsom anläggnings-tillgångar, varulager och rörelsefordringar och rörelseskulder. Finansiering och skattefrågor hanteras på koncernnivå. Följaktligen fördelas inte finansiella tillgångar och skulder, inklusive pensionsskuld, samt aktuella och uppskjutna skattefordringar och skatteskulder på affärsområdena.

Den koncerninterna försäljningen mellan segmenten baseras på ett marknads-mässigt internpris. Segmentet "Koncerngemensamt och övrigt" omfattar koncernstaber och koncerngemensamma funktioner som inte fördelas på övriga segment. Inga resultatposter efter rörelseresultatet allokteras till respektive affärsområde.

Intäkter från externa kunder har hänförs till enskilda länder efter det land kunden har sin hemvist.

Not 4 Övriga rörelseintäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Försäljning biprodukter	186	253	111	181
Utsläppsrätter	24	18	25	22
Elcertifikat	71	72	63	65
Försäljning anläggningstillgångar	31	29	8	12
Hyses- och arrendeintäkter	22	19	19	16
Skogsvårdsuppdrag	52	44	52	44
Övrigt	215	320	169	257
Totalt	600	755	447	596

Av försäljning biprodukter i koncernen avser 124 (160) Mkr utskott från produktion, 34 (53) Mkr spån, bark och flis m m samt 28 (40) Mkr extern försäljning av energi.

Koncernen har tilldelats utsläppsrätter, vilka till största delen använts i den egna produktionen. Överskottet har medfört ett redovisat resultat på 24 (18) Mkr.

Intäkten från elcertifikat som erhållits från produktion av förnyelsebar energi vid koncernens svenska anläggningar uppgick till 71 (72) Mkr.

Not 5 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar

	Koncernen		Moderbolaget	
Lönekostnader och sociala avgifter	2009	2008	2009	2008
Löner och ersättningar	1 866	2 054	1 292	1 546
Sociala kostnader	720	807	583	693

Årsstämmans riktlinjer för bestämmande av lön och annan ersättning till ledande befattningshavare

Årsstämman 2009 fattade beslut om följande oförändrade riktlinjer för bestämmande av lön och annan ersättning till verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare, det vill säga de affärsområdes- och stabschefer som rapporterar direkt till verkställande direktören.

Lön och övriga förmåner

Ersättningen till verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare ska utgöras av en fast, marknadsmässig lön. Övriga förmåner, i huvudsak bil- och bostadsförmån, ska där de förekommer utgöra en begränsad del av ersättningarna. Någon rörlig ersättning ska inte förekomma.

Pension

Ordinarie pensionsålder ska vara 65 år. Bolaget eller befattningshavaren ska äga ömsesidig rätt att begära pensionsuttag tidigast från 60 år. Pension före 65 år ska vara förmånsbestämd eller avgiftsbestämd. Pension från 65 år ska följa ITP-planen. Därutöver ska befattningshavaren kunna erhålla en kompletterande ålderspension. För sådan kompletterande pension ska en successiv övergång ske från den hittills tillämpade ordningen med en förmånsbestämd pension till en ordning där pensionen är avgiftsbestämd.

Uppsägningstid och avgångsvederlag

Uppsägningstiden bör normalt vara ett år, om uppsägningen sker på initiativ av bolaget, och sex månader, om uppsägningen sker på initiativ av befattningshavaren. Vid uppsägning från bolagets sida ska avgångsvederlag kunna utgå med belopp motsvarande högst 24 månadslöner.

Incitamentsprogram

Beslut om aktie- och aktiekursrelaterade incitamentsprogram riktade till ledande befattningshavare ska fattas av bolagsstämman.

Ersättningskommitté

En inom styrelsen utsedd ersättningskommitté ska bereda frågor om lön och övriga anställningsvillkor för verkställande direktören och förelägga styrelsen förslag till beslut i sådana frågor. De närmare principerna för lönesättning, pensioner och andra förmåner avseende övriga ledande befattningshavare ska återfinnas i av ersättningskommittén fastlagd lönepolicy.

Avvikelse i enskilt fall

Styrelsen ska ha rätt att frångå dessa riktlinjer om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det. Om sådan avvikelse sker ska information om detta och skälet till avvikelsen redovisas vid närmast följande årsstämma.

Incitamentsprogram

Årsstämman 2008 godkände styrelsens förslag om att införa ett incitamentsprogram för Holmenkoncernens anställda, vilket löper inom koncernen sedan maj 2008. Programmet innebar att de anställda erbjöds att till marknadsmässigt pris (beräknat av oberoende bank) förvärva köpoptioner avseende aktier av serie B i Holmen. 1 492 av koncernens omkring 5 000 anställda köpte sammanlagt 758 300 köpoptioner. Optionspriset var 20 kronor per option och optionernas lösenpris uppgår till 224,50 kronor per aktie. Varje option ger rätt att förvärva en aktie under lösenperioden maj/juni 2013. Holmens åtagande i programmet har säkerställts genom återköp av egna aktier.

Regelverket IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar är inte tillämpligt eftersom de anställda förvärvade köpoptionerna till marknadsmässigt pris.

Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare

Styrelsen

Till den av årsstämman valda styrelsen utgår fast styrelsearvode. VD erhåller dock inget arvode. För 2009 uppgick arvodet till 2 475 000 (2 475 000) kronor. Arvodet till styrelsens ordförande var 550 000 (550 000) kronor och till övriga ledamöter (exklusive VD) 275 000 (275 000) kronor vardera.

Ledande befattningshavare

Lön och övriga förmåner till VD under 2009 uppgick till 6 768 603 (6 769 821) kronor. Den totala pensionskostnaden för VD (ITP-kostnad samt kostnaden för förmåner utöver ITP) beräknad enligt IAS 19 uppgick under 2009 till 3 263 711 (3 050 305) kronor. Inga rörliga ersättningar har utgått.

För övriga ledande befattningshavare, det vill säga de 5 affärsområdeschefer och fem stabschefer som rapporterar direkt till VD, uppgick löner och övriga förmåner under 2009 till sammanlagt 18 206 318 (17 768 644) kronor. Den totala pensionskostnaden (ITP-kostnad samt kostnaden för förmåner utöver ITP) beräknad enligt IAS 19 för denna grupp uppgick under 2009 till 10 897 672 (8 570 257) kronor. Inga rörliga ersättningar har utgått.

För ledande befattningshavare är uppsägningstiden 12 månader från bolagets sida och 6 månader från den anställdes sida. Vid uppsägning från bolagets sida utgår avgångsvederlag med motsvarande 1,0 till 2,0 årslöner beroende på befattningshavarens ålder. För VD utgår avgångsvederlag med 2,0 årslöner.

Samtliga ledande befattningshavare är anställda av moderbolaget.

Pensionsförpliktelser för styrelse och ledande befattningshavare

Holmens pensionsåtagande utöver ITP-planen avseende VD uppgick per 2009-12-31 till 15 (13) Mkr och avseende övriga ledande befattningshavare till 63 (54) Mkr, beräknat enligt IAS 19. Koncernen har även åtagande avseende en medlem av styrelsen som tidigare varit bolagets VD; Göran Lundin 7 (7) Mkr. Pensionsåtagandena tryggas av förvaltningstillgångar i fristående pensionsstiftelse.

	2009		2008	
	Medelantal årsanställda	varav kvinnor	Medelantal årsanställda	varav kvinnor
Moderbolaget				
Sverige	3 227	589	3 465	608
Koncernföretag				
Sverige	-	-	46	5
Australien	3	2	3	1
Belgien	1	-	3	2
Danmark	2	1	3	2
Estland	20	6	22	6
Frankrike	34	8	31	6
Hongkong	5	1	5	1
Italien	8	4	7	4
Nederländerna	116	46	112	30
Polen	7	4	6	3
Portugal	2	1	2	1
Schweiz	6	2	7	3
Singapore	6	4	5	3
Spanien	596	119	573	106
Storbritannien	514	53	511	54
Tyskland	22	8	17	8
USA	8	2	11	3
Totalt koncernföretag	1 350	261	1 364	238
Totalt koncernen	4 577	850	4 829	846

Årets minskning av antalet anställda i moderbolaget förklaras främst av uppsägningar i samband med nedläggning av Wargöns Bruk och personalreduktionsprogram i samband med omstrukturering av Hallsta Pappersbruk.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Andel kvinnor, %				
Styrelse (exkl. suppleanter)	17	8	17	8
Ledande befattningshavare	9	9	9	9

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Sjukfrånvaro i Sverige, %				
Total sjukfrånvaro	3,8	4,6	3,8	4,6
Långtidssjukfrånvaro (> 60 dagar)	1,7	2,7	1,7	2,7
Sjukfrånvaro, män	3,8	4,5	3,8	4,5
Sjukfrånvaro, kvinnor	3,7	5,3	3,7	5,3
Anställda, -29 år	2,4	2,5	2,4	2,5
Anställda, 30-49 år	3,1	4,0	3,1	4,0
Anställda, 50 år -	4,7	5,7	4,7	5,7

Not 6 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

Revisionsbolaget KPMG valdes av årsstämman 2008 till revisorer för en tid av fyra år (2008-2011). KPMG genomför revisionen i Holmen AB samt i nästan samtliga dotterbolag.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Ersättningar till KPMG				
Revisionsuppdrag	8	7	4	4
Andra uppdrag	5	4	1	1
Summa	13	11	5	5
Övriga revisorer	0	0	-	-
Totalt	13	11	5	5

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag. Holmen har utöver revisionsuppdraget konsulterat KPMG inom skatteområdet, i redovisningsfrågor samt för olika utredningar.

Not 7 Resultat från finansiella instrument

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Finansiella intäkter				
Utdelning från koncernföretag	-	-	1 156	15
Vinst vid försäljning av koncernföretag	-	-	-	0
Vinst vid försäljning av aktier och andelar	-	-	-	1
Nettovinst/förlust				
Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via årets resultat				
- Innehas för hantering av finansiella risker *	5	2	5	2
- Övriga	0	0	0	0
Ränteintäkter	7	14	13	88
Summa finansiella intäkter	12	17	1 174	106
Finansiella kostnader				
Nedskrivning av aktier i koncernföretag	-	-	-436	-
Nettovinst/förlust				
Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via årets resultat				
- Innehas för hantering av finansiella risker *	-38	-19	114	-176
- Övriga	23	-2	-	0
Likvida medel	31	-15	31	-15
Övriga finansiella skulder	1	53	102	-322
Summa nettovinst/förlust	18	17	247	-513
Räntekostnader **	-284	-345	-239	-354
Finansiella kostnader	-267	-328	-428	-867
Finansnetto	-255	-311	746	-761

* Tillhör kategorin "Innehas för handel" enligt IAS 39.

** -63 (21) Mkr i koncernen avser räntekostnader på skulder som är värderade till verkligt värde via årets resultat. För moderbolaget uppgår motsvarande belopp till -63 (21) Mkr.

De nettovinster och förluster som redovisas i finansnettot avser främst valutaomvärdering avseende intern utlåning, säkring av intern utlåning samt valutaomvärdering av likvida medel och säkring av likvida medel. Vidare ingår omvärdering av lån som värderas till verkligt värde via resultaträkningen och ränte-

swappar som säkrar lån med fast ränta. I moderbolagets finansnetto ingår dessutom valutaomvärdering av externa lån och terminer som säkrar nettoinvestering i utlandsverksamhet. Dessa poster redovisas i koncernen i övrigt totalresultat. Marknadsvärdet på räntekomponenten i valutaterminer samt värdeförändringar i upplupen ränta och realiserad ränta i fastränteswappar redovisas löpande i räntenettet.

Värdeförändringar för det lån som värderas till verkligt värde enligt "fair value option" har påverkat resultatet med 23 (-2) Mkr, varav ändrade marknadsräntor har resulterat i värdeförändringar om -8 (-19) Mkr. Ackumulerat har värdeförändringar om 73 (50) Mkr redovisats i resultaträkningen. Värdeförändringar för den swap som tillhör det lån som värderas till verkligt värde med stöd av "fair value option" har påverkat resultatet med -5 Mkr. Värdeförändring för det lån som säkras med avseende på verkligt värde har påverkat resultatet med 3 (-8) Mkr medan tillhörande ränteswap påverkat resultatet med -3 (8) Mkr. I moderbolaget ingår inga värdeförändringar gällande lån.

Resultat från finansiella instrument som redovisas i rörelseresultatet framgår av tabellen nedan:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Valutakursvinst/förlust på kundfordringar och leverantörsskulder	-26	232	-7	223
Nettovinst/förlust avseende derivat som redovisas i rörelsekapitalet	-343	-309	-403	-243
Ränteintäkter avseende kundfordringar	1	0	1	0
Räntekostnader avseende leverantörsskulder	3	0	3	0

De derivat som redovisas i rörelseresultatet avser säkringar av kundfordringar och leverantörsskulder samt finansiella elderivat.

Not 8 Skatt

Skatt i resultaträkningen

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Aktuell skatt	-474	-488	-307	137
Uppskjuten skatt	114	390	-24	57
Totalt	-360	-98	-331	195

Årets skattesats för koncernen uppgår till 26,4 procent och har främst påverkats av vunen skattetvist samt ej uppbokade underskottsavdrag, se tabell nedan.

	Koncernen				Moderbolaget			
	2009		2008		2009		2008	
	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%
Redovisat resultat före skatt	1 366		740		1 995		-630	
Skatt enligt gällande skattesats	-359	26,3	-207	28,0	-525	26,3	177	28,0
Skillnad i skattesats i utländsk verksamhet	2	-0,1	2	-0,2	0	0,0	0	0,0
Ej skattepliktiga intäkter och ej avdragsgilla kostnader	-2	0,1	-2	0,2	188	-9,4	2	0,3
Schablonränta på periodiseringsfond	-15	1,1	-23	3,0	-15	0,8	-23	-3,6
Effekt av ej uppbokade underskottsavdrag och temporära skillnader	-30	2,2	16	-2,1	-8	0,4	0	0,0
Skatt hänförlig till tidigare perioder	31	-2,3	-4	0,6	29	-1,4	1	0,2
Ändrad skattesats på uppskjuten skattefordran/skuld	0	0,0	331	-44,7	0	0,0	37	5,9
Avsättning för osäkerhet skattetvister	0	0,0	-225	30,4	0	0,0	0	0
Övrigt	13	-1,0	14	-2,0	0	0,0	1	0,1
Effektiv skatt	-360	26,4	-98	13,2	-331	16,6	195	30,9

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

	Koncernen						Moderbolaget					
	2009			2008			2009			2008		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Kassaflödessäkringar	910	-240	670	-964	253	-712	919	-242	677	-1 148	302	-845
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet	-256	-	-256	445	-	445	-	-	-	-	-	-
Säkring av valutarisk i utlandsverksamhet	254	-66	188	-541	151	-389	-	-	-	-	-	-
Aktuariella omvärderingar	15	-4	11	-169	48	-121	-	-	-	-	-	-
Övrigt totalresultat	923	-310	613	-1 230	452	-778	919	-242	677	-1 148	302	-845

Skatter i balansräkningen

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Uppskjutna skattefordringar				
Underskottsavdrag	307	347	-	-
Avsättning för pensioner	68	73	-	-
Uppskjutna skatteskulder nettoredovisade bland uppskjutna skattefordringar	-72	-85	-	-
Övrigt	1	7	-	-
Totalt uppskjutna skattefordringar	304	342	-	-
Aktuell skattefordran	22	141	-	117
Summa skattefordringar	326	483	-	117

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Uppskjutna skatteskulder				
Anläggningstillgångar				
Biologiska tillgångar *	2 922	2 914	644	635
Materiella anläggningsskostnader	1 600	1 512	-4	-4
Periodiseringsfond	618	721	-	-
Säkringsredovisade transaktioner	-34	-268	-53	-295
Övrigt, inkl. uppskjutna skattefordringar nettoredovisade bland uppskjutna skatteskulder	-61	-61	-49	-64
Totalt uppskjutna skatteskulder	5 045	4 819	538	272
Avsättningar för skatter	692	692	45	45
Aktuell skatteskuld	102	14	94	-
Summa skatteskulder	5 839	5 525	678	317

* För moderbolaget avses skogsmark.

Förändring i nettot av uppskjuten skattefordran och uppskjuten skatteskuld

	Koncernen						Moderbolaget			
	Ingående balans	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt totalresultat	Omräkningsdifferenser och övrigt	Ut-gående balans		Ingående balans	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt totalresultat	Ut-gående balans
2009										
Biologiska tillgångar *	-2 914	-8	-	-	-2 922	-635	-9	-	-	-644
Materiella anläggningstillgångar	-1 597	52	-	-126	-1 672	4	0	-	-	4
Avsättningar för pensioner	80	1	-4	2	78	-	-	-	-	-
Underskottsavdrag	347	-31	-	-10	307	-	-	-	-	-
Periodiseringsfond	-721	103	-	-	-618	-	-	-	-	-
Övrigt	328	-3	-240	0	86	359	-15	-242	-	102
Uppskjuten nettoskatteskuld	-4 477	114	-244	-135	-4 741	-272	-24	-242	-242	-538

	Koncernen					Moderbolaget			
	Ingående balans	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt totalresultat	Omräkningsdifferenser och övrigt	Utgående balans	Ingående balans	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt totalresultat	Utgående balans
2008									
Biologiska tillgångar *	-3 100	186	-	-	-2 914	-677	41	-	-635
Materiella anläggningstillgångar	-1 796	189	-	10	-1 597	5	-1	-	4
Avsättningar för pensioner	53	-15	51	-9	80	-	-	-	-
Underskottsavdrag	348	-13	-	12	347	-	-	-	-
Periodiseringsfond	-753	31	-	-	-721	-	-	-	-
Övrigt	68	12	250	-1	328	40	17	302	359
Uppskjuten nettoskatteskuld	-5 181	390	301	13	-4 477	-632	57	302	-272

* För moderbolaget avses skogsmark.

För information avseende biologiska tillgångar se not 12. Uppskjuten skatteskuld avseende materiella anläggningstillgångar är framförallt hänförlig till avskrivningar över plan.

För information avseende avsättningar för skatter, se not 27.

Den uppskjutna skatteintäkten som redovisas i koncernens resultaträkning avser främst förändring av temporära skillnader samt utnyttjandet av underskottsavdrag. Redovisat i övrigt totalresultat inkluderar uppskjuten skatt avseende förändring i säkringsreserv -239 (253) Mkr och aktuariella omvärderingar -4 (48) Mkr.

Av den uppskjutna skattefordran avseende skattemässiga underskottsavdrag avser 94 Mkr avdrag som inte har någon tidsbegränsning avseende utnyttjande. Övriga avdrag förfaller om de inte utnyttjas innan 2015–2022. Skattemässiga underskottsavdrag och temporära skillnader för vilka uppskjutna skattefordringar inte har redovisats i resultat- och balansräkningen uppgår till 1 950 Mkr, varav 200 Mkr förfaller 2011 och 330 Mkr förfaller 2022–2024. Avgörande för om en uppskjuten skattefordran redovisas eller ej är en bedömning av hur sannolikt det är att koncernen kommer att kunna utnyttja den för avräkning mot framtida beskattningsbara vinster.

Not 9 Resultat per aktie

Koncernen		
	2009	2008
Totalt antal utestående aktier 1 januari	83 996 162	84 756 162
Återköp av egna aktier under året	-	-760 000
Totalt antal utestående aktier 31 december	83 996 162	83 996 162
Genomsnittligt antal aktier före utspädning	83 996 162	84 298 573
Effekt av optioner	-	-
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning	83 996 162	84 298 573
Aktieägarnas andel av årets resultat, Mkr	1 006	642
Genomsnittligt antal aktier före utspädning	83 996 162	84 298 573
Årets resultat per aktie före utspädning, kr	12,0	7,6
Aktieägarnas andel av årets resultat, Mkr	1 006	642
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning	83 996 162	84 298 573
Årets resultat per aktie efter utspädning, kr	12,0	7,6

Återköp av aktier genomfördes under 2008 för att säkerställa bolagets åtaganden i det incitamentsprogram för Holmenkoncernens anställda som årsstämman 2008 fattade beslut om. Totalt har 760 000 aktier av serie B återköpts, vilket motsvarar cirka 0,9 procent av det totala antalet utestående aktier och cirka 0,3 procent av det totala antalet röster. Snittpriset för de återköpta aktierna är 201,70 kronor.

Sammanlagt har 758 300 köpoptioner utfärdats. Optionspriset var 20 kronor per option och optionernas lösenpris uppgår till 224,50 kronor per aktie. Varje option ger rätt att förvärva en aktie under lösenperioden maj/juni 2013.

Lösenkursen 224,50 kronor överstiger aktiernas genomsnittskurs för 2009 (180 kronor per aktie). Optionerna saknar därför utspädningseffekt enligt definitionen i IAS 33 och har exkluderats från beräkningen av resultat per aktie efter utspädning. Om genomsnittlig börskurs i framtiden överstiger lösenkursen kommer dessa optioner att medföra en beräknad utspädningseffekt. Denna beräknas enligt IAS 33.

Not 10 Immateriella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	170	89	77	10
Investeringar	0	8	-	8
Förändring av utsläppsrätter	-	70	-	58
Omklassificeringar	-69	-1	-58	-
Avyttringar och uträningar	0	-	-	-
Omräkningsdifferenser	-3	5	-	-
Summa	98	170	19	77
Akkumulerade avskrivningar enligt plan				
Vid årets början	64	46	1	0
Årets avskrivningar	9	13	3	0
Omräkningsdifferenser	-2	4	-	-
Summa	71	64	4	1
Planenligt restvärde vid årets slut	27	106	15	76

Immateriella anläggningstillgångar består huvudsakligen av nyttjanderätt till elkraftsnät 6 (8) Mkr samt av IT-system 17 (24) Mkr. Tillgångarna är i huvudsak externt förvärvade. De har en bestämbar nyttjandeperiod och skrivs av under 5–10 år. Ingen goodwill finns.

Under 2009 har utsläppsrätter omklassificerats från immateriella anläggningstillgångar till varulager.

Not 11 Materiella anläggningstillgångar

	Skogsmark		Byggnader, övrig mark och markanläggningar		Maskiner och inventarier		Pågående arbeten och förskott till leverantörer			Totalt
Koncernen	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Ackumulerade anskaffningsvärden										
Vid årets början	100	100	5 906	5 561	27 092	25 865	221	270	33 319	31 796
Investeringar	-	-	95	127	546	867	107	140	748	1 134
Omklassificeringar	-	-	181	49	72	147	-128	-195	126	1
Avyttringar och utrangeringar	-	-	-19	-5	-708	-82	-	-	-726	-87
Omräkningsdifferenser	0	0	-93	175	-239	294	-1	5	-333	474
Summa	100	100	6 071	5 906	26 763	27 092	199	221	33 134	33 319
Ackumulerade av- och nedskrivningar										
Vid årets början	-	-	2 775	2 618	17 401	16 194	-	-	20 176	18 813
Årets avskrivningar enligt plan	-	-	141	137	1 170	1 193	-	-	1 311	1 329
Årets nedskrivningar	-	-	-	6	22	51	-	-	22	57
Återföring av tidigare nedskrivningar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Omklassificeringar	-	-	-31	-	31	-	-	-	-	-
Avyttringar och utrangeringar	-	-	-15	-3	-701	-76	-	-	-716	-79
Omräkningsdifferenser	-	-	-22	16	-112	40	-	-	-133	56
Summa	-	-	2 849	2 775	17 812	17 401	-	-	20 661	20 176
Planenligt restvärde vid årets slut	100	100	3 222	3 131	8 952	9 690	199	221	12 473	13 142

	Skogsmark		Byggnader, övrig mark och markanläggningar		Maskiner och inventarier		Totalt	
Moderbolaget	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Ackumulerade anskaffningsvärden								
Vid årets början	79	72	137	138	222	203	438	414
Investeringar	0	7	6	2	33	40	40	49
Omklassificeringar	-	-	-	-	-	0	-	0
Avyttringar och utrangeringar	0	0	0	-3	-24	-22	-24	-25
Summa	79	79	143	137	231	222	454	438
Ackumulerade avskrivningar enligt plan								
Vid årets början	-	-	125	125	155	154	280	279
Årets avskrivningar enligt plan	-	-	1	1	23	23	24	24
Avyttringar och utrangeringar	-	-	0	-1	-24	-21	-24	-23
Summa	-	-	126	125	155	155	281	280
Ackumulerade uppskrivningar								
Vid årets början	2 416	2 417	1	1	-	-	2 417	2 417
Avyttringar och utrangeringar	0	0	0	-	-	-	0	0
Summa	2 416	2 416	1	1	-	-	2 417	2 417
Planenligt restvärde vid årets slut	2 496	2 495	18	13	77	66	2 590	2 575

	Koncernen		Moderbolaget	
Taxeringsvärden	2009	2008	2009	2008
Taxeringsvärden avser tillgångar i Sverige				
Skogs- och jordbruksfastigheter	14 517	14 520	6 795	6 798
Byggnader, övrig mark och markanläggningar	3 056	3 049	28	28
Summa	17 573	17 569	6 823	6 826

Koncernens nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar redovisas i resultaträkningen på raden Nedskrivningar. 2009 stängdes en kartongmaskin vid bruket i Workington som tillhör affärsområdet Iggesund Paperboard. Detta har medfört en nedskrivning av materiella anläggningstillgångar med 22 Mkr. För 2008 avsåg nedskrivning av anläggningstillgångar nedläggning av verksamheten vid Wargöns Bruk inom affärsområdet Holmen Paper.

Årets investeringar har reducerats med 2 (23) Mkr på grund av det erhållna stödet från Statliga Energimyndigheten på totalt 40 Mkr för byggandet av ny massalinje vid Bravikens Pappersbruk.

Koncernens investeringsåtaganden avseende beslutade och pågående projekt uppgick per 2009-12-31 till 1 581 (452) Mkr. Bolagets aktiverade låneutgifter uppgick under 2009 till 1 Mkr och redovisas som Pågående arbeten och förskott till leverantörer. För att fastställa beloppet har en räntesats på 3 procent använts.

Taxeringsvärdena bestäms av Skatteverket genom fastighetstaxering och används som underlag för uttag av fastighetsskatt. Ingen fastighetsskatt utgår på skogsmark.

Not 12 Biologiska tillgångar

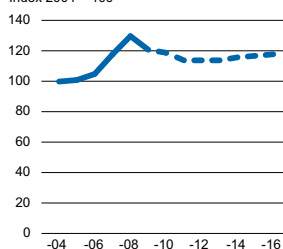
I koncernen redovisas skogstillgångar uppdelat på växande skog, som redovisas som biologisk tillgång till verkligt värde, och mark, som redovisas till anskaffningskostnad. Holmens bedömning är att det saknas relevanta marknadspriser som kan användas för att värdera skogsinnehav av Holmens storlek. Värderingen görs därför genom att beräkna nuvärdet av framtida förväntade kassaflöden från den växande skogen. Beräkning av kassaflöden görs för kommande 100 år, vilket bedöms vara skogens avverkningscykel. Kassaflödena beräknas utifrån avverkningsvolymen enligt Holmens aktuella avverkningsplan samt bedömningar om framtida pris- och kostnadsutveckling. Kostnader för återplantering har beaktats då återplantering efter avverkning är en skyldighet enligt lag.

Totalt innehar Holmen 1 032 000 hektar produktiv skogsmark med en volym stående skog om 119 miljoner skogskubikmeter, varav 67 000 hektar med en stående skog om 12 miljoner skogskubikmeter är avsatt till naturområden. Enligt gällande avverkningsplan, som är från år 2000, ska den årliga avverkningen under perioden 2000–2009 i genomsnitt uppgå till 2,5 miljoner m³ timmer och massaved per år. Den årliga avverkningen för perioden 2010–2019 är enligt gällande plan drygt 1 procent högre. Avverkningen planeras därefter öka successivt för att stabiliseras kring en nivå på 3,0 miljoner m³ om cirka 40 år. Detta motsvarar en genomsnittlig ökning av avverkningen med 0,4 procent per år. Drygt 50 procent av avverkningen utgörs av timmer som säljs till sågverk och resterande del utgörs främst av massaved som säljs till massa- och pappersindustrin. En ny avverkningsplan beräknas vara klar under 2011 och kan leda till ändrade avverkningsnivåer.

Kassaflödet från den växande skogen minskade under 2009 till 552 (622) Mkr främst till följd av lägre priser. I genomsnitt har kassaflödena under 2001–2009 varit cirka 490 Mkr per år. Holmen har i sin värdering per 2009-12-31 utgått från de vid årsskiftet rådande priserna. Antagande har sedan gjorts att priserna minskar något 2011, se graf nedan. Från år 2011 och framåt används långsiktiga antaganden för prisutvecklingen med en årlig ökning med 1 procent fram till år 2035 och därefter en ökning med 2 procent per år. Kostnaderna beräknas öka från dagens nivå med cirka 2 procent per år. Prognosen för pris och kassaflöden för 2010–2016 framgår av grafen nedan. För perioden 2017–2035 beräknas kassaflödena öka med 0,5 procent per år. Därefter antas kassaflödena i stort öka med den antagna inflationen om 2 procent.

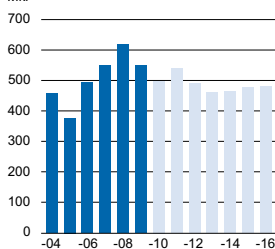
Snittpris Historik och prognos

Index 2004 = 100

Kassaflöde Historik och prognos

Mkr

Kassaflödena diskonteras med en ränta som motsvarar 5,5 procent (2008: 5,5 procent) efter skatt. Diskonteringsräntan har beräknats utifrån koncernens målsatta skuldsättningsgrad (i genomsnitt 0,55), en antagen långfristig nominell riskfri ränta om 4,5 procent, en riskpremie för lånat kapital om 1 procent och för eget kapital om 2 procent. En skattesats om 26,3 procent har beaktats.

Uppskjuten skatt, det vill säga den skatt som beräknas belasta resultaten från framtida avverkningar, har beräknats på hela värdet av växande skog.

Värdet på skogstillgångarna beräknades vid utgången av 2009 uppgå till 11 109 Mkr, det vill säga värdet av bedömda kassaflöden före skatt. Tillhörande uppskjuten skatteskuld beräknades till 2 922 Mkr. Det redovisade värdet netto efter skatt för den växande skogen uppgick till 8 187 Mkr. Förändringen av värdet på den växande skogen kan delas upp på:

Koncernen	2009	2008
Ingående balans	11 080	11 073
Köp av växande skog	5	12
Försäljning av växande skog	0	-2
Förändring till följd av avverkning	-552	-622
Förändring av verkligt värde	568	606
Övriga förändringar	8	13
Bokfört värde vid årets slut	11 109	11 080

Nettot av förändring av verkligt värde och förändring till följd av avverkning redovisas i resultaträkningen som värdeförändring i biologiska tillgångar. För 2009 uppgick den till 16 (-16) Mkr.

Nedan visas hur värdet på skogstillgångarna skulle påverkas av förändringar i de mest väsentliga värderingsantagandena:

Koncernen	Värdeförändring (Mkr)	
	Före skatt	Efter skatt
Årlig förändring, +0,1 % per år		
Avverkningstakt	420	310
Prisinflation	420	310
Kostnadsinflation	-250	-190
Nivåförändring, +1 %		
Avverkning	160	120
Priser	280	200
Kostnader	-150	-110
Diskonteringsränta, +0,1 %		
	-250	-180

Med årlig förändring avses den årliga förändringstakten som används i värderingen för respektive parameter. Exempelvis innebär en ökning med 0,1 procent att den årliga prisinflationen ökas från 1,0 procent till 1,1 procent i beräkningarna. Med nivåförändring avses att den nivå som ligger för respektive parameter och år förändras. Exempelvis innebär 1 procent prisökning att de virkespriser som ligger i beräkningarna höjs med 1 procent för samtliga år (ett nivåskift).

Not 13 Andelar i intresseföretag samt övriga aktier och andelar

Intresseföretag	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Redovisat värde vid årets ingång	1 824	1 745	77	77
Investeringar	4	0	4	0
Avyttringar	-15	-2	0	-1
Omklassificering	3	0	3	0
Andel i intresseföretagets resultat	45	50	-	-
Erhållen utdelning	-80	-	-	-
Omräkningsdifferens	-12	30	-	-
Nedskrivningar	-	0	-	0
Redovisat värde vid årets utgång	1 770	1 824	84	77

I moderbolagets ingående balans ingår ackumulerade nedskrivningar om 34 Mkr. Ingen nedskrivning har skett under året. Erhållen utdelning avser intresseföretaget Peninsular Cogeneración S.A.

Moderbolagets och koncernens innehav av aktier och andelar i intresseföretag

	Org nr	Säte	Antal andelar	Andel % *	2009		Andel % *	2008	
					Bokfört värde hos moderbolaget, tkr	Andelens värde i koncernredovisning, tkr		Bokfört värde hos moderbolaget, tkr	Andelens värde i koncernredovisning, tkr
Brännälvens Kraft AB	556017-6678	Arbrå	5 556	13,9	-	36 400	13,9	-	36 400
Gidekraft AB	556016-0953	Örnsköldsvik	990	9,9	99	99	9,9	99	99
Harrsele AB	556036-9398	Sundsvall	9 886	49,4	-	1 481 898	49,4	-	1 481 898
Uni4 Marketing AB	556594-6984	Stockholm	1 800	36,0	1 856	11 596	36,0	1 856	7 725
Industriskog AB	556193-9470	Falun	25 000	33,3	37	37	33,3	37	37
Pressretur AB	556188-2712	Stockholm	334	33,4	-	-	33,4	-	-
PÅAB, Pappersåtervinning AB	556142-5116	Norrköping	500	50,0	109	109	50,0	109	109
Vattenfall Tuggen AB	556504-2826	Lycksele	683	6,83	74 755	74 755	6,83	74 755	74 755
VindIn AB	556713-5172	Stockholm	200	14,28	6 910	7 224	-	-	-
Baluarde Sociedade de Recolha e Recuperação de Desperdícios, Lda, Portugal		Alcochete	2	50,0	-	41 736	50,0	-	42 049
Ets Emilie Llau S.A., Frankrike		Lorp-Sentaraille	678	24,0	-	24 257	38,0	-	41 019
Peninsular Cogeneración S.A., Spanien		Madrid	4 500	50,0	-	92 031	50,0	-	140 270
Övriga aktier ägda av moderbolaget					-	-		38	38
Totalt					83 767	1 770 143		76 895	1 824 399

* Ägarandel överensstämmer med andel av rösterna för totalt antal aktier.

Moderbolagets och koncernens innehav av aktier och andelar i övriga företag

	Org nr	Säte	Antal andelar	Andel % *	2009	Andelens värde	Andel % *	2008	Andelens värde
					Bokfört värde hos moderbolaget, tkr	i koncernredovisning, tkr		Bokfört värde hos moderbolaget, tkr	i koncernredovisning, tkr
Moderbolaget									
Industrikraft i Sverige AB	556761-5371	Stockholm	100 000	20,0	2 800	2 800	20,0	1 200	1 200
SweTree Technologies AB	556573-9587	Umeå	73 500	2,7	6 280	6 280	2,7	5 640	5 640
VindIn AB	556713-5172	Stockholm	-	-	-	-	7,1	3 410	3 410
Diverse aktier ägda av moderbolaget					389	389		587	587
Totalt					9 469	9 469		10 837	10 837
Koncernen									
Diverse aktier						348			372
Totalt					9 469	9 816		10 837	11 209

* Ägarandel överensstämmer med andel av rösterna för totalt antal aktier.

Ägandet i Brännälvens Kraft AB, Gidekraft AB, Harrsele AB samt Vattenfall Tuggen AB avser vattenkrafttillgångar och ägandet i VindIn AB avser vindkrafttillgångar. Ägarandelen ger koncernen rätt att köpa producerad elkraft till självkostnad, vilket innebär att endast ett begränsat resultat uppstår i intressebolaget. Inköpt elkraft säljs externt till marknadspris och resultatet redovisas i koncernen inom affärsområdet Holmen Energi.

Innehavet i Brännälvens Kraft AB, Gidekraft AB, Vattenfall Tuggen AB och VindIn AB klassificeras som intresseföretag trots att ägarandelen understiger 20 procent på grund av att aktieägaravtal ger ett betydande inflytande över bolagets verksamhet. Innehavet i VindIn AB har under 2009 omklassificerats från aktier och andelar i övriga företag till intresseföretag.

Till höger specificeras finansiell information i sammandrag avseende intresseföretag som ägs av koncernen respektive ägs av moderbolaget. Tabellen visar ägd andel av intresseföretagen.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Intäkter	814	861	378	320
Resultat	40	51	-2	4
Tillgångar	763	728	209	200
Skulder	447	362	156	156
Eget kapital	315	366	53	44

Not 14 Finansiella instrument

	Poster redovisade till verkligt värde via årets resultat							
	Lån värderade till verkligt värde	Derivat	Derivat som säkrings-redovisas	Kund- och lånefordringar	Tillgångar som kan säljas	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Koncernen 2009								
Finansiella instrument som ingår i den finansiella nettoskulden								
Långfristiga finansiella fordringar								
Placeringar kreditinstitut	-	-	-	21	-	-	21	21
Derivat	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	131	-	-	131	131
				151			151	151
Kortfristiga finansiella fordringar								
Upplupen ränta	-	-	-	6	-	-	6	6
Derivat	-	17	34	-	-	-	51	51
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	17	-	-	17	17
		17	34	23			74	74
Likvida medel								
Kortfristig likviddeposition	-	-	-	17	-	-	17	17
Banktillgodohavanden	-	-	-	165	-	-	165	165
				182			182	182
Långfristiga skulder								
MTN lån	-	-	-	-	-	2 183	2 183	2 205
Lån från banker och övriga kreditinstitut	-	-	-	-	-	1 252	1 252	1 252
Derivat	-	-	37	-	-	-	37	37
			37			3 435	3 472	3 495
Kortfristiga skulder								
Certifikatsprogram	-	-	-	-	-	945	945	945
Bankkontoskulder	-	-	-	-	-	251	251	251
Kort del av långa lån	371	-	-	-	-	623	994	994
Derivat	-	19	22	-	-	-	41	41
Upplupen ränta	-	-	-	-	-	54	54	54
Övriga kortfristiga skulder	-	-	-	-	-	12	12	12
	371	19	22			1 886	2 298	2 298
Finansiella instrument som ej ingår i den finansiella nettoskulden								
Övriga aktier och andelar	-	-	-	-	10	-	10	-
Kundfordringar	-	-	-	2 712	-	-	2 712	2 712
Derivat (redovisade bland rörelsefordringar)	-	2	223	-	-	-	225	225
Leverantörsskulder	-	-	-	-	-	1 911	1 911	1 911
Derivat (redovisade bland rörelseskulder)	-	50	208	-	-	-	258	258

Långfristiga finansiella fordringar består av räntebärande långa depositioner hos kreditinstitut, finansiella fordringar på andra företag som i allt väsentligt är räntebärande samt förutbetalda kostnader för lånelöften. Därutöver ingår marknadsvärden på långfristiga derivat. Moderbolagets fordringar hos koncernföretag innehåller en betydande del räntefria fordringar mellan svenska helägda koncernföretag.

Som **kortfristiga finansiella fordringar** redovisas räntebärande placeringar och utlåning med löptid upp till ett år, upplupna ränteintäkter och orealiserade kursvinster. Kortfristiga finansiella fordringar har i allt väsentligt en räntebindning understigande 3 månader och bär därmed mycket begränsad ränterisk.

Likvida medel består av banktillgodohavanden och placeringar som lätt kan omvandlas till kassamedel till ett känt belopp och med en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten, vilket även innebär att ränterisken är obetydlig. Likviditet är placerad på bankkonto eller som korta depositioner hos banker. Snitträntan på koncernens finansiella tillgångar var under 2009 cirka 1,5 (3,3) procent.

Som **finansiella skulder** redovisas låneskulder, upplupna räntekostnader, orealiserade kursförluster och marknadsvärden på derivat.

Finansiella skulder är i allt väsentligt räntebärande. Moderbolagets skulder till koncernföretag innehåller en betydande del räntefria skulder mellan svenska helägda koncernföretag.

	Poster redovisade till verkligt värde via årets resultat							
	Lån värderade till verkligt värde	Derivat	Derivat som säkrings-redovisas	Kund- och lånefordringar	Tillgångar som kan säljas	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Koncernen 2008								
Finansiella instrument som ingår i den finansiella nettoskulden								
Långfristiga finansiella fordringar								
Placeringar kreditinstitut	-	-	-	26	-	-	26	26
Derivat	-	32	-	-	-	-	32	32
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	29	-	-	29	29
		32		55			87	87
Kortfristiga finansiella fordringar								
Upplupen ränta	-	-	-	6	-	-	6	6
Derivat	-	31	34	-	-	-	65	65
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	16	-	-	16	16
	-	31	34	23	-	-	88	88
Likvida medel								
Kortfristig likviddeposition	-	-	-	243	-	-	243	243
Banktillgodohavanden	-	-	-	410	-	-	410	410
	-	-	-	653	-	-	653	653
Långfristiga skulder								
MTN lån	-	-	-	-	-	1 266	1 266	1 282
Lån från banker och övriga kreditinstitut	394	-	-	-	-	1 423	1 817	1 825
Derivat	-	13	126	-	-	-	139	139
	394	13	126	-	-	2 689	3 223	3 247
Kortfristiga skulder								
Certifikatsprogram	-	-	-	-	-	1 467	1 467	1 467
Bankkontoskulder	-	-	-	-	-	146	146	146
Kort del av långa lån	-	-	-	-	-	567	567	567
Derivat	-	60	95	-	-	-	155	155
Upplupen ränta	-	-	-	-	-	161	161	161
Övriga kortfristiga skulder	-	-	-	-	-	2 260	2 260	2 260
	-	60	95	-	-	4 602	4 756	4 756
Finansiella instrument som ej ingår i den finansiella nettoskulden								
Övriga aktier och andelar	-	-	-	-	11	-	11	-
Kundfordringar	-	-	-	3 144	-	-	3 144	3 144
Derivat (redovisade bland rörelsefordringar)	-	14	144	-	-	-	157	157
Leverantörsskulder	-	-	-	-	-	2 282	2 282	2 282
Derivat (redovisade bland rörelseskulder)	-	135	1 056	-	-	-	1 191	1 191

Skulder som värderats till verkligt värde uppgår till 573 (598) Mkr. Återbetalningsbeloppet för dessa skulder uppgår till 538 Mkr. Förfallostruktur och snittränta för koncernens skulder framgår av not 2. Av moderbolagets skulder förfaller 1 916 Mkr inom ett år. Utöver ovan identifierade finansiella tillgångar och skulder ingår även pensionsskulden (se not 18) i den finansiella nettoskulden.

Det lån som värderas till verkligt värde med stöd av "fair value option" och tillhörande swap tillhör värderingsnivå tre enligt IFRS 7 eftersom räntebetalningar och amorteringsbelopp till viss del beror på antagen inflation innevarande år. Resultateffekten från omvärdering av dessa poster framgår av not 7. Effekten av ändrade antaganden är ej väsentlig. Övriga poster värderade till verkligt värde tillhör värderingsnivå två enligt IFRS 7.

Verkligt värde i tabellerna har antingen hämtats direkt från noterade marknadspriser eller genom beräkning av diskonterade kassaflöden. I de fall beräkningar av diskonterade kassaflöden gjorts har samtliga variabler, såsom diskonteringsräntor och valutakurser, för beräkningar hämtats från marknadsnoteringar. Skillnaden mellan verkligt värde och bokfört värde beror på att vissa skulder inte marknadsvärderas i balansräkningen utan redovisas till upplupet anskaffningsvärde. För kundfordringar och leverantörsskulder har som verkligt värde angetts det redovisade värdet vilket bedöms återspegla det verkliga värdet väl. Då något tillförlitligt marknadsvärde avseende aktier och andelar ej har kunnat fastställas har dessa utelämnats i tabellerna.

	Poster redovisade till verkligt värde via årets resultat							
	Lån värderade till verkligt värde	Derivat	Derivat som säkrings-redovisas	Kund- och lånefordringar	Tillgångar som kan säljas	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Moderbolaget 2009								
Finansiella instrument som ingår i den finansiella nettoskulden								
Långfristiga finansiella fordringar								
Placeringar kreditinstitut	-	-	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordringar på koncernföretag	-	-	-	2 602	-	-	2 602	2 602
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	27	-	-	27	27
				2 629			2 629	2 629
Kortfristiga finansiella fordringar								
Upplupen ränta	-	-	-	6	-	-	6	6
Derivat	-	51	-	-	-	-	51	51
Fordringar på koncernföretag	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	17	-	-	17	17
		51		23			74	74
Likvida medel								
Kortfristig likviddeposition	-	-	-	-	-	-	-	-
Banktillgodohavanden	-	-	-	88	-	-	88	88
				88			88	88
Långfristiga skulder								
MTN lån	-	-	-	-	-	2 183	2 183	2 205
Lån från banker och övriga kreditinstitut	-	-	-	-	-	1 240	1 240	1 240
Skulder till koncernföretag	-	-	-	-	-	2 193	2 193	2 193
Derivat	-	-	37	-	-	-	37	37
			37			5 615	5 652	5 675
Kortfristiga skulder								
Certifikatsprogram	-	-	-	-	-	945	945	945
Bankkontoskulder	-	-	-	-	-	249	249	249
Kort del av långa lån	-	-	-	-	-	619	619	619
Derivat	-	19	22	-	-	-	41	41
Upplupen ränta	-	-	-	-	-	54	54	54
Skulder till koncernföretag	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga kortfristiga skulder	-	-	-	-	-	7	7	7
		19	22			1 875	1 916	1 916
Finansiella instrument som ej ingår i den finansiella nettoskulden								
Övriga aktier och andelar	-	-	-	-	9	-	9	-
Kundfordringar	-	-	-	1 988	-	-	1 988	1 988
Derivat (redovisade bland rörelsefordringar)	-	2	190	-	-	-	192	192
Leverantörsskulder	-	-	-	-	-	1 489	1 489	1 489
Derivat (redovisade bland rörelseskulder)	-	50	248	-	-	-	298	298

	Poster redovisade till verkligt värde via årets resultat							
	Lån värderade till verkligt värde	Derivat	Derivat som säkrings-redovisas	Kund- och lånefordringar	Tillgångar som kan säljas	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Moderbolaget 2008								
Finansiella instrument som ingår i den finansiella nettoskulden								
Långfristiga finansiella fordringar								
Placeringar kreditinstitut	-	-	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	32	-	-	-	-	32	32
Fordringar på koncernföretag	-	-	-	2 663	-	-	2 663	2 663
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	27	-	-	27	27
	-	32	-	2 690	-	-	2 722	2 722
Kortfristiga finansiella fordringar								
Upplupen ränta	-	-	-	6	-	-	6	6
Derivat	-	65	-	-	-	-	65	65
Fordringar på koncernföretag	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	16	-	-	16	16
	-	65	-	23	-	-	88	88
Likvida medel								
Kortfristig likviddeposition	-	-	-	226	-	-	226	226
Banktillgodohavanden	-	-	-	316	-	-	316	316
	-	-	-	542	-	-	542	542
Långfristiga skulder								
MTN lån	-	-	-	-	-	1 262	1 262	1 282
Lån från banker och övriga kreditinstitut	-	-	-	-	-	1 404	1 404	1 412
Skulder till koncernföretag	-	-	-	-	-	3 660	3 660	3 660
Derivat	-	13	126	-	-	-	139	139
	-	13	126	-	-	6 325	6 464	6 493
Kortfristiga skulder								
Certifikatsprogram	-	-	-	-	-	1 467	1 467	1 467
Bankkontoskulder	-	-	-	-	-	143	143	143
Kort del av långa lån	-	-	-	-	-	567	567	567
Derivat	-	154	1	-	-	-	155	155
Upplupen ränta	-	-	-	-	-	125	125	125
Skulder till koncernföretag	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga kortfristiga skulder	-	-	-	-	-	2 255	2 255	2 255
	-	154	1	-	-	4 558	4 713	4 713
Finansiella instrument som ej ingår i den finansiella nettoskulden								
Övriga aktier och andelar	-	-	-	-	11	-	11	-
Kundfordringar	-	-	-	2 343	-	-	2 343	2 343
Derivat (redovisade bland rörelsefordringar)	-	33	105	-	-	-	138	138
Leverantörsskulder	-	-	-	-	-	1 738	1 738	1 738
Derivat (redovisade bland rörelseskulder)	-	137	1 098	-	-	-	1 235	1 235

Not 15 Varulager

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Råvaror och förnödenheter	830	885	534	534
Timmer och massaved	211	297	182	237
Färdiga varor och produkter i arbete	1 081	1 454	756	1 118
Avverkningsrätter	577	737	541	684
Elcertifikat och utsläppsrätter	152	62	129	56
Totalt	2 850	3 434	2 142	2 629

Årets nedskrivningar av varulager som belastar årets resultat uppgår för koncernen till 70 (26) Mkr och för moderbolaget till 40 (28) Mkr. Under 2009 har utsläppsrätter omklassificerats från immateriella anläggningstillgångar till varulager.

Not 16 Rörelsefordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Kundfordringar				
Koncernföretag	-	-	114	162
Intresseföretag	46	64	46	64
Övriga	2 666	3 080	1 828	2 118
Summa kundfordringar	2 712	3 144	1 988	2 343
Kortfristiga fordringar				
Koncernföretag	-	-	0	-
Intresseföretag	9	5	5	5
Övriga	160	220	113	143
Derivat	225	157	192	138
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	96	166	72	135
Summa övriga rörelsefordringar	490	548	383	421
Totala rörelsefordringar	3 202	3 692	2 371	2 764

Kundfordringar redovisas efter avdrag för befarade och konstaterade kreditförluster. Affärsområdet Holmen Papers kundfordringar utgör 58 procent av koncernens totala kundfordringar och affärsområdet Iggesund Paperboards kundfordringar utgör 27 procent. Koncernens kundfordringar är främst mot europeiska kunder. Kundfordringarna i utländsk valuta har värderats till balansdagskurs. Marknadsvärden på derivat avser säkringar av framtida kassaflöden.

Kundkreditrisk. Risken att koncernens kunder inte kommer att fullgöra sina betalningsförpliktelser begränsas genom kreditkontroll, interna kreditlimiter per kund och genom att i vissa fall försäkra kundfordringar mot kreditförluster. Per 31 december 2009 var cirka 50 (54) procent av koncernens kundfordringar försäkrade mot kreditförluster. Holmens exponering mot enskilda kunder är begränsad. Försäljningen till de fem största kunderna utgjorde under 2009 sammanlagt knappt 11 procent av koncernens totala omsättning.

Under året har kreditförluster på kundfordringar påverkat resultatet med -14 (-1) Mkr. Avsättning för befarade kreditförluster på kundfordringar uppgick per 2009-12-31 till 21 (13) Mkr och har netto redovisats med kundfordringar. Avsättningen har under året förändrats 0 (-22) Mkr till följd av konstaterade kreditförluster samt 8 (2) Mkr till följd av förändring av avsättning för befarade kreditförluster.

Totalt var per 31 december 2009 kundfordringar om 120 (144) Mkr förfallna till betalning mer än 15 dagar, exklusive kundfordringar för vilka avsättningar har gjorts. Förfallostrukturen för dessa framgår av denna tabell:

Koncernen, Mkr	2009	2008
Totala kundfordringar	2 712	3 144
varav förfallet > 15 dagar *	120	144
varav förfallet > 30 dagar **	92	88

* inkl förfall > 30 dagar

** exklusive resultatförda kundförluster/avsättningar

Not 17 Eget kapital

Aktiekapital			
2009-12-31			
Moderbolaget	Antal	Kvotvärde	Mkr
Registrerat aktiekapital			
Serie A	22 623 234	50	1 131,2
Serie B	62 132 928	50	3 106,6
Totalt antal aktier	84 756 162		4 237,8
Återköpta B-aktier	-760 000		
Totalt antal utestående aktier	83 996 162		
Utfärdade köpoptioner, B-aktier			
	758 300		

Aktiekapital			
2008-12-31			
Moderbolaget	Antal	Kvotvärde	Mkr
Registrerat aktiekapital			
Serie A	22 623 234	50	1 131,2
Serie B	62 132 928	50	3 106,6
Totalt antal aktier	84 756 162		4 237,8
Återköpta B-aktier	-760 000		
Totalt antal utestående aktier	83 996 162		
Utfärdade köpoptioner, B-aktier			
	758 300		

Bolagets aktiekapital utgörs av aktier utgivna i två serier, serie A med 10 röster per aktie och serie B med 1 röst per aktie. I övrigt finns inga restriktioner mellan aktieslagen.

Per den 31 december 2009, uppgick koncernens innehav av egna aktier till 760 000 (760 000). Inga avyttringar av egna aktier har skett under året.

Styrelsen föreslår årsstämman den 24 mars 2010 att besluta om utdelning om 7 kronor per aktie. Den föreslagna utdelningen uppgår till sammanlagt 588 Mkr. Föregående år lämnades en utdelning om 9 kronor per aktie (756 Mkr).

Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde enligt ÅRL 4 kap 14a§ har påverkat moderbolagets egna kapital med -132 (-1 294) Mkr. I koncernen har värdering av derivat och andra finansiella instrument påverkat det egna kapitalet med -96 (-1 291) Mkr.

Holmens lönsamhetsmål är att avkastningen uthålligt ska överstiga marknads-mässig kapitalkostnad. Ordinarie utdelning grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning. Målet är att ha en stark finansiell ställning med en skuldsättningsgrad i intervallet 0,3-0,8. Varken moderbolaget eller något av dotterbolagen står under externa kapitalkrav, med undantag från Holmen Försäkring AB som följer Finansinspektionens föreskrifter med krav på förhållande mellan eget kapital och risk. För ytterligare redogörelse över koncernens kapitalhantering, se förvaltningsberättelsen sid. 46 och 48.

Not 18 Avsättningar för pensioner

Holmen har förmånsbaserade tjänstepensionsplaner för tjänstemän i Sverige (ITP-plan) och för merparten av de anställda i England. Dessa planer tillhandahåller förmåner beräknade utifrån slutlön och tjänstetid. Planen i England är sedan halvårsskiftet 2004 stängd för nyinträde. Nyanställda erbjuds från och med denna tidpunkt en premiebestämd pensionsplan. Tjänstepension för arbetare i Sverige är avgiftsbestämd.

Åtagandena från pensionsplanerna i England ligger i så kallade trusts. Förmånsbestämda åtaganden utöver ITP-planen för koncernledningen i Sverige tryggas via stiftelse. Dessa åtaganden redovisas i koncernen som förmånsbestämda planer enligt IAS 19. Merparten av de förmånsbestämda pensionsåtagandena för tjänstemän i Sverige tryggas genom försäkring i Alecta. Då Alecta inte kan tillhandahålla tillräckliga uppgifter för att redovisa ITP-planen som förmånsbestämd redovisas den i enlighet med UFR 6 som avgiftsbestämd. Årets avgifter för pensionsförsäkringar som är tecknade i Alecta uppgick till 37 (24) Mkr, varav 35 (22) Mkr avser ålderspension och familjepension, och ingår i resultatposten personalkostnader. Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade. Vid utgången av 2009 uppgick Alectas kollektiva konsolideringsnivå till 141 (112) procent.

	Koncernen		Moderbolaget	
Pensionskostnad	2009	2008	2009	2008
Förmånsbestämda planer				
Personalkostnad	-17	-20	7	-10
Finansiella intäkter	0	2	0	-
Finansiella kostnader	-28	-7	-3	-1
Summa förmånsbestämda planer i resultaträkningen	-45	-25	4	-11
Avgiftsbestämda planer				
Personalkostnad	-145	-104	-132	-92
Summa redovisat i resultaträkningen	-190	-129	-128	-103

Årets aktuariella omvärdering för koncernen uppgick till 15 (-169) Mkr, inklusive tillhörande löneskatteskostnad 2 (7) Mkr, och har redovisats i övrigt totalresultat. Ackumulerat uppgår aktuariella omvärderingar till -113 (-128) Mkr.

I sammanställningarna nedan specificeras förändringen av den förmånsbestämda förpliktelsen samt förändringen av förvaltningstillgångarna. Huvuddelen av åtagandena avser pensionsplanerna i England.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Förpliktelse				
Förpliktelse per den 1 januari	-1 553	-1 769	-189	-183
Kostnad för tjänstgöring aktuell period	-21	-20	-6	0
Räntekostnader	-87	-88	-3	-1
Aktuariella vinster och förluster	-118	75	-	-
Inbetalningar från anställda	-7	-7	-	-
Utbetalda pensioner	105	89	31	24
Överfört från avsättningar	-13	-36	-13	-36
Regleringar	4	6	-	6
Valutakursdifferenser	-16	198	-	-
Förpliktelse per den 31 december	-1 706	-1 553	-180	-189
Förvaltningstillgångar				
Tillgångarnas verkliga värde den 1 januari	1 199	1 521	125	135
Förväntad avkastning	59	83	-	-
Aktuariella vinster och förluster	131	-237	-	-
Verklig avkastning (moderbolaget)	-	-	19	10
Inbetalningar från arbetsgivaren	53	54	-	-
Inbetalningar från anställda	7	7	-	-
Utbetalda pensioner	-74	-63	-8	-
Valutakursdifferenser	11	-167	-	-
Tillgångarnas verkliga värde den 31 december	1 385	1 199	137	125
Avsättning för pensioner, netto	-320	-354	-43	-64

Av koncernens totala förpliktelser avser 53 (68) Mkr sådana som ej är fonderade medan resten är helt eller delvis fonderade förpliktelser. Av moderbolagets förpliktelser var 43 (58) Mkr tryggade enligt tryggandelagen.

Förvaltningstillgångarna fördelar sig enligt nedan:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Förvaltningstillgångar				
Aktier	611	457	52	35
Obligationer	691	617	85	89
Korta räntebärande placeringar	84	125	0	1
	1 385	1 199	137	125

I förvaltningstillgångarna ingår inga finansiella instrument utgivna av koncernbolag och inga tillgångar som används av koncernen.

Väsentliga aktuariella antaganden, koncernen (viktade genomsnitt), %	2009 31 dec	2008 31 dec
Diskonteringsränta	5,5	5,4
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	5,5	4,9
Framtida löneökning	4,2	3,9
Framtida inflation	3,4	2,9

Den förväntade avkastningen på räntebärande värdepapper har beräknats utifrån förstklassiga långfristiga obligationer och för aktier har ett tillägg gjorts avseende en riskpremie.

Vid beräkning av pensionsåtagandets storlek för moderbolaget har diskonteringsränta om 4,2 (4,0) procent och lönenivån per balansdagen använts.

Historik, koncernen	2009	2008	2007	2006	2005
Nuvärde av förpliktelsen	-1 706	-1 553	-1 769	-1 866	-1 818
Verkligt värde av förvaltningstillgångar	1 385	1 199	1 521	1 510	1 400
Netto	-320	-354	-247	-356	-418
Erfarenhetsbaserade justeringar					
Förmånsbestämda förpliktelser	-11	-3	4	15	
Förvaltningstillgångar	131	-237	-6	32	

Under 2010 förväntas koncernens inbetalningar till de fonderade förmånsbestämda planerna uppgå till 51 Mkr.

Not 19 Övriga avsättningar

	Avsättning för skatter		Skogsvårds-reservering		Andra avsättningar		Totalt	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Koncernen								
Redovisat värde vid periodens ingång	692	426	153	141	511	193	1 357	759
Avsättningar som gjorts under perioden	-	267	100	101	145	391	246	759
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-	-	-93	-88	-132	-74	-224	-162
Omräkningsdifferenser	-	-	-	-	-3	0	-3	0
Redovisat värde vid periodens utgång	692	692	161	153	522	511	1 375	1 357
Varav total långfristig del av avsättningarna	692	692	71	54	338	333	1 102	1 080
Varav total kortfristig del av avsättningarna	-	-	90	99	184	178	274	277
Moderbolaget								
Redovisat värde vid periodens ingång	45	45	153	141	496	46	695	231
Avsättningar som gjorts under perioden	-	-	100	101	30	522	130	623
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-	-	-93	-88	-128	-72	-221	-160
Redovisat värde vid periodens utgång	45	45	161	153	398	496	604	695
Varav total långfristig del av avsättningarna	45	45	71	54	269	320	386	419
Varav total kortfristig del av avsättningarna	-	-	90	99	129	177	218	275

Holmen har avsatt 692 Mkr för tvister och osäkerheter som finns avseende skatt. Holmen har ett stort skattemål som inte är avslutat, vilket berör Holmens dotterbolag MoDo Capital. Länsrätten dömde i januari 2010 till bolagets nackdel vilket medför en skattekostnad som bedöms uppgå till sammanlagt cirka 640 Mkr. Denna skattekostnad täcks av avsättningen för skatter och bedöms därför inte medföra någon resultatpåverkan i koncernen. Holmen kommer att överklaga domen till kammarrätten.

Skogsvårdsreservering avser avsättning för framtida åtgärder för återbeskogning efter gjorda slutavverkningar, vilket normalt utförs inom tre år efter avverkning.

Andra avsättningar avser främst förpliktelser att återställa miljö samt personal- och omstruktureringskostnader. Under 2009 har produktionen vid Workingtons kartongmaskin BM1 upphört och en större personalneddragning vid Bravikens Pappersbruk inletts. Föregående år lades verksamheten vid Wargöns bruk ned och produktionen vid Hallsta Pappersbruks maskin PM 2 och returpapperslinje upphörde. Vid utgången av 2009 fanns 254 Mkr i avsättningar för att täcka kostnader för dessa omstruktureringar.

Not 20 Rörelseskulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Leverantörsskulder				
Koncernföretag	-	-	129	136
Intresseföretag	39	62	0	-
Övriga	1 872	2 220	1 360	1 602
Summa leverantörsskulder	1 911	2 282	1 489	1 738
Kortfristiga skulder				
Intresseföretag	-	2	-	2
Övriga	253	237	203	193
Derivat	258	1 191	298	1 235
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	637	727	429	509
Summa övriga rörelseskulder	1 149	2 157	930	1 938
Totala rörelseskulder	3 060	4 439	2 419	3 676

Samtliga leverantörsskulder förfaller inom ett år.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter i moderbolaget består huvudsakligen av personalkostnader 207 (225) Mkr och rabatter 46 (60) Mkr.

Marknadsvärden på derivat avser i allt väsentligt säkringar av framtida kassaflöden. Se not 2 och 14.

Not 21 Operationell leasing

Leasingavgifterna uppgick under 2009 till 25 (23) Mkr för koncernen och till 9 (12) Mkr för moderbolaget. Koncernens leasingavtal avser truckar. Under räkenskapsåret 2009 ingicks inte några leasingavtal av betydelse för verksamheten. Ingen vidareuthyrning har skett.

Framtida leasingavgifter fördelar sig enligt följande:

	Koncernen			Moderbolaget		
	2010	2011	2016–	2010	2011	2016–
Framtida leasingavgifter	21	19	-	8	0	-
Nuvärdet av framtida leasingavgifter	21	18	-	7	0	-

Avtalen har en återstående löptid mellan 1 och 5 år. Koncernens framtida leasingavgifter för befintliga leasingavtal uppgick vid utgången av 2008 till 33 Mkr. För moderbolaget var motsvarande belopp 6 Mkr.

Utöver leasingavtal har Holmen tidsbefraktningsavtal avseende fem fartyg, vilka används för transport av företagets produkter. Avtalen för fartygen är ingångna under 2006 och 2008 och har en återstående löptid om 1 till 7 år.

Not 22 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

Ställt säkerhetsvärde				
	Fastighets- inteckningar	Övriga säkerheter	Totalt ställd säkerhet	Totalt ställd säkerhet
			2009	2008
Koncernen				
För egna skulder				
Finansiella skulder	6	15	21	25
Summa	6	15	21	25
Moderbolaget				
För egna skulder				
Finansiella skulder	6	-	6	6
Summa	6	0	6	6

Not 23 Närstående

Av moderbolagets nettoomsättning 13 436 (14 382) Mkr avser 0,8 (0,9) procent leveranser till koncernföretag. Moderbolagets inköp från koncernföretag uppgick till 143 Mkr.

Mellan moderbolaget och svenska dotterföretag finns betydande finansiella skulder och fordringar som löper utan ränta.

Moderbolaget har en närståenderelation med sina dotterföretag, se not 24.

L E Lundbergföretagen AB är en stor aktieägare i Holmen (se sid. 29). Holmen hyr kontorslokaler för 7 (7) Mkr av Fastighets AB L E Lundberg, som är ett koncern-

	Koncernen		Moderbolaget	
Eventalförpliktelser	2009	2008	2009	2008
Borgen till förmån för koncernföretag	-	-	602	444
Övriga eventalförpliktelser	140	671	86	321
Summa	140	671	688	766

Moderbolagets borgen till förmån för koncernföretag avser främst borgen för lån i dotterbolaget Holmen Energi Elhandel AB.

Med stöd av Miljöbalkens bestämmelser aktualiserar de svenska miljömyndigheterna frågor om markundersökningar och efterbehandling vid nedlagda verksamheter. Ansvar för efterbehandling avgörs i det enskilda fallet ofta med hjälp av skälighetsbedömning. Holmen har miljörelaterade eventalförpliktelser som idag inte kan kvantifieras men som i framtiden kan komma att innebära kostnader.

företag till L E Lundbergföretagen AB. Fredrik Lundberg, som är VD och huvudägare i L E Lundbergföretagen, erhöll 2009 ett arvode som styrelseordförande i Holmen om 550 000 kronor.

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor. Ägarandel i intresseföretag som producerar vatten- och vindkraft ger koncernen rätt att köpa producerad elkraft till självkostnad i förhållande till ägarandel, vilket innebär att endast ett begränsat resultat uppstår i intresseföretaget. Inköpt elkraft säljs externt till marknadspris och resultatet redovisas i koncernen inom affärsområdet Holmen Energi.

I Spanien köps energi och returpapper från intresseföretag.

Transaktioner med närstående

	Försäljning av varor till närstående		Inköp av varor från närstående		Övrigt (t ex ränta, utdelning)		Skuld till närstående		Fordran på närstående	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Koncernen										
Intresseföretag	220	190	273	384	1	1	39	64	194	104
Moderbolaget										
Dotterföretag	103	134	143	291	1 146	41	2 322	3 813	2 716	2 842
Intresseföretag	220	190	0	-	1	1	0	2	87	104

För ersättningar till styrelseledamöter, se not 5.

Not 24 Andelar i koncernföretag

Moderbolaget	2009	2008
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Redovisat värde vid årets ingång	17 426	17 397
Inköp	-	208
Ägartillskott	323	228
Försäljningar	-1 073	-407
Utgående balans 31 december	16 676	17 426
Ackumulerade uppskrivningar		
Redovisat värde vid årets ingång	2 299	2 299
Utgående balans 31 december	2 299	2 299
Ackumulerade nedskrivningar		
Redovisat värde vid årets ingång	4 222	4 222
Årets nedskrivning	436	-
Utgående balans 31 december	4 658	4 222
Redovisat värde vid årets utgång	14 318	15 503

Moderbolagets nedskrivningar av andelar i koncernföretag redovisas i resultat-räkningen på raden Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar och avser innehav i svenska dotterföretag.

Under året har ett antal fusioner inom koncernen genomförts med syfte att förenkla bolagsstrukturen i Sverige. Iggesund Kraft AB, Junkaravan AB och MoDo Holding AB har fusionerats med Holmen Energi Elhandel AB. Holmen AB har i samband med fusionen överlåtit sina aktier i berörda dotterbolag till Holmen Energi Elhandel AB, vilket redovisas på raden Försäljningar (-1 073 Mkr). Överlåtelsen har skett till bokfört värde.

Moderbolagets direkta innehav av andelar i dotterföretag

				2009		2008	
	Org nr	Säte	Antal andelar	Andel % *	Bokfört värde, tkr	Andel % *	Bokfört värde, tkr
Holmen Paper AB	556005-6383	Norrköping	100	100	100	100	100
Igesund Paperboard AB	556088-5294	Hudiksvall	1 000	100	100	100	100
Holmen Timber AB	556099-0672	Hudiksvall	1 000	100	100	100	100
Holmen Skog AB	556220-0658	Örnsköldsvik	1 000	100	83	100	83
Holmen Energi AB	556524-8456	Örnsköldsvik	1 000	100	100	100	100
Fiskeby AB	556000-9218	Norrköping	2 000 000	100	646 160	100	646 160
Holmen Energi Elhandel AB	556537-4286	Stockholm	1 000	100	100	100	100
Holmens Bruk AB	556002-0264	Norrköping	49 514 201	100	4 286 121	100	4 286 121
Holmen Försäkring AB	516406-0062	Stockholm	10 000	100	45 304	100	45 175
AB Iggesunds Bruk	556000-8053	Hudiksvall	6 002 500	100	3 932 558	100	3 932 558
Igesund Kraft AB	556422-0902	Örnsköldsvik	-	-	-	100	61 361
Junkaravan AB	556227-3630	Örnsköldsvik	-	-	-	100	549 125
MoDo Capital AB	556499-1668	Stockholm	1 000	100	71 552	100	96 588
MoDo Holding AB	556537-6281	Örnsköldsvik	-	-	-	100	462 372
Skärnäs Terminal AB	556008-3171	Hudiksvall	4 800	100	2 913	100	2 913
Övriga svenska koncernföretag					3 211		90 836
Totalt svenska innehav					8 988 402		10 173 793
Holmen France Holding S.A.S., Frankrike		Paris	40 000	100	5 192	100	5 192
Igesund Decoupe France, S.A., Frankrike **		Valence	-	100	-	100	-
Holmen UK Ltd, Storbritannien		Workington	1 197 100	100	1 518 959	100	1 518 959
Holmen Paper UK Ltd **		London	-	100	-	100	-
Igesund Paperboard (Workington) Ltd **		Workington	-	100	-	100	-
Holmen GmbH, Tyskland		Hamburg		100	655	100	655
Holmen Suecia Holding S.L., Spanien		Madrid	9 448 557	100	3 577 265	100	3 577 265
Holmen Paper Madrid S.L. **		Madrid	-	100	-	100	-
Cartón y Papel Reciclado S.A. (Carpa), Spanien **		Madrid	-	100	-	100	-
Igesund Paperboard Asia Pte Ltd, Singapore		Singapore	800 000	100	4 273	100	4 273
Igesund Paperboard Europe B.V., Holland		Amsterdam	35	100	207 733	100	207 733
Igesund (Paper & Board) Services B.V. **		Utrecht	-	100	-	100	-
AS Holmen Mets, Estland		Tallinn	500	100	-	100	-
Övriga utländska koncernföretag					15 029		15 122
Totalt utländska innehav					5 329 106		5 329 199
Totalt					14 317 508		15 502 992

* Ägarandel överensstämmer med andel av rösterna för totalt antal aktier.

** Indirekta innehav.

Not 25 Obeskattade reserver

Moderbolaget	2009-12-31	Bokslutsdisp. 2008-12-31	
Akkumulerade avskrivningar utöver plan			
Immateriella anläggningstillgångar	4	0	4
Materiella anläggningstillgångar	9	5	4
Totalt	13	5	8
Periodiseringsfonder			
Taxering 2004	0	-518	518
Taxering 2005	0	-590	590
Taxering 2006	520		520
Taxering 2007	490		490
Taxering 2008	570		570
Taxering 2009	55		55
Taxering 2010	715	715	
	2 350	-393	2 743
Totalt	2 363	-388	2 751

Not 26 Kassaflödesanalys

	Koncernen		Moderbolaget	
Betalda räntor och erhållen utdelning	2009	2008	2009	2008
Erhållen utdelning	-	-	1 156	15
Erhållen ränta	7	14	19	87
Betalad ränta	-287	-335	-272	-331
Totalt	-280	-320	903	-229

Förändring av kortfristiga skulder

Förändring av kortfristiga skulder avser till största delen upplåning under koncernens certifikatsprogram samt utnyttjande av koncernens långfristiga kreditlöfte. Under koncernens certifikatprogram lånades det 2009 kortfristigt sammanlagt 8 760 (9 327) Mkr uppdelat på flera olika lån, och återbetalades 9 295 (11 398) Mkr. Från koncernens långfristiga kreditlöfte lånades det 2009 kortfristigt sammanlagt 1880 (2 702) Mkr, uppdelat på flera olika lån, och återbetalades 4 131 (516) Mkr.

För sammansättning av likvida medel, se not 14.

Not 27 Viktiga bedömningar och uppskattningar

Upprättande av finansiella rapporter kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar som påverkar de redovisade beloppen. De bedömningar och uppskattningar som enligt företagsledningen är väsentliga för redovisade belopp i årsredovisning och där det finns en betydande risk att framtida händelser och ny information kan förändra dessa bedömningar och uppskattningar inkluderar främst:

Biologiska tillgångar

Holmens bedömning är att det saknas relevanta marknadspriser som kan användas för att värdera skogsinnehav av Holmens storlek. Värderingen görs därför genom att beräkna nuvärdet av framtida förväntade kassaflöden från den växande skogen. De mest väsentliga uppskattningar som görs vid värderingen är hur mycket avverkningen kan ökas i framtiden, hur priserna på massaved och timmer kommer att utvecklas, hur stor kostnadsinflationen kommer att bli samt vilken diskonteringsränta som används. I not 12 redogörs för känsligheten i värdering av förändringar av dessa uppskattningar. Per 2009-12-31 uppgick det redovisade värdet av biologiska tillgångar till 11 109 Mkr och den tillhörande uppskjutna skatteskulden till 2 922 Mkr, netto 8 187 Mkr.

Skatt

Holmen har en stor skattetvist som inte är avslutad, vilket berör Holmens dotterbolag MoDo Capital. Länsrätten dömde i januari 2010 till bolagets nackdel vilket medför en skattekostnad som bedöms uppgå till sammanlagt cirka 640 Mkr. Denna skattekostnad täcks av avsättningen för skatter och bedöms därför inte medföra någon resultatpåverkan i koncernen. Holmen kommer att överklaga domen till kammarrätten. Se not 8, 19 och 22.

Uppskjutna skattefordringar om netto 307 Mkr har redovisats i koncernen utifrån bedömningen att de sannolikt kommer att kunna utnyttjas och medföra lägre skatteutbetalningar i framtiden. Därutöver fanns vid årsskiftet underskottsavdrag och skattemässiga temporära skillnader motsvarande cirka 570 Mkr i skatt som inte redovisats i koncernen utifrån bedömningsgrunden att utnyttjandet måste vara troligt. Se not 8.

Pensioner

Koncernens avsättning för pensioner uppgår till 320 Mkr baserat på förmånsbaserade pensionsförpliktelser värderade till 1 706 Mkr och förvaltningstillgångar avsatta för att täcka dessa om 1 385 Mkr. Värdet av pensionsförpliktelser beräknas utifrån antaganden om diskonteringsränta, inflation, framtida löneökningar och demografiska faktorer. Dessa antaganden uppdateras normalt årsvis vilket påverkar den redovisade pensionsskuldens storlek och eget kapital. Tillsammans med antagande om förväntad avkastning på förvaltningstillgångar påverkar dessa antaganden det kommande årets redovisade pensionskostnad. Se not 18.

Miljö

Avsättningar för kostnader för miljörelaterade insatser som sammanhänger med tidigare verksamhet har gjorts utifrån bedömningar över framtida återställandekostnad. Därutöver bedöms det finnas ett ansvar för miljörelaterade insatser som idag inte kan kvantifieras men som i framtiden kan komma att innebära kostnader. Se not 22.

Omstrukturering

Under 2009 har produktionen vid Workington Bruks kartongmaskin BM1 upphört och en större personalneddragning vid Bravikens Pappersbruk inletts. Föregående år lades verksamheten vid Wargöns Bruk ned och produktionen vid Hallsta Pappersbruks maskin PM 2 och returpapperslinje upphörde. Vid utgången av 2009 fanns 254 Mkr i avsättningar för att täcka kostnader för dessa omstruktureringar. Osäkerheten i storleken på avsättningen avser framförallt kostnaden för återställande av fabriksområde samt eventuella intäkter från försäljning av maskiner. Omstruktureringarkostnader uppstår normalt som en konsekvens av förändringar i verksamheten. Mindre förändringar görs löpande i koncernen och kostnader i samband med dessa särredovisas normalt inte. Några större förändringar finns inte aviserade men om förutsättningarna skulle ändras kan behov av ytterligare avsättningar aktualiseras.

Nedskrivningsprövning

Holmen är skyldig att löpande pröva behovet av nya nedskrivningar och/eller behovet att återta nedskrivna värden. Under 2007 genomfördes en nedskrivning av goodwill och materiella anläggningstillgångar om totalt 1 603 Mkr inom affärsområdet Holmen Paper. Nedskrivningen baserades på beräkningar av återvinningsvärdet utifrån antaganden om framtida utveckling för pris, volym och kostnader samt beräknad marknadsmässig kapitalkostnad. Förändringar av förutsättningarna kan komma att påverka det beräknade återvinningsvärdet vid kommande nedskrivningsprövningar. Osäkerheten avseende utvecklingen för efterfrågan och pris på tidningspapper är större än normalt.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står hos moderbolaget följande vinstmedel:

Nettoresultat för räkenskapsåret 2009

Balanserade vinstmedel

Kronor

1 664 178 896

3 112 287 430

4 776 466 326

Styrelsen föreslår att

till aktieägarna utdelas 7 kronor per aktie (83 996 162 aktier)

samt att återstående belopp balanseras

587 973 134

4 188 493 192

4 776 466 326

Styrelsen för Holmen AB har föreslagit att årsstämman 2010 beslutar om en utdelning om 7 kr per aktie, totalt 588 Mkr, vilket är en minskning med 2 kr per aktie jämfört med föregående år.

Den föreslagna utdelningen innebär att 4 procent av det egna kapitalet i koncernen per 2009-12-31 delas ut. Förslaget följer styrelsens policy som innebär att beslut om aktieutdelning ska grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning. Den föreslagna utdelningen motsvarar 58 procent av 2009 års nettoresultat.

Styrelsen har fastställt att koncernen ska ha en stark finansiell ställning med en skuldsättningsgrad, beräknad som den finansiella nettoskuden i relation till det egna kapitalet, som ligger inom intervallet 0,3-0,8. Skuldsättningsgraden uppgick per 2009-12-31 till 0,34. Den föreslagna utdelningen skulle öka skuldsättningsgraden med cirka 0,05.

Det egna kapitalet i Holmen AB uppgick per 2009-12-31 till 10 691 Mkr, varav fritt eget kapital 4 776 Mkr. Koncernens egna kapital uppgick vid samma tidpunkt till 16 504 Mkr. I enlighet med IFRS finns ingen uppdelning av koncernens egna kapital i bundet respektive fritt.

Styrelsen bedömer att utdelning till aktieägarna med förslaget belopp är försvarlig med hänsyn till de krav på både bolag och koncern som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av eget kapital och med hänsyn också till konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Den finansiella ställningen förblir fortsatt stark efter den föreslagna utdelningen och bedöms vara fullt tillräcklig för att bolaget ska ha förmåga att fullgöra sina förpliktelser på såväl kort som lång sikt och möjlighet att göra eventuella nödvändiga investeringar.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. Årsredovisningen respektive koncernredovisningen ger en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för moderbolaget respektive koncernen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av moderbolagets och koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 22 februari 2010. Koncernens resultat- och balansräkning och moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 24 mars 2010.

Stockholm den 22 februari 2010

Fredrik Lundberg
Ordförande

Kenneth Johansson
Styrelseledamot

Ulf Lundahl
Styrelseledamot

Carl Bennet
Styrelseledamot

Carl Kempe
Vice ordförande

Göran Lundin
Styrelseledamot

Steewe Björklundh
Styrelseledamot

Curt Källströmer
Styrelseledamot

Karin Norin
Styrelseledamot

Lilian Fossum
Styrelseledamot

Hans Larsson
Styrelseledamot

Magnus Hall
Styrelseledamot och
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 24 februari 2010.

KPMG AB

George Pettersson
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Holmen Aktiebolag
Org nr 556001-3301

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Holmen Aktiebolag för år 2009. Årsredovisningen och koncernredovisningen ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 42-84. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen samt för att internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av koncernredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av koncernens resultat och ställning. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 24 februari 2010

KPMG AB

George Pettersson

Auktoriserad revisor

Årsstämma

Holmen AB:s årsstämma 2010 hålls onsdagen den 24 mars kl. 16.00 i Vinterträdgården, Grand Hôtel (ingång Royal), Stockholm.

Deltagande i stämman

Aktieägare som önskar delta i årsstämman ska dels vara införd i den av Euroclear Sweden AB förda aktieboken senast torsdagen den 18 mars 2010, dels anmäla sig hos bolaget senast torsdagen den 18 mars 2010 under adress:

Holmen AB
Koncernstab Juridik
Box 5407
114 84 Stockholm

Anmälan kan också göras via bolagets webbplats www.holmen.com eller per telefon 08-666 21 11, telefax 0660-759 78.

För att få delta i stämman måste aktieägare som låtit förvaltarregistrera sina aktier tillfälligt inregistrera dessa i eget namn hos Euroclear Sweden. Sådan omregistrering måste vara verkställd senast torsdagen den 18 mars 2010.

Utdelning

Styrelsen har föreslagit att till aktieägarna ska utdelas 7 (9) kronor per aktie. Som avstämningsdag för erhållande av utdelning har styrelsen föreslagit måndagen den 29 mars 2010. Om årsstämman beslutar enligt förslaget beräknas utdelningen komma att utsändas av Euroclear Sweden torsdagen den 1 april 2010. Aktieägare ombeds underrätta sitt konförende institut om ändringar av namn och adress.

Årsredovisning

Årsredovisning för 2009 sänds per post i vecka 10 till aktieägare som anmält att de önskar erhålla den på detta sätt. Nya aktieägare får i samband med utskick av aktieägartidningen *Holmen Business Report* information om hur de kan beställa och avbeställa tryckt och elektroniskt överförd ekonomisk information på webbplatsen under Aktieägarservice.

Hållbarhetsredovisning

Holmen och omvärlden 2009 publiceras parallellt med årsredovisningen och redogör för hur Holmen utifrån en helhetssyn arbetar med miljö, socialt ansvar samt ekonomi. Fullständig hållbarhetsredovisning för 2009 finns på hemsidan. Redovisningen sänds per post under vecka 11 till aktieägare som anmält att de önskar erhålla den på detta sätt.

Tillgänglighet och språk

Den ekonomiska informationen samt *Holmen och omvärlden 2009* ges ut på svenska och engelska. *Holmen och omvärlden* finns även på spanska. Allt material finns tillgängligt på webbplatsen där det också går att göra beställningar och lägga upp prenumerationer. Det kan även ske via:

Holmen AB
Koncernstab Information
Box 5407
114 84 Stockholm
Tel 08-666 21 00
Fax 08-666 21 30
E-post: info@holmen.com

Information

Två redovisningar av 2009 års verksamhet

Aktieägare i Holmen är huvudmålgrupp för årsredovisningen som trycks på svenska och engelska. Den skickas i vecka 10 per post till aktieägare som anmält att de önskar erhålla den på detta sätt. Förutom årsredovisningen presenteras även en separat hållbarhetsredovisning, *Holmen och omvärlden*. Denna har en bred målgrupp, bland annat kunder, medarbetare, skolelever samt boende på orter där Holmen har betydande verksamhet.

Hållbarhetsredovisningen ges ut på svenska och engelska i samband med årsstämman. Spansk version ges ut i maj. Både års- och hållbarhetsredovisningen finns tillgänglig på och går att beställa via Holmens webbplats.

Webbplats

På Holmens webbplats www.holmen.com går det enkelt att följa bolagets utveckling under året.

Webbplatsen har under året kompletterats med ny information, i första hand utifrån aktieägares och investerares behov och intressen.

Under rubriken Aktien finns mängder av historiska data, såsom Holmen-aktiens utveckling över åren och utdelningshistorik. Aktieägare kan dessutom enkelt beräkna vilken avkastning det egna innehavet har givit.

Webbplatsen ger tillgång till analysverktyg för koncernens och de olika affärsområdenas resultaträkningar. Kassaflödesanalys och nyckeltal finns redovisade. Det går även att läsa om koncernens finansiering, rating och lånens förfallostruktur.

Pressmeddelanden, trycksaker och annan publicerad information finns självklart också att tillgå.

Presskonferenser på webben

I samband med delårs- och bokslutsrapporterna anordnas press- och telefonkonferens på engelska. Konferensen kan även följas i direktsändning på Holmens webbplats.

Holmen Business Report

Delårsrapporterna presenteras i aktieägarmagasinet *Holmen Business Report* som ges ut i anslutning till rapporttillfällena. I magasinet presenteras även kommentar från VD, nyheter och reportage om aktuella händelser. *Holmen Business Report* går att beställa via Holmens webbplats www.holmen.com och ges ut på svenska och engelska.

Kalendarium

Holmen offentliggör för år 2010 följande ekonomiska rapporter:

Delårsrapport januari–mars	6 maj
Delårsrapport januari–juni	11 augusti
Delårsrapport januari–september	26 oktober
Bokslutsrapport för 2010	2 februari 2011

Holmen offentliggör för år 2011 följande ekonomiska rapporter:

Delårsrapport januari–mars	6 maj
Delårsrapport januari–juni	17 augusti
Delårsrapport januari–september	26 oktober

Årsstämma 2011

30 mars

Definitioner och ordlista

Definitioner

Avkastning på operativt kapital	Rörelseresultat (exkl. jämförelsestörande poster och överlåtna verksamheter) uttryckt i procent av genomsnittligt operativt kapital.
Avkastning på sysselsatt kapital	Rörelseresultat (exkl. jämförelsestörande poster och överlåtna verksamheter) uttryckt i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.
Avkastning på eget kapital	Årets resultat uttryckt i procent av genomsnittligt eget kapital beräknat utifrån kvartalsdata.
Finansiella tillgångar	Långfristiga och kortfristiga finansiella fordringar samt likvida medel.
Finansiell nettoskuld	Långfristiga och kortfristiga finansiella skulder och avsättningar för pensioner reducerat med finansiella tillgångar.
Jämförelsestörande poster	Framgår av tioårsöversikt på sid. 40.
Kassaflöde efter investeringar	Kassaflöde från den löpande verksamheten minskat med kassaflöde från investeringsverksamheten.
Operativt kapital	Balansomslutningen reducerad med finansiella fordringar, likvida medel, uppskjuten skattefordran, rörelseskulder, avsättning för skatt samt övriga avsättningar. Genomsnittsvärden beräknas utifrån kvartalsdata.
Resultat per aktie	Årets resultat dividerat med vägt genomsnitt av antalet utestående aktier justerat för eventuellt återköp av aktier under året. Resultat per aktie efter utspädning innebär att eventuell utspädningseffekt från utestående köpoptioner har beaktats.
Rörelsemarginal	Rörelseresultat (exkl. jämförelsestörande poster) uttryckt i procent av nettoomsättning.
Skuldsättningsgrad	Finansiell nettoskuld dividerad med summan av eget kapital och eventuella minoritetsintressen.
Soliditet	Eget kapital plus eventuella minoritetsintressen uttryckt i procent av balansomslutningen.
Sysselsatt kapital	Operativt kapital reducerat med netto av uppskjuten skattefordran och uppskjuten skatteskuld. Genomsnittsvärden beräknas utifrån kvartalsdata.

Ordlista

Biobränsle/bioraffinering	Förnybara bränslen, exempelvis ved, returlutar, bark, och tallolja.
DIP	Massa tillverkad av avsvärtat returpapper (de-inked pulp).
Falskartong/FBB	Flerskiiktskartong av mekanisk och kemisk massa (folding boxboard).
FSC	Forest Stewardship Council är en internationell skogsstandard. FSC verkar för att världens skogar brukas på ett sätt som är acceptabelt ur tre perspektiv: miljömässigt, socialt och ekonomiskt.
Färsfiberkartong	Kartong tillverkad av fiber som inte tidigare använts i kartong- eller papperstillverkning till skillnad från returfiber.
LWC	Lättviktigt bestruket trähaltigt papper. Används främst till tidskrifter och kataloger (light weight coated).
MF-papper	Bland annat standard och färgat tidningspapper (machine finished).
MWC	Mediumviktigt bestruket trähaltigt papper. Används till tidskrifter, kataloger och reklamtryck (medium weight coated).
RMP	Massa framställd genom raffinering av flis med eller utan kemisk eller termisk behandling (refiner mechanical pulp).
PEFC	Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes är en internationell skogsstandard. I Sverige är PEFC- och FSC-standarderna i stort sett identiska.
SC	Superkalanderat papper. Obestruket, glättat journalpapper (super calender).
Slipmassa	Mekanisk massa framställd genom slipning av ved mot slipsten.
Solidkartong/SBB	Flerskiiktskartong av blekt kemisk massa (solid bleached board).
Sulfatmassa	Kemisk massa som tillverkas genom att ved kokas under högt tryck och vid hög temperatur med så kallad vitlut (natriumhydroxid och natriumsulfid).
TMP	Termomekanisk massa. Erhålls genom att granflis värms och därefter mals i raffinörer (thermo mechanical pulp).

Adresser

Holmen AB **Huvudkontor**

(Strandvägen 1)
Box 5407
114 84 STOCKHOLM
Tel 08-666 21 00
Fax 08-666 21 30
E-post info@holmen.com
www.holmen.com

Holmen Paper AB

(Vattengränden 2)
601 88 NORRKÖPING
Tel 011-23 50 00
Fax 011-23 63 04

Holmen Paper Hallsta

763 81 HALLSTAVIK
Tel 0175-260 00
Fax 0175-264 01

Holmen Paper Braviken

601 88 NORRKÖPING
Tel 011-23 50 00
Fax 011-23 66 30

Holmen Paper Madrid

Parque Industrial
La Cantueña
C/del Papel 1
ES-28947 FUENLABRADA
(Madrid)
SPANIEN
Tel +34 91 642 0603
Fax +34 91 642 2470

Iggesund Paperboard AB

825 80 IGGESUND
Tel 0650-280 00
Fax 0650-288 00
E-post info@iggesund.com

Iggesunds Bruk

825 80 IGGESUND
Tel 0650-280 00
Fax 0650-285 32
E-post info@iggesund.com

Workington Mill

WORKINGTON Cumbria
CA14 1JX
STORBRIANNIEN
Tel +44 1900 601000
Fax +44 1900 605000
E-post info@iggesund.com

Holmen Timber AB

Box 45
825 21 IGGESUND
Tel 0650-280 00
Fax 0650-203 80
E-post info@holmentimber.com

Iggesunds Sågverk

Box 45
825 21 IGGESUND
Tel 0650-280 00
Fax 0650-284 48
E-post info@holmentimber.com

Bravikens Sågverk

601 88 NORRKÖPING
Tel 011-23 50 00
Fax 011-23 62 19
E-post info@holmentimber.com

Holmen Skog AB

(Hörneborgsvägen 6)
891 80 ÖRNSKÖLDSVIK
Tel 0660-754 00
Fax 0660-759 85
E-post info@holmenskog.com

Holmen Energi AB

(Hörneborgsvägen 6)
891 80 ÖRNSKÖLDSVIK
Tel 0660-754 00
Fax 0660-755 10
E-post info@holmenenergi.com

Fullständig adressförteckning
finns på Holmens webbplats
www.holmen.com

Omslaget för årsredovisningen är tryckt på Iggesund Paperboards solidkartong Invercote® Creato matt 280 g/m².
Det ärpräglat och UV-lackerat.

Årsredovisningen är producerad av Holmen.
Grafisk produktion: Gylling Produktion
Layout: AD Reklambyrå och Energi Reklambyrå

Foto: Rolf Andersson med flera
Tryck: Trosa Tryckeri

Holmen på 90 sekunder

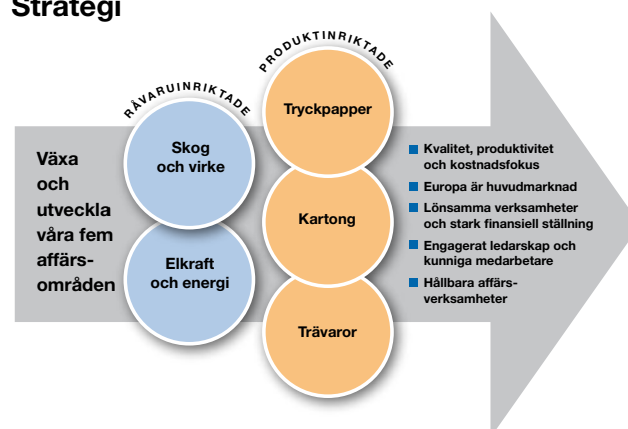
Verksamhet

Holmens affärsidé är att utveckla och driva lönsam verksamhet inom tre produktinriktade affärsområden för tryckpapper, kartong och trävaror samt två råvaruinriktade för skog och energi. Europa är huvudmarknaden.

Affärsområdet **Holmen Paper** tillverkar tryckpapper för dagstidningar, tidskrifter, kataloger, reklam och böcker vid två svenska och ett spanskt bruk. **Iggesund Paperboard** producerar kartong för konsumentförpackningar och grafiska ändamål vid ett svenskt och ett engelskt bruk. **Holmen Timber** tillverkar trävaror vid ett svenskt sågverk. Årlig produktionskapacitet är 1 940 000 ton tryckpapper, 530 000 ton kartong och 340 000 kubikmeter trävaror.

Holmen Skog ansvarar för koncernens skogar på drygt en miljon hektar. Den årliga avverkningen i egen skog är cirka 2,5 miljoner kubikmeter virke. **Holmen Energi** ansvarar för koncernens vattenkrafttillgångar och för att utveckla koncernens verksamhet inom energiområdet. Produktionen uppgår ett normalår till cirka 1 100 GWh el vid hel- och delägda vattenkraftverk i Sverige. Holmen Skog och Holmen Energi ansvarar även för koncernens virkes- respektive elförskörning i Sverige, vilket är viktiga råvaror för industriverksamheten.

Strategi

Finansiella mål

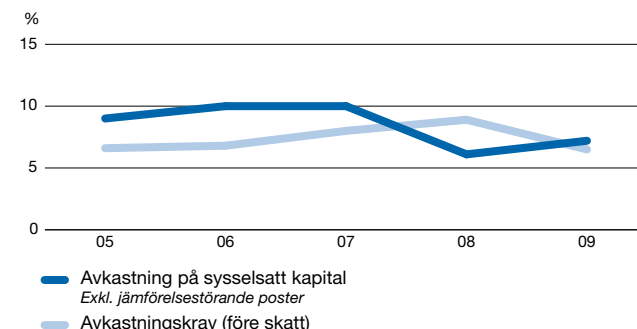
Holmens lönsamhet ska uthålligt överstiga marknadsmässig kapitalkostnad. Den finansiella ställningen ska vara stark med en skuldsättningsgrad inom intervallet 0,3–0,8. Beslut om aktieutdelning ska grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning.

Mkr	2009	2008	2007	2006	2005
Resultaträkning					
Nettoomsättning	18 071	19 334	19 159	18 592	16 319
Rörelsens kostnader	-15 175	-16 630	-15 548	-14 954	-13 205
Avskrivningar	-1 320	-1 343	-1 337	-1 346	-1 167
Andel i intresseföretag	45	50	12	11	20
Jämförelsestörande poster	-	-361	557	-	-
Rörelseresultat	1 620	1 051	2 843	2 303	1 967
Finansnetto	-255	-311	-261	-247	-233
Resultat före skatt	1 365	740	2 582	2 056	1 734
Skatt	-360	-98	-1 077	-597	-478
Årets resultat	1 006	642	1 505	1 459	1 256
Rörelseresultat per affärsområde					
Holmen Paper	340	280	623	754	631
Iggesund Paperboard	419	320	599	752	626
Holmen Timber	21	13	146	80	13
Holmen Skog	605	632	702	643	537
Holmen Energi	414	327	272	197	301
Koncerncentralt	-178	-159	-56	-123	-141
Jämförelsestörande poster	-	-361	557	-	-
Koncernen	1 620	1 051	2 843	2 303	1 967
Kassaflöde					
Löpande verksamheten	2 873	1 660	2 476	2 358	2 471
Investeringsverksamheten	-818	-1 124	-1 315	-947	-3 029
Kassaflöde efter investeringar	2 054	536	1 161	1 411	-558
Nyckeltal					
Avkastning, %					
sysselsatt kapital*	7,2	6,1	10,0	10,0	9,0
eget kapital	6,4	3,9	9,2	9,0	8,0
Skuldsättningsgrad, ggr	0,34	0,48	0,35	0,36	0,41
Aktien					
Resultat per aktie, kr	12,0	7,6	17,8	17,2	14,8
Ordinarie utdelning, kr	7**	9	12	12	11
Börskurs, B, årets slut, kr	183	193,5	240	298	262,5
P/E-tal	15	25	13	17	18
EV/EBIT*	13	17	12	14	15

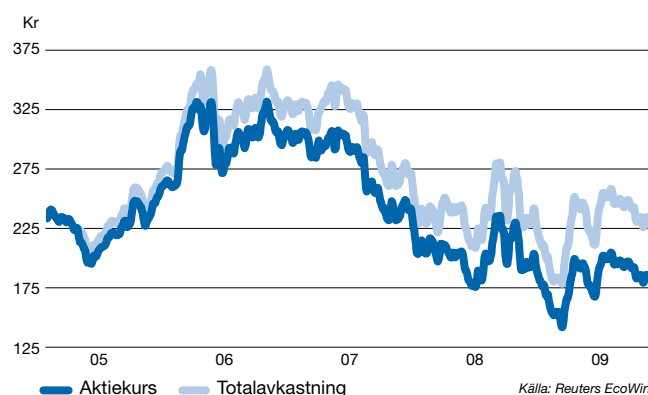
* Exkl. jämförelsestörande poster

** Styrelsens förslag

Lönsamhet

Aktiekurs och totalavkastning, Holmen B

Största aktieägare

	% av kapital	% av röster
L E Lundbergföretagen	28,0	52,0
Kempestiftelserna	7,0	16,9
Handelsbanken med pensionsstiftelse	3,1	9,1
Silchester International Investors	10,9	3,2
Alecta	3,2	0,9
Övriga	47,8	17,9
Summa*	100,0	100,0
* varav utländskt ägande	26,8	8,0

HOLMEN

Holmen AB (publ) • Box 5407 • 114 84 STOCKHOLM • Tel 08-666 21 00 • Fax 08-666 21 30
E-post info@holmen.com • www.holmen.com • Organisationsnummer 556001-3301 • Säte Stockholm